

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY**

Evidenčné číslo: 103002/I/2015/3062469821

**VÝZNAM AUDITU ÚČETNÍCH ZÁVĚREK
PRO HOSPODÁŘSKOU PRAXI**

Diplomová práce

2015

Anna Fialová, Bc,

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY**

**VÝZNAM AUDITU ÚČETNÍCH ZÁVĚREK
PRO HOSPODÁŘSKOU PRAXI**

Diplomová práce

Študijný program: Účtovníctvo a audítorstvo

Študijný odbor: 6209 Účtovníctvo

Školiace pracovisko: Katedra účtovníctva a audítorstva

Vedúci záverečnej práce: Ing. František Maděra, PhD.

Bratislava 2015

Anna Fialová, Bc.

Čestné vyhlášení

Čestně prohlašuji, že závěrečnou práci jsem vypracovala samostatně a že jsem uvedla všechnu použitou literaturu.

Datum:

.....

ABSTRAKT

FIALOVÁ, Anna: *Význam auditu účetních závěrek pro hospodářskou praxi.* – Ekonomická univerzita v Bratislavě. Fakulta hospodárskej informatiky, Katedra účtovníctva a audítorstva. – Vedoucí závěrečné práce: Ing. František Maděra, PhD.
Bratislava: FHI EU, 2014, počet stran 65

Cílem závěrečné práce je metodou komparatistiky posoudit rozdíl mezi účetní závěrkou, která je ověřena auditorem a účetní závěrkou, která není ověřena auditorem z pohledu jejich využití pro hospodářskou praxi. Práce je rozdělena do tří kapitol. Obsahuje dvacet tři grafů, sedm tabulek a tři přílohy. První kapitola je věnovaná teoretickým poznatkům, které souvisí s danou problematikou. Ve druhé kapitole jsou charakterizované cíle diplomové práce a metodika, která je v průběhu práce použita. Třetí kapitola prezentuje zjištěné informace, které jsou tvořeny kombinací teoretických a praktických poznatků. Tato část je zaměřena na pochopení významu auditu účetní závěrky pro hospodářskou praxi. Závěrečná kapitola je pak věnována shrnutí a zhodnocení poznatků, ke kterým se dospělo během diplomové práce.

Klíčová slova:

Statutární audit, účetní závěrka, ověřená účetní závěrka, neověřená účetní závěrka, zveřejnění účetní závěrky, uživatelé účetní závěrky.

ABSTRACT

FIALOVÁ, Anna: *The importance of the audit of financial statements in practice*. – The University of Economics in Bratislava. Faculty of Economic Informatics; Department of Accounting and Auditing. – Supervisor of final thesis: Ing. František Maděra, PhD. Bratislava, FHI EU, 2014, number of pages: 65

The aim of this thesis is evaluate the differences between the financial statements that are audited by auditor, and the financial statements that are not audited, in the term sof their use for economic practice. The thesis is divided in to three chapters. It contains 23 graphs, 7 tables and 3 supplement. The first chapter is based on the theoretical knowledge, that relate to this topic. The second chapter describes the aims of this thesis and methodology of the work. The third chapter presents the findings, which are a combination of the theoretical and pracital knowledge. This section is focused on understanding of the imporatance of the audit of financial statements for economic practice. The final chapter is devoted to summary and evaluation findings, which were made during the thesis.

Key words:

Statutory audit, financial statements, audited financial statements, financial statement users.

OBSAH

Úvod.....	9
1. Současný stav řešené problematiky doma a v zahraničí.....	11
1.1. Právní úprava auditu v Slovenské republice.....	11
1.2. Profesní organizace.....	15
1.3. Význam audit účetní závěrky.....	17
1.3.1. Uživatelé informací z účetní závěrky	18
1.3.2. Cíl auditu účetní závěrky	20
1.4. Postup při auditu účetních závěrek	22
1.4.1. Auditorské postupy související s vyhodnocením rizik	25
1.4.2. Auditorské postupy v souvislosti s reakcí na vyhodnocená rizika	30
1.4.3. Auditorské postupy související se závěrečnou fází auditu	34
1.5. Zveřejnění účetních závěrek	36
2. Cíl práce, metodika práce a metody zkoumání.....	38
3. Výsledky práce.....	40
3.1. Zjištění významu auditu účetní závěrky	40
3.1.1. Názor uživatelů na význam auditu účetní závěrky	42
3.1.2. Význam zákonné povinnosti pro provedení auditu účetní závěrky.....	45
3.1.3. Audit účetní závěrky, jedna z možných garancí při vzniku nového obchodního vztahu	51
3.1.4. Významná kritéria při výběru auditora, auditorské společnosti	54
3.1.5. Posouzení významu auditu účetní závěrky z pohledu konkrétních auditovaných účetních jednotek.....	58
3.1.6. Včasnost informací	61
3.1.7. Nejčastější chyby zjištěné při auditu účetních závěrek.....	64
3.1.8. Uživatelé účetní závěrky a zpráva auditora	66
3.2. Výsledky diskuze	68
3.3. Shrnutí.....	70
Závěr	73
Literatura.....	74
Přílohy.....	79

Seznam zkratek

AR	-	Auditorské riziko
FEE	-	Evropské federace auditorů
IAASB	-	Rada pro mezinárodní standardy pro audit a ujišťovací služby
IAS	-	Mezinárodní účetní standardy
IFAC	-	Mezinárodní federací účetních
IFRS	-	Mezinárodní standardy finančního vykazování
ISA	-	Mezinárodní auditorské standardy
KAČR	-	Komora auditorů České republiky
KR	-	Kontrolní riziko
PR	-	Přirozené riziko
PZR	-	Přijatelné zjišťovací riziko
SKAU	-	Slovenská komora auditorů
UDVA	-	Úřad pro dohled nad výkonem auditu
US GAAP	-	Všeobecně uznávané účetní principy
US GAAS	-	Všeobecně uznávané auditorské standardy

Seznam použitých ilustrací

Seznam tabulek:

- Tabulka č. 1 – Posouzení přirozeného a kontrolního rizika
- Tabulka č. 2 - Vliv přesnosti auditorovy očekávané hodnoty
- Tabulka č. 3 – Účel auditu účetní závěrky
- Tabulka č. 4 – Povinnost auditu
- Tabulka č. 5 – Přehled změn
- Tabulka č. 6 – Auditorské společnosti
- Tabulka č. 7 – Vliv auditu účetní závěrky na obchodní společnost

Seznam grafů:

- Graf č. 1 – Pracovní pozice respondentů
- Graf č. 2 – Obchodní společnosti podle počtu zaměstnanců
- Graf č. 3 – Uživatelé účetní závěrky
- Graf č. 4 – Povinnost auditu
- Graf č. 5 – Zvýšení zákonem stanovených kritérií
- Graf č. 6 – Zvýšení zákonem stanovených kritérií (podle velikosti obchodní společnosti)
- Graf č. 7 – Preference neověřené nebo ověřené účetní závěrky auditorem
- Graf č. 8 – Spolupráce se zahraničním obchodním partnerem
- Graf č. 9 – Zahraniční obchodní partner (podle velikosti obchodních společností)
- Graf č. 10 – Použití auditované účetní závěrky
- Graf č. 11 – Použití auditované účetní závěrky (podle velikosti obchodních společností)
- Graf č. 12 – Renomované mezinárodní auditorské společnosti
- Graf č. 13 – Výběr auditora
- Graf č. 14 – Seznámení se auditora se skutečnostmi účetní jednotky
- Graf č. 15 - Trvání auditu účetní závěrky
- Graf č. 16. – Vliv rychlosti zpracování auditu na jeho kvalitu
- Graf č. 17 – Vypovídací schopnost rychleji zpracovaného auditu účetní závěrky
- Graf č. 18 – Včasnost zveřejnění účetní závěrky
- Graf č. 19 – Uživatelé účetních závěrek a zpráva auditora
- Graf č. 20 – Porozumění zprávě auditora
- Graf č. 21 – Význam auditu pro zvýšení důvěryhodnosti a transparentnosti
- Graf č. 22 – Audit účetní závěrky jako výhoda při získání úvěru
- Graf č. 23 – Audit účetní závěrky jako efektivní nástroj kontroly

Seznam obrázků:

- Obrázek č. 1 – Proces auditu

Úvod

Audit v nejširším slova smysle je vědeckou disciplínou, jejímž předmětem je pozorování a poznávání určitých skutečností, shromažďování dat a jejich vyhodnocování a zpracování závěrů. Existuje mnoho druhů auditu například interní audit, forenzní audit, ekologický audit, počítačový a jiné. My se však budeme v této práci zabývat auditem účetní závěrky, který je též nazývaný jako externí nebo statutární. Tento druh auditu je zaměřený na individuální, nebo konsolidované účetní závěrky. Zpravidla je vypracovaný na objednávku pro vlastníka účetní jednotky (při individuální účetní závěrce) nebo vlastníky skupiny podniků (při konsolidované účetní závěrce). Audit účetní závěrky je vykonávaný externím auditorem, kterým může být fyzická osoba nebo právnická osoba, která má oprávnění na vykonávání auditu, má vlastní licenci.

V dnešním tržním hospodářství má účetnictví a audit významný vliv. Tato významnost se zvyšuje s celosvětovým propojením trhu. Audit účetní závěrky představuje ověřování správnosti a pravdivosti informací v účetní závěrce a výroční zprávě, které poskytují informace jejich uživatelům a slouží jim jako rozhodovací prostředek. Aby se zabezpečilo vykonání účetní a auditorské profese na vysoké odborné úrovni, vznikají nadnárodní organizace, za účelem sjednocení podmínek po celém světě.

V Slovenské republice je audit považován za velmi mladou stále se rozvíjející profesi, která se poprvé objevila v zákonné úpravě v roce 1989¹, ve které byly stanovené podmínky ověření účetní závěrky, a zároveň zapříčinil vznik institutu ověřovatele, který vytvářel důvěru u zahraničních podnikatelů pro investování na Slovensku.

Nyní je právní základ pro vykonávání auditu účetních závěrek v Slovenské republice uveden v zákoně č. 540/2007 Z. z. o auditorech, auditu a dohledu nad výkonem auditu do kterého byly implementované směrnice EÚ - směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/51/ES. Dalším právním základem je zákon č. 431/2002 Z. z. o účetnictví v znění pozdějších předpisů. Především implementace směrnic Evropského parlamentu do zákona č. 540/2007 Z. z. znamenala zpřísnění podmínek v oblasti auditu účetních závěrek, aby se zabezpečila

Upozornění: Diplomová práce je psaná v českém jazyce, ačkoliv místem předmětu zkoumání je Slovenská republika. Proto bychom chtěli upozornit čitatele, že názvy slovenských zákonů, institucí a jiných pojmů jsou v textu uvedeny v českém jazyce. Zdroje uvedené pod čarou a v sekci Literatura jsou v originálním znění.

¹ Zákon č. 173/1988 Sb. o podniku se zahraniční majetkovou účastí

kvalitní a odborná práce auditorů, čímž byla posílena spolehlivost účetních závěrek, vzhledem na vznik jednotného trhu a možnost volného obchodu.

Zákon č. 431/2002 Z. z. o účetnictví určuje podmínky, za kterých musí účetní jednotka nechat ověřit účetní závěrku auditorem. V současnosti se tato povinnost na Slovensku týká asi 3% firem (asi 6 500 firem).² Při pohledu na toto nízké číslo a při pomýšlení, že v polovině roku 2013 zazněl návrh na zvýšení limitů pro splnění podmínek povinnosti ověřování účetní závěrky auditorem, kde se předpokládalo snížení tohoto čísla z 3 % na 1 %, je možné vyvodit závěr o všeobecném snižování mínění o potřebě auditu. Důvěryhodnost auditu snižují také informace o finančních podvodech například kauza ohledně banky Lehman Brothers, která vyhlásila krach 15. září 2008, kauza Bernarda Madona, obvinění z nedbalosti a podvodu auditorské společnosti Ernst&Young v souvislosti s krachem banky Superior Bank v roce 2001, nebo události týkající se společnosti Enron. Zároveň je třeba zmínit přijetí zákona Sarbanes-Oxley Kongresem Spojených států amerických, který ustanovuje nové povinnosti a odpovědnosti nejen managementu společnosti, ale také účetním, auditorům a právníkům. Navzdory výše zmíněným finančním skandálům, vzrostla v Spojených státech amerických poptávka po auditorských službách.

V práci se zabýváme metodou komparistiky posouzením rozdílu mezi účetní závěrkou, která je ověřena auditorem a účetní závěrkou, která není ověřena auditorem z pohledu jejich využití pro hospodářskou praxi účetní jednotky.

² KOLLÁROVÁ, Zuzana. Audit sa meníť od nového roku nebude. Trend.sk. Dostupné z: <http://podnikanie.etrend.sk/podnikanie-firemne-financie/audit-sa-menit-od-noveho-roku-nebude.html>

1. Současný stav řešené problematiky doma a v zahraničí

Ačkoliv mnohé obchodní společnosti mají vlastní účetní oddělení nebo účetního, kterému důvěřují, stále existuje mnoho důvodů k provedení auditu účetní závěrky nezávislou objektivní osobou, externím auditorem. Potřebu nezávislé objektivní osoby, která bude potvrzovat správnost informací, které byly sdělovány majitelům majetku, si uvědomovali již v dávné historii. Nejvýznamnější události, které vedly ke vzniku moderní auditorské profese, se staly především ve Velké Británii. Potřeba nezávislé osoby se objevuje ve Velké Británii v roce 1844 v zákoně o akciových společnostech Joint Stock Companies Act, který byl schválený britským parlamentem, podle něhož vedení společnosti poskytovalo akcionářům informace, prostřednictvím auditované rozvahy. Později také v roce 1900 v zákoně o společnostech, Companies Act. Britský audit položil základy moderního auditu, ze kterých vycházejí i současné mezinárodní auditorské standardy. Auditorství lze chápat jako ochranný systém, který chrání vlastníky před zkreslováním informací o stavu jejich majetku.

Od konce 19. století úloha auditu a jeho význam procházejí změnami. Peníze se začaly investovat do velkých korporací. Audit musel projít změnou zejména po pádu kapitálového trhu, který byl způsobený pádem New Yorkské burzy v roce 1929. Pád kapitálového trhu, ale i jiné finanční skandály přinutily auditory zlepšit a zkvalitnit auditorské procesy.³

„Audit je systematickým procesem nezávislého získávání a vyhodnocování důkazů o tvrzeních týkajících se ekonomických transakcí a událostí s cílem zjistit stupeň souladu mezi tvrzeními a předem stanovenými kritérii a komunikace výsledů těm osobám, které to zajímá.“⁴

1.1. Právní úprava auditu v Slovenské republice

V Slovenské republice je historie auditorské profese krátká. Audit je zde velmi mladou stále se rozvíjející ekonomickou disciplínou, která se poprvé objevila v roce 1989, kdy po pádě komunismu začaly vznikat podniky se zahraniční majetkovou účastí.⁵

³ EBERST, M. a BEGÁN, R. Audit a Slovensko. *Executive Journal: Časopis pre manažérov*. KPMG Slovensko spol. s r. o, 2011, s. 9-11. Dostupné z:

<http://www.kpmg.com/SK/sk/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/Stranky/Executive-Journal.aspx>

⁴ Ricchiute, D N. Audit. Praha : VICTORIA PUBLISHING, a.s., 1994. s. 26. ISBN 80-85605-86-4

⁵ v zákoně č. 173/1988 Sb. o podniku se zahraniční majetkovou účastí.

Bylo potřebné stanovit podmínky pro povinnost související s ověřením účetní závěrky a zároveň bylo nutné, aby vznikl institut ověřovatele, který by vytvářel důvěru u zahraničních podnikatelů pro investování na Slovensku.⁶ Následně byla vydána vyhláška⁷ federálního ministerstva financí, která upravovala činnost ověřovatelů (auditorů) při přezkušování roční účetní závěrky a hospodaření podniku se zahraniční majetkovou účastí a jejich jmenování.⁸

Podstatný vliv na právní úpravu auditu Slovenské republiky měl její vstup do Evropské unie v roce 2004. Tímto vstupem Slovenská republika převzala za své právní akty EU, jako primárního práva, kterým jsou smlouva o fungování EU a smlouva o EU ve znění Lisabonské smlouvy, tak i sekundárního práva EU, kterým jsou směrnice, nařízení a další právní akty EU, které se dotýkají i oblasti účetnictví a auditorství. Z uvedeného vyplývá, že v současné době lze rozdělit právní úprava auditorské činnosti v Slovenské republice na nadnárodní a národní.

Do nadnárodní úpravy patří směrnice⁹ a nařízení¹⁰ Evropského parlamentu a Rady, Mezinárodní auditorské standardy ISA¹¹, do této skupiny se zahrnuje i Etický Kodex vydaný Mezinárodní federací účetních (IFAC). Důležitou oblastí je kontrola kvality provádění auditorské činnosti. Mezinárodní standard na kontrolu kvality (ISQC¹²) kontroluje zda je postup auditorů v souladu s ISA a s Etickým kodexem IFAC.¹³

⁶ KASZASOVÁ, K., *Audítorstvo*. Bratislava: Súvaha, 2005, s. 10, ISBN 8088727936

⁷ Předpis č. 63/1989 Sb. Vyhláška federálního ministerstva financí o ověřovateli (auditorech) a jejich činnosti.

⁸ NAGY, J., KLIMO, J., HAVIAR, M., LAUČÍK, Z., *Auditorské postupy*. Bratislava: Súvaha, 1999, s. 12, ISBN 8088727278

⁹ Směrnice 2013/34/EU o ročních účetních závěrkách, konsolidovaných účetních závěrkách a souvisejících zprávách určitých druhů podniků, která mění směrnici 2006/43/ES a ruší směrnice 78/660/EHS a 83/349/EHS. Tato směrnice nepřináší výrazné změny, ale přepracovává Čtvrtou a Sedmou směrnici. V červnu 2014 vstoupila v platnost nově přijatá směrnice 2014/56/EU, která se týká povinných auditů ročních a konsolidovaných účetních závěrek, a která mění směrnici 2006/43/ES. Zaměřuje se na zvýšení důvěryhodnosti auditu a klade důraz na výkon auditu v souladu se standardy ISA, na kvalitu a zpracování auditorských zpráv. Má pomoci ke zlepšení ekonomické a finanční stability. Tato směrnice ovlivní nejen auditorskou činnost, ale také vedení a osoby, které jsou pověřené spravováním účetních jednotek, a uživatele účetních závěrek.

¹⁰ V platnost vstoupilo i nařízení 537/2014 o specifických požadavcích na povinný audit subjektů veřejného zájmu. Důležitost auditu u subjektů veřejného zájmu vyplývá z rozsáhlé preambule, která tvoří jakýsi „konceptní rámec“ a zahrnuje 37 bodů, které zdůvodňují samotnou existenci tohoto nařízení. Nařízení upravuje předmět, oblast působnosti, definice a podmínky provádění auditu u subjektů veřejného zájmu.

¹¹ Zabezpečují odbornou úroveň a spolehlivost při ověřování účetních závěrek. Určují principy, kterými se auditor řídí. Vydává je Mezinárodní federace účetních (IFAC). Více v kapitole 1.2 Profesní organizace.

¹² Předmětem standardu ISQC je zabývání se odpovědností auditorů za systém kontroly kvality auditu, prověrek, jiných ověřovacích zakázek a souvisejících služeb.

¹³ MÜLLEROVÁ, L., *Auditing pro manažery, aneb, Proč a jak se ověřuje účetní závěrka*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, s. 24, ISBN 978-80-7357-988-3.

Národní úprava je tvořena legislativou jednotlivých krajín. Slovenskou národní úpravu tvoří zákon č. 540/2007 Z. o auditorech, auditu a dohledu nad výkonem auditu a o změně zákona č. 431/2002 Z. o účetnictví ve znění pozdějších předpisů, národní auditorské standardy, kterými jsou ISA, usměrňování Slovenské komory auditorů¹⁴ a vnitřními předpisy Úřadu pro dohled nad výkonem auditu¹⁵.

Zákon č. 540/2007 Z. z. definuje podmínky a předpoklady, za kterých je možné získat kvalifikaci auditora, a podmínky zápisu do seznamu auditorů. Dále je v něm upraven samotný výkon auditu, který se vykonává v souladu s mezinárodními auditorskými standardy u účetních jednotek se sídlem na území Slovenské republiky. Mezi významné body, které upravuje tento zákon, patří podmínka pro zachování nezávislosti, požadavky týkající se vysoké odbornosti, neustálého vzdělávání a povinnost mlčenlivosti.

Audit může vykonat fyzická osoba nebo právnická osoba. Fyzickou osobou je auditor, euroauditor, auditor z třetí krajiny. Auditor je zapsán v seznamu auditorů, vedeném Úřadem pro dohled nad výkonem auditu a má oprávnění na vykonávání auditu. Euroauditor je zapsán v seznamu auditorů v jiném členském státě EU nebo v jiném státě, který je smluvní stranou dohody o Evropském hospodářském prostoru a má oprávnění na vykonávání auditu. Auditor z třetí krajiny je zapsán v seznamu auditorů v jiném státě, než je členský stát EU.¹⁶

Právnickou osobou je auditorská společnost, auditorská společnost členského státu, auditorská společnost z třetí země. Není rozhodující právní forma společnosti. Auditorská společnost je zapsána v seznamu auditorských společností vedeném Úřadem pro dohled nad výkonem auditu a má oprávnění na vykonávání auditu. Auditorská společnost členského státu je zapsána v seznamu auditorských společností v jiném členském státě EU nebo v jiném státě, který je smluvní stranou dohody o Evropském hospodářském prostoru a má oprávnění na vykonávání auditu. Auditorská společnost

¹⁴ Usměrnění, které se týkají etiky, mlčenlivosti, zabezpečení kontroly kvality v smyslu ISQC 1 pro auditory a auditorské společnosti, a jiné. Více na Slovenská komora auditorov [online]. [cit. 2014-04-28]. Dostupné z <http://www.skau.sk/page.php?sText=usmernenie>

¹⁵ Vnitřní předpis o pojištění odpovědnosti za škodu auditorů a auditorských společností, o vedení seznamu auditorů a auditorských společností a jiné. Více na UDVA: Úrad pre dohľad nad výkonom auditu [online]. [cit. 2014-12-17]. Dostupné z http://www.udva.sk/index.php?option=com_content&view=article&id=28&Itemid=37

¹⁶ Zákon č. 540/2007 Z. z., § 2

z třetí krajiny je zapsána v seznamu auditorských společností v jiném státě, než je členský stát EU.¹⁷

V zákoně č. 540/2007 Z. z. jsou uvedeny podmínky a předpoklady na výkon auditu¹⁸. Po splnění všech podmínek, které jsou uvedené v zákoně, je složen slib auditora, který v SR zní následovně: „Sľubujem na svoju česť a svedomie, že budem dodržiavať Ústavu Slovenskej republiky, zákony a iné všeobecné záväzné predpisy a medzinárodné auditorské štandardy, svedomito a zodpovedne plniť svoje povinnosti audítora a zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, ktoré sa dozviem v súvislosti s výkonom auditu a budem sa riadiť etickým kódexom audítora“.¹⁹

Etický kódex²⁰ je vnitřním předpisem vydávaným komorou auditorů a je v souladu s Etickým kódexem vydaným Mezinárodní federací účetních (IFAC). Je v něm kladen důraz na nezávislost auditora a popisuje další základní principy, které musí být dodrženy účetními odborníky. Mezi tyto základní principy patří bezúhonnost, objektivnost, odborná způsobilost a přiměřená starostlivost, důvěrnost informací a profesionální chování.

Etický kódex vydaný SKAU je rozdělen do tří částí. Část A se zabývá všeobecným uplatněním kodexu, kde jsou popsány výše vyjmenované základní principy, které musí být dodrženy účetními odborníky. Část B se zabývá auditory poskytujícími služby a poslední část C se nazývá Zaměstnaní auditori, ve které jsou popsány možné konflikty, příprava a vykazování informací, konání s dostatečnou odborností, finanční zainteresovanost a prospěch.

Auditor a auditorská společnost musí být při výkonu auditu nestranní a nezávislí od účetní jednotky, u které je audit vykonáván. Pokud je ohrožena jejich nezávislost, jsou povinni provést opatření na snížení tohoto ohrožení, a o těchto opatřeních vykonat zápis. V případě, že těmito opatřeními nejsou schopni snížit toto ohrožení, což může mít za následek zpochybnění jejich nezávislosti, nemohou vykonat audit.

¹⁷ Zákon č. 540/2007 Z. z. § 2

¹⁸ Plná způsobilost na právní úkony; dobrá pověst; ukončené vysokoškolské vzdělání druhé stupně; odborná praxe v účetnictví minimálně pět let; soustavné vzdělávání auditora; předložení úřadu úředně ověřené kopie certifikátů a licencí z jiných členských států a třetích zemí, jichž je držitelem, včetně názvu orgánu, kterým byly vydané a jejich číslo; složení auditorské zkoušky, tříletá praktická odborná příprava zaměřená na oblast auditu v rozsahu minimálně 3 000 hodin a nejvíce šest let včetně přerušování praxe.

¹⁹ Zákon č. 540/2007 Z. z. § 3 odst. 11.

²⁰ Zařazený do zákona č. 540/2007 Z. z. novelou zákonem NR SR č. 504/2009 Z.z., kterým sa dopĺňa zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

1.2. Profesní organizace

Aby se zamezilo porušování pravidel a zvýšila se důvěra v auditorské činnosti, vznikly profesní organizace, které tvoří závazná pravidla a kontrolují jejich dodržování. Mezi tyto profesní organizace, které ovlivňují auditorskou profesi na Slovensku, patří Slovenská komora auditorů (SKAU) a Mezinárodní federace účetních (IFAC).

Slovenská komora auditorů je nezávislou samosprávnou profesní organizací se sídlem v Bratislavě. Sdružuje fyzické a právnické osoby, které vykonávají auditorskou činnost. Tyto osoby musí být zapsány v seznamu komory.

SKAU zastupuje, chrání a prosazuje oprávněné zájmy svých členů a asistentů auditora. Těmto členům a asistentům auditora poskytuje metodická usměrňování, která se týkají oblasti auditu, účetnictví, etiky a mezinárodních účetních standardů. Vydává vnitřní předpisy a kontroluje jejich dodržování. Musí dbát na řádný výkon auditu a vysokou profesionální úroveň auditorů a asistentů auditora.

SKAU je členem Mezinárodní federace auditorů (IFAC) a Evropské federace auditorů (FEE). Z těchto mezinárodních vazeb vyplývají určité povinnosti. V roce 2004 se začaly používat Mezinárodní auditorské standardy (ISA – přehled je uveden v příloze) a Etický kodex IFAC. SKAU zároveň vytvořila kontrolní skupinu kontrolující práci jednotlivých auditorů. Významnou úlohou je i proces tvorby, překládání a připomínkování mezinárodních standardů, týkajících se oblasti auditu. Díky rozsáhlým mezinárodním kontaktům v Evropě a bilaterálním smlouvám o spolupráci s profesními organizacemi, má možnost organizovat mezinárodní konference²¹. Důležitým aspektem je také aplikování nejnovějších procesů v oblasti vzdělávání a praxe svých členů²². Sloveňští auditoři jsou schopni poskytnout odborné informace na velmi vysoké úrovni.

SKAU není žádným způsobem napojená na státní rozpočet, výdavky, které jsou spojené s propojením SKAU na mezinárodní instituce, jsou hrazeny z členských poplatků auditorů.

SKAU je řízena orgány, jejichž členové jsou voleni přímou volbou, zásadně minimálně z dvou nabídek, aby se zabránilo direktivnímu obsazení pozic. Těmito orgány jsou shromáždění, prezídium, dozorná rada a disciplinární komise.

²¹ Např. konference auditorů V4 ve Vysokých Tatrách v roce 2014

²² Slovenská komora audítorov [online]. [cit. 2014-04-28]. Dostupné z: <http://www.skau.sk/page.php?id=5>

Mezi úlohy SKAU také patří spolupráce s Úřadem pro dohled nad výkonem auditu (dále jen Úřad), který byl zřízen za účelem vytvoření nezávislého dohledu, který kontroluje činnost a kvalitu práce auditorů a auditorských společností. Úřad je právnickou osobou, které se v oblasti veřejné správy svěřuje vykonávání dohledu.²³ Nezapisuje se do obchodního registru, sídlo má v Bratislavě. Úřad zabezpečuje auditorské zkoušky, vydává certifikáty, vydává licence, pozastavuje a odebírání licence, zapisuje auditory a auditorské společnosti do příslušného seznamu a vede příslušný seznam, dohlíží na dodržení mezinárodních auditorských standardů, Etického kodexu auditorů, dohlíží na soustavné vzdělávání, zúčastňuje se na tvorbě, aktualizací a schvalování mezinárodních účetních standardů prostřednictvím příslušných orgánů EU, atd.²⁴ Úřad vykonává dohled nestranně a nezávisle od státních orgánů, orgánů územní samosprávy, jiných orgánů veřejné moci a od dalších právnických osob nebo fyzických osob, které nesmí ovlivnit úřad při výkonu dohledu. Každý rok do 30. června předkládá vládě SR správu o činnosti úřadu a výroční správu za předcházející kalendářní rok.²⁵

Posláním Mezinárodní federace účetních (IFAC)²⁶, která vydává standardy ISA, je „sloužit veřejnému zájmu tím, že: přispívá ke zdokonalování, přijímání a zavádění vysoce kvalitních mezinárodních standardů a návodů k jejich uplatňování; přispívá k rozvíjení silných účetních a auditorských organizací a účetních a auditorských firem a vysoce kvalitních postupů uplatňovaných účetními a auditory; podporuje ohodnocení účetních a auditorů v celosvětovém měřítku; zaujímá výroky k otázkám veřejného zájmu, u nichž je odborný názor účetní a auditorské profese nanejvýš relevantní.“²⁷

Součástí IFAC je Rada pro mezinárodní standardy pro audit a ujišťovací služby (IAASB), která je odpovědná za tvorbu ISA, ISQC, Mezinárodních standardů pro zakázky na poskytující ujištění (ISAE), Mezinárodních standardů pro souvisící služby (ISRS), a Mezinárodních standardů pro zakázky na prověření (ISRE).²⁸ Etický kodex IFAC spolu se standardy ISQC se uplatňují u všech zakázkových standardů.²⁹

²³ podle zákona č. 540/2007 Z. z

²⁴ UDVA: Úřad pre dohľad nad výkonom auditu [online]. [cit. 2014-04-28]. Dostupné z: http://www.udva.sk/index.php?option=com_content&view=article&id=78&Itemid=239

²⁵ Zákon č. 540/2007 Z. z. § 48

²⁶ Mezinárodní federace účetních byla založena v roce 1977, sídlo má v New Yorku, sdružuje národní a účetní organizace a v současné době má 179 členů ve 130 zemích.

²⁷ *Etický kodex pro auditory a účetní znalce*. [Praha: Komora auditorů České republiky], c2011, 139 s. ISBN 978-80-86679-06-8.

²⁸ UDVA: Úřad pre dohľad nad výkonom auditu [online]. [cit. 2014-12-18]. Dostupné z: http://www.udva.sk/index.php?option=com_content&view=article&id=57&Itemid=56

²⁹ Zakázkovými standardy jsou ISA, ISRE, ISAE a ISRS.

IAASB se zabývala problematikou, která souvisela s použitím standardů ISA u malých a středních podniků. Vzniklo množství otázek, zda jsou standardy ISA těmi správnými standardy pro malé a střední podniky³⁰, a jestli je vlastně audit správnou službou pro tyto podniky. Podle IAASB jsou standardy ISA aplikovatelné pro všechny audity, proto nesouhlasí s možností provést audit malých a středních podniků mimo limitované auditorské standardy. Z tohoto důvodu byl v rámci IFAC založen Výbor pro malé a střední účetní a auditorské praxe (Výbor pro SMPC³¹), který vydal Příručku k uplatňování mezinárodních auditorských standardů při auditu malých a středních účetních jednotek.³² Třetí vydání této příručky bylo přeloženo do slovenského jazyka. Je doplňujícím materiálem ke standardům ISA.

1.3. Význam audit účetní závěrky

Statutární audit jako důležitý prvek ochrany vlastnických práv má za úlohu zvýšení důvěryhodnosti účetních závěrek, které jsou zveřejňované podnikovým managementem. Je zaměřený na individuální, nebo konsolidované účetní závěrky.

Účetní závěrka poskytuje informace o ekonomické situaci podniku a často je jediným zdrojem informací pro externí uživatele³³. „Je to účetní záznam, který obsahuje cílevědomě uspořádaný soubor informací o účetní jednotce za účetní období.“³⁴ Účetní závěrka je tvořena rozvahou, výkazem zisku a ztráty, poznámkami. Výroční zprávu sestavují účetní jednotky, které mají povinnost auditu, ověřuje ji auditor. Součástí výroční zprávy je i účetní závěrka za účetní období, za které se vyhotovuje výroční zpráva. Dále obsahuje zprávu auditora, informace související s vývojem účetní jednotky, informace o finanční situaci účetní jednotky za dvě bezprostředně předcházející období a další důležité informace ať už finančního nebo nefinančního charakteru, které souvisí s účetní jednotkou.³⁵

³⁰ Směrnice č. 2013/34/EU upravila kritéria pro mikropodniky a malé podniky, kritéria pro střední a velké podniky zůstala nezměněná. Kategorizace velikosti podniků v rámci EU má svůj význam pro rozsah zveřejňovacích povinností a při poskytování dotací z fondu EU.

³¹ Small and Medium Practices Committee

³² DUBSKÝ, J. Malé a střední podniky a auditorské praxe. Auditor. roč. 2014, č. 4, s. 6-8. Dostupné z: http://www.roedl.com/fileadmin/user_upload/Roedl_Czech_Republic/clanky/2014/Auditor_04_2014_JDU_I.pdf

³³ Externími uživateli jsou např. banky, investoři, daňové úřady, dodavatelé. Interními uživateli jsou vlastníci společnosti a management společnosti.

³⁴ ŠLOSÁROVÁ, A. Analýza účtovnej závierky. Bratislava: Iura Edition, 2006, s. 23, ISBN 80-807-8070-6

³⁵ Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve, § 20

Audit účetní závěrky je zpravidla vypracovaný externím auditorem na objednávku pro vlastníka účetní jednotky při individuální účetní závěrce, nebo vlastníky skupiny podniků při konsolidované účetní závěrce.

Po ověření správnosti a pravdivosti informací v účetní závěrce a výroční zprávě, vyjádří auditor svůj názor v podobě výroku, zda byla účetní závěrka vypracována podle zákonných předpisů a zda podává věrný a pravdivý obraz o majetkové, finanční a výnosové situaci účetní jednotky.³⁶

1.3.1. Uživatelé informací z účetní závěrky

Uživatele informací z účetní závěrky můžeme rozdělit na fyzické a právnické osoby, ale především na interní a externí uživatele. Do skupiny interních uživatelů patří především vlastníci společností a management společnosti. Mají neomezený přístup k informacím jak o účetní jednotce, tak i k informacím, které jsou uvedené v účetní závěrce. Do skupiny externích uživatelů patří např. investoři, banky, finanční úřady, dodavatelé, věřitelé, burzy, zákazníci. Uživatelé této skupiny se dostávají složitěji k informacím o účetní jednotce, jediným dostupným zdrojem je pro ně účetní závěrka.³⁷ Potřeby jednotlivých uživatelů se liší. Účetní závěrka je uživateli využívána za účelem uspokojení informačních potřeb, které vedou k jejich dalším rozhodnutím.

Vlastník potřebuje vědět, zda se vložené prostředky zhodnocují, sleduje hospodářský výsledek a zajímá se o informace, které se týkají výše dividend. Aby měl větší jistotu, že informace v účetní závěrce neobsahují nesprávnosti, nebo jsou uměle zkreslené, je vhodné využít služby auditora.

Management má odpovědnost za činnost společnosti, dosažení jejích cílů a též za správné sestavení účetní závěrky. Informace z účetní závěrky ovlivňují rozhodnutí managementu, jsou podkladem pro plánování a zároveň plní kontrolní funkci. Informace mohou být využity i při odměňování managementu, v závislosti na výsledcích finančních ukazatelů. Snahou managementu je zlepšení hodnot finančních ukazatelů, což často vede ke zkreslení informací a chybnému rozhodování. Správnost vykázaných informací managementem, které jsou uvedené v účetní závěrce, lze ověřit auditem účetní závěrky.

³⁶ ŠTEKER, K. a M. OTRUSINOVÁ. Jak číst účetní výkazy: základy českého účetnictví a výkaznictví. Praha: Grada, 2013, s. 248, ISBN 978-80-247-4702-6.

³⁷ RUBÁKOVÁ, V. a P. HROUDA. Účetnictví pro úplné začátečníky. 7. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2013, s. 155, ISBN 9788024746340

Investor, který vlastní určitý kapitál, a chtěl by do podniku investovat za účelem zhodnocení tohoto kapitálu, se musí rozhodnout, zda informace získané z účetní závěrky, případně výroční zprávy, mohou dostatečně posloužit jako podklad pro analýzu finanční situace společnosti, ke zjištění likvidity nebo výnosnosti společnosti, a jiných finančních ukazatelů. Informace by měly být srozumitelné a porovnatelné s informacemi, které se týkají jiných společností. Zkreslené nebo nesprávně uvedené informace v účetní závěrce by mohly chybně ovlivnit rozhodnutí investora. Je vhodné požadovat po společnosti, do které chce investor investovat svůj kapitál, ověřenou účetní závěrku auditorem, která mu poskytne přiměřené ujištění o správnosti informací v účetní závěrce.

Akcionář může využít informace z účetní závěrky k rozhodnutí, zda nakoupí nebo prodá akcie určité společnosti. Aby získal jistotu, že mu vložený kapitál přinese přiměřenou výnosnost, musí mít relevantní informace, které mu poskytne také účetní závěrka případně výroční zpráva.

Při získávání zdrojů využívají společnosti služby banky. Aby banka poskytla úvěr obchodní společnosti, musí mít určitou důvěru v účetní údaje, které společnost předkládá. Pokud tuto důvěru banka nemá, neposkytne požadovaný úvěr a společnost se může dostat do finančních problémů, to může mít za následek snižování nákladů, snižování počtu zaměstnanců, což je nepříznivým ukazatelem hospodářského výsledku fungující společnosti. Banky pečlivě zvažují, zda úvěr společnosti poskytnou. Úvěřující banky vyžadují účetní výkazy (někdy častěji než jednou za rok) za posledních několik období včetně jejich komentářů a vysvětlení, podle kterých se pečlivě rozhodují, zda společnost bude schopna splatit poskytnutý úvěr.³⁸ Jedním z požadavků banky může být předložení účetní závěrky, která byla ověřená auditorem.

Dodavatelé se snaží pomocí dostupných informací ujistit, že obchodní společnost splní své závazky za provedené transakce. Dodavatelé posuzují finanční situace podniku, např. zda je obchodní partner solventní, likvidní. Zkreslené informace mohou vést ke špatnému rozhodnutí pro provedení obchodu, nebo výsledek transakce bude horší, než dodavatel očekával. Je možné předpokládat, že k získání důvěry dodavatele mohou pomoci informace v účetní závěrce, které jsou ověřené auditorem.

³⁸ NAVRÁTIL, J. Účetnictví od A do Z, 2 díl - Význam a funkce účetnictví, uživatelé účetnictví. In: *Účtování.net: Jasně a srozumitelně* [online]. 2012 [cit. 2014-09-26]. Dostupné z: <http://www.uctovani.net/clanek.php?t=Ucetnictvi-od-A-do-Z-2-dil-Vyznam-a-funkce-ucetnictvi-uzivatele-ucetnictvi&idc=70>

Uživatelé může být i stát, který chce mít informace, které souvisí především se získáním státních příjmů pomocí výběru daní. Informace čerpá i pro statistické účely.

1.3.2. Cíl auditu účetní závěrky

Cílem auditu účetní závěrky je tedy zvýšení míry důvěryhodnosti informací uvedených v účetní závěrce u jejich uživatelů. Pro tyto uživatele je důležité vědět, zda účetní závěrka neobsahuje nesprávnosti, které by mohly ovlivnit jejich rozhodnutí. U případných zjištěných nepravnostech je třeba rozlišit, zda vznikly omylem nebo podvodem.³⁹

Následky spojené s podvodem mohou být finančního charakteru ale i nefinančního. Jako nefinanční důsledek uvedu ztrátu důvěry, která může zahrnout nejen nedůvěru u obchodních partnerů, ale i u zákazníků, zaměstnanců. Nedůvěra by mohla způsobit pokles konkurence schopnosti a nezájem potenciální investorů.

V úvodě byly zmíněné známé finanční podvody v kauzách banky Lehman Brothers, Enron a jiné.

Obdobným případem v Slovenské republice je možné považovat známé kauzy v souvislosti s tunelováním Děvín banky datované ještě před jejím samotným krachem, který nastal v roce 2001. V globále je možné charakterizovat tuto kauzu jako výsledek spekulativních obchodů jejího managementu v celé době existence této banky pod „dohledem“ Národní banky Slovenska. NBS totiž několikrát po dobu existence této banky vyslovila pochybnosti o možných podvodech, avšak banka samotná a hlavně za pomoci státního aparátu uměle prodlužovala svou činnost, čímž vznikl prostor pro podvodné konání aktérů, přičemž stát musel věřitelům banky po jejím krachu vyplatit z fondu na ochranu vkladů 11,3 miliardy korun. Podle finančních analytiků měla NBS dostatek důvodů k odebrání bankovní licence už v roce 1999. V tomto případě byl zjevný zásah politiků do činnosti této instituce, protože ještě v roce 2000 dostala banka od vlády půjčku ve výši 60 miliónů dolarů, kterou měla vyrovnat úspěšnými deblokácemi ruského

³⁹ Podvod je úmyslné konání, je spáchán vědomě, za účelem získání výhody a způsobení ztráty jinému subjektu. Toto úmyslné konání může spáchat jedna osoba, nebo více osob. Podle zapojení pracovníků do podvodného konání se rozlišuje manažerský a zaměstnanecký podvod. U manažerského podvodu jsou zapojeni členové vedení a dochází k němu většinou, pokud je vedení motivované odměnami, které se odvíjí od zisku, při snaze minimalizovat daň nebo oklamat investora, banku a jiné uživatele informací v účetní závěrce. U zaměstnaneckého podvodu jsou zapojeni zaměstnanci, u kterých se jedná především o individuální obohacení. Manažerský podvod se odhaluje, vzhledem na možné kompetence vedení, hůř. Dále se podvod může dělit na rozkrádání, zpronevěru nebo podvodné účetní vykazování. Podvody se zabývá ISA 240 – Odpovědnost auditora týkající se podvodů při auditu finančních výkazů.

dluhu vůči Slovenské republice, který byl řešený hlavně dodávkami vojenského materiálu apod. Jednalo se o zpronevěru finančních prostředků v této bance v letech 1998-2001 tehdejším managementem této banky prostřednictvím směnkových obchodů. Bývalý ředitel této banky a ředitelka úvěrového oddělení měli v letech 1998-1999 schválit vícero vysokých úvěrů, ačkoliv věděli, že se jedná o podvod. Finanční prostředky získávali firmy z Košic, Nitry a Martina, které tyto prostředky převáděli na účty dalších firem, často do zahraničních a neexistujících. Většina těchto peněz skončila u jednoho z akcionářů Děvín banky. Tímto akcionářem byla společnost APIS, která byla majetkově i personálně propojena s Děvín bankou. Banka měla poskytnout společnosti APIS úvěr a další finanční prostředky, které byly nad rámec platných přepisů. Svou roli v této kauze měla i zprostředkovatelská zahraniční společnost, která byla propojena na bankovní trhy. „Firmy, přes které tekli peníze, ručili této společnosti směnkami, které později Děvín banka odkoupila.“ Potom se vzájemně započítaly pohledávky mezi bankou a zahraniční společností. Banka se tedy stala vlastníkem těžko vymahatelných směnek a společnost APIS získala peníze.⁴⁰

Dalším případem, kdy je zjevná absence státní kontroly ze strany daňových úřadů jako adresátů účetních závěrek v souvislosti s podvody ohledně fiktivních odpočtů DPH. V současné době je známá kauza společnosti Budamar Logistics, a.s., která se měla podílet na provádění fiktivních odpočtů DPH. Tento daňový podvod je v současné době vyčíslený na 21 miliónů eur. Jedná se o komplikovanou sérii obchodů s kávou, cukrem a jinými komoditami, do kterého je zapojených více než čtyřicet společností ze Slovenska, Česka a Maďarska. Nepřehledná síť účelově založených společností přispěla k tomu, že společnost Budamar Logistics, a.s. vytvořila fiktivní obrat a uplatnila si nárok na vyplacení DPH. Společnost deklarovala nadměrné odpočty DPH například tím, že nechala jezdit prázdné kamiony bez zboží za hranice Slovenské republiky. V průběhu roku 2012 vzrostl objem těchto odpočtů desetinásobně.⁴¹

I když uvedené kauzy zpochybňují význam auditu účetní závěrky, jelikož v prvním případě NBS a v druhém případě daňové úřady, byly zjevně přivedené do omylu fiktivními informacemi v účetní závěrce, jedná se však jako je uvedené v prvním případě o vědomé nerespektování těchto údajů, na základě politické moci. A v druhém

⁴⁰ JANCURA, V. Analýza: Devín banka a politika. In: *Pravda.sk: Správy* [online]. 2005 [cit. 2015-01-26]. Dostupné z: <http://spravy.pravda.sk/ekonomika/clanok/180108-analyza-devin-banka-a-politika/>

⁴¹ DANIŠ, Dag. Ficov tieň. In: *HNonline.sk: komentáre* [online]. 2014 [cit. 2015-01-22]. Dostupné z: <http://komentare.hnonline.sk/komentare-hn-152/ficov-tien-639625>

případě se pravděpodobně jedná o hrubou nedbalost, respektive možný úmysl ze strany správce daně při podvodném konání právnické osoby? Pravděpodobně pokud by byl v těchto případech vykonávaný poctivý audit účetní závěrky a tento by byl respektovaný zúčastněnými stranami, nedošlo by ke značným finančním ztrátám v neprospěch státního rozpočtu. Poctivým auditem myslíme vysoký nárok na pravdivost auditu, který může být ovlivněn nejen vysokou profesionalitou auditora, ale i poctivými úmysly, jednak zadavatele auditorské zakázky, ale i poctivým přístupem auditora k jeho vypracování. Vypracovat poctivý audit by měl mít za cíl každý auditor.

1.4. Postup při auditu účetních závěrek

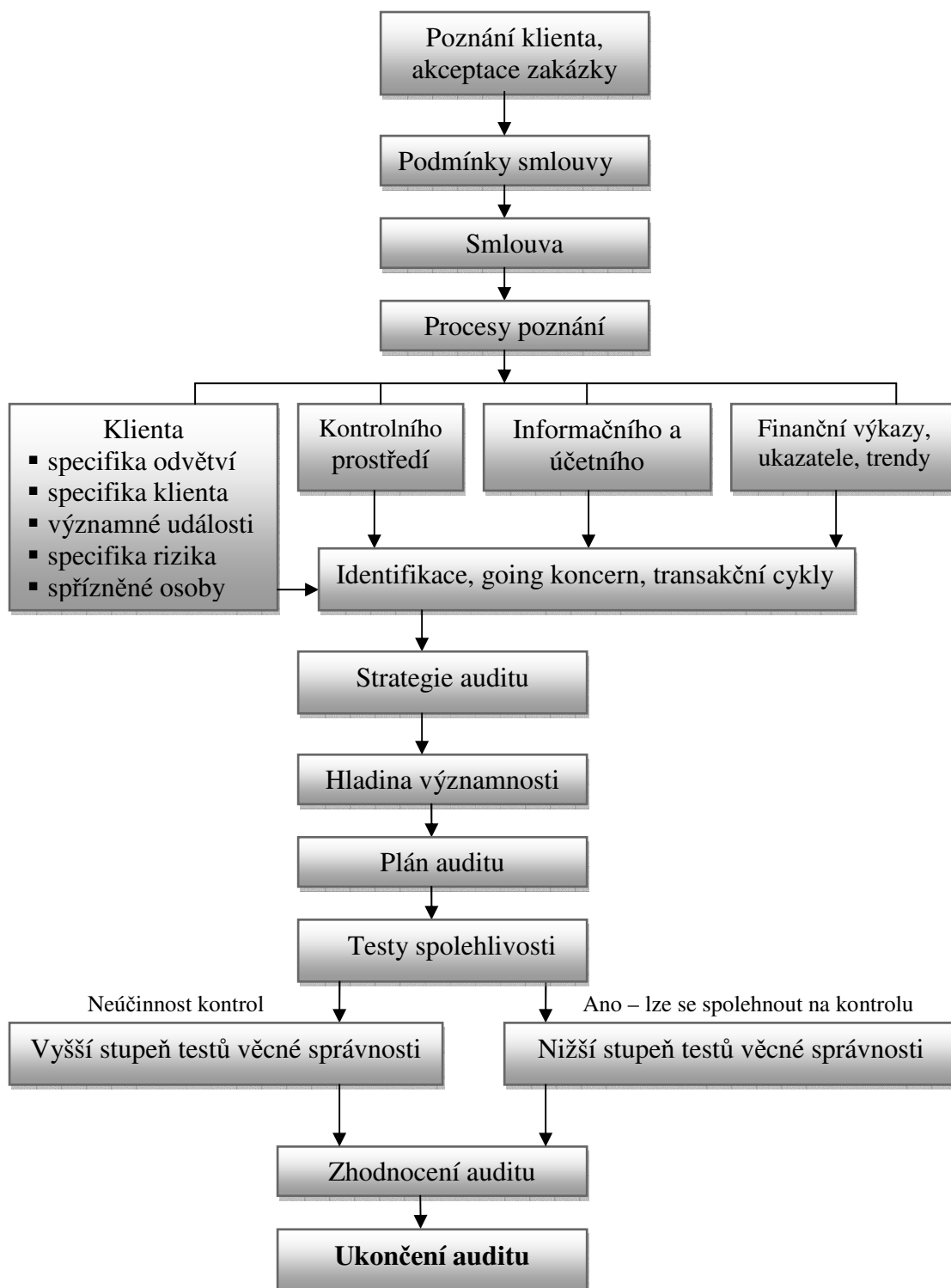
Audit, který je založený na vyhodnocení rizik, se skládá ze tří hlavních fází. Těmito fázemi jsou vyhodnocení rizik, reakce na vyhodnocená rizika a příprava zprávy auditora. Při auditu účetní závěrky založeném na vyhodnocení rizik, má auditor získat přiměřenou jistotu, zda se v účetní závěrce jako celku nevyskytují významné nesprávnosti, které by mohly ovlivnit rozhodnutí uživatelů účetní závěrky.⁴² Auditor ověřuje účetní závěrku v souladu se zákonem č. 540/2007 Z. z., pokud je účetní závěrka sestavena podle mezinárodních účetních standardů, musí auditor znát i tyto standardy, aby mohl zjistit, zda kritéria související s těmito standardy byly respektovány, ať už byly použity IFRS, US GAAP, nebo jiné standardy. Výsledky, které vyplývají z auditu, poskytují přiměřenou jistotu o tom, že účetní závěrka neobsahuje významné chyby a jsou uvedené ve zprávě auditora.⁴³

Při auditu účetní závěrky má auditor získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou nesprávnost, která by mohla ovlivnit rozhodnutí uživatelů účetní závěrky. Auditor při své práci používá metodu testů a výběrů. Následující schéma, obrázek č. 1, znázorňuje proces auditu, během něhož auditor získává dostatečné důkazní informace⁴⁴, na jejichž základě vydá auditorský výrok.

⁴² IFAC. *Príručka na používanie medzinárodných audítorských štandardov pri výkone auditu v malých a stredných podnikoch: Zväzok 1 – Základné koncepcie*. 3. vyd. Bratislava, 2012, s. 34 ISBN 978-80-970174-3-9.

⁴³ KASZASOVÁ, K. *Audítorstvo*. Bratislava: Súvaha, 2005, s.13, ISBN 8088727936

⁴⁴ Všechny informace, které auditor využil, aby dospěl k určitým závěrům. K důkazním informacím patří informace v účetních záznamech, na jejichž základě je sestavena účetní závěrka, za což nese odpovědnost vedení společnosti. Dále sem patří např. zápisy z jednání, zprávy analytiků a porovnávací údaje o konkurenci.

Obrázek č. 1 – Ideová schéma procesu auditu⁴⁵

⁴⁵ Vlastní zpracované podle SEDLÁČEK, J. *Základy auditu*. Brno, 2011, s.52, ISBN 80-210-4168-4. *Vysvětlení schématu:* Pokud se auditor nemůže spolehnout na systém kontroly, provede testy věcné správnosti. Pokud se na kontroly spolehnout může, pak provede testy spolehlivosti. Podle výsledků provedených testů spolehlivosti se upřesňuje plánovaný rozsah testů věcné správnosti. Je-li systém vnitřních kontrol podle testů spolehlivosti účinný, pak je možné provést nižší stupeň testů věcné správnosti.

Pokud se jedná o první audit, je důležité, aby se auditor seznámil s účetní jednotkou a navázal tak první kontakt, ještě před datem, ke kterému se sestavuje účetní závěrka. První audit bývá více rizikový, auditor se proto musí důkladně obeznámit s důkazními informacemi a ujistit se, že neposkytují nesprávné informace.⁴⁶ Jestliže společnost požaduje od auditora další doplňkové služby, musí se jejich rozsah upřesnit, aby vše bylo v souladu s etickými požadavky na nezávislost auditora.

Pokud se auditor rozhodne akceptovat zakázku, předloží nabídku společnosti, která ji zhodnotí a případně uzavře s auditorem smlouvu. Auditor si s klientem sjedná podmínky zakázky na audit⁴⁷, ve kterých vymezí rozsah auditorské zakázky, služby, a rozsah související s odpovědností auditora a vedení společnosti. Ve smlouvě musí být zřetelně vymezeno, která práva, povinnosti a odpovědnosti se týkají auditora a která se týkají účetní jednotky. Je-li uzavřena smlouva o provedení auditu, sestaví auditor strategii, ze které bude vycházet plán auditu. Auditor nejprve podrobí klienta důkladné analýze a identifikuje případné rizika. Seznamuje se tedy s vnitřními a vnějšími faktory, které ovlivňují činnost účetní jednotky. Při tomto seznámení auditor postupuje s profesionálním skepticismem, posuzuje existenci a riziko výskytu podvodu.

Profesionální skepticismus znamená, že auditor zpochybňuje auditorské důkazy spolehlivost dokumentů, informace, které získal od managementu. Auditor si musí zachovat profesionální skepticismus po celou dobu auditu, přistupuje tedy ostražitě k získaným auditorským důkazům, informacím a situacím, jelikož by mohly představovat podvod.

Po dobu celého procesu auditu uplatňuje auditor princip významnosti, který tvoří důležitou úlohu při práci auditora. Významností se rozumí stav, kdy vynechání položek nebo vykazání chybných údajů v účetní závěrce by mohlo ovlivnit úsudek osob, které pro svoje ekonomické rozhodnutí používají informace z účetní závěrky jako celku.⁴⁸

Auditor určí hladinu významnosti, tedy musí posoudit, které informace z účetních závěrek mohou být pro uživatele významné⁴⁹, v souvislosti s jeho budoucím rozhodnutím. Na základě předchozích analýz sestaví plán práce a pomocí testů si ověří spolehlivost kontrolních postupů. V druhé části plánu se auditor zaměří na substantivní

⁴⁶ V souladu s ISA 315 – *Identifikace a vyhodnocení rizik významné nesprávnosti na základě znalosti účetní jednotky a jejího prostředí* a ISA 510 – *První auditní zakázka*.

⁴⁷ *Průručka mezinárodních usmernení na kontrolu kvality, audit, preverenie, iné uisťovacie a súvisiace služby*. Část I. ISA 210 – *Dohodnutí podmínek zakázek na audit*

⁴⁸ Zákon č. 431/2002 Z. z. o účetnictví, § 17, odst. 9

⁴⁹ *Průručka mezinárodních usmernení na kontrolu kvality, audit, preverenie, iné uisťovacie a súvisiace služby*. Část I. ISA 320 – *Významnost při plánování a vykonávání auditu*

testy, které mohou být analytické testy nebo testy detailních dokumentů, na jejichž základě vyhodnotí nesprávnosti a zváží dodatečné testování a vykoná závěrečné práce. Tyto práce zahrnují přezkoumání událostí po rozvahovém dni, jejich vliv na účetní závěrky. Než sestaví zprávu auditora, ověří si analýzou finančních výkazů a získaných auditorských důkazů, že výsledky podporují jeho názor.

Povinností auditora, není potvrzovat účetní závěrku, proto mohou být ve zprávě auditora následovné formulace „podle našeho názoru“, a nebo „vyjadřuje věrně ve všech významných souvislostech“ v souladu s jeho odpovědností. Účetní jednotka se tedy nezabývá odpovědností za správnost její ověřené účetní závěrky, jelikož auditor neodpovídá za účetní závěrku, ale za svůj výrok, názor, který se jí týká.

Metodika výkon auditu je zpracovaná v Příručce pro provádění auditu, kterou vydala Komora auditorů České republiky a společností Delloite⁵⁰ a v Příručce k uplatňování mezinárodních auditorských standardů při auditu malých a středních účetních jednotek vydanou IFAC. Je samozřejmé, že tyto materiály je potřebné brát v úvahu společně s platnou legislativou, jak na vnitrostátní, tak na mezinárodní úrovni. V příručce Delloitu z roku 2006 byl audit rozdělen do pěti hlavních fází (příloha č. 2) IFAC upravuje výkon auditu malých a středních účetních jednotek už jen do tří fází (příloha č. 3). Těmito fázemi jsou vyhodnocení rizik, reakce na vyhodnocená rizika a příprava zprávy auditora.

Jednotlivé auditorské postupy, z obou těchto příruček, budou blíže popsány níže.

1.4.1. Auditorské postupy související s vyhodnocením rizik

V příloze č. 3 jsou uvedené jednotlivé fáze auditorského procesu. Nyní bude pozornost věnována první fázi, která souvisí s vyhodnocením rizik, ale v textu se objevují i poznatky z auditorského přístupu, který je rozdělen do pěti fází (viz příloha č. 2).

S ověřením účetní závěrky se spojuje určité riziko, které auditor posuzuje. „Auditor má vyvinout, zavést a zdokumentovat procesy řízení kvality týkající se zásad přijímání nových klientů a pokračování stávajících smluvních vztahů v souladu s ISQC1 – *Kontrola kvality pro firmy, které vykonávají auditu a prověření finančních výkazů a zakázky na ostatní ujišťovací a související služby* a ISA 220 – *Řízení kvality auditu účetní*

⁵⁰ Příručka byla vydaná v roce 2006. V roce 2012 byla vydaná nová verze této příručky, která navazuje na příručku IFAC Příručka k uplatňování mezinárodních auditorských standardů při auditu malých a středních účetních jednotek

*závěrky.*⁵¹ Než auditor uzavře smlouvu s klientem o zakázce, prověří si svého klienta a rozhodne se, zda je riziko akceptovatelné. Za rizikové faktory při posouzení rizika zakázky se posuzují např. kvalifikovanost auditora, důvěryhodnost vedení účetní jednotky, povaha podnikatelského prostředí a podnikatelské činnosti, charakter obchodních transakcí, vztahy mezi účetní jednotkou a jinými společnostmi, organizační struktura účetní jednotky, struktura vedení, úroveň kontrolního systému, finanční výsledky účetní jednotky.⁵² Malé společnosti jsou většinou řízenou jednou osobou, majitelem nebo manažerem, a proto by se měl auditor přesvědčit o důvěryhodnosti vedení společnosti. Zakázka je akceptovaná, pokud auditor riziko zakázky posoudí jako obvyklé.⁵³ I nadále však musí v průběhu auditu riziko zakázky přehodnocovat. Zakázka může být akceptovaná, i pokud auditor riziko zakázky posoudí jako vyšší než obvyklé. Toto zjištění se však musí odrazit v plánování auditu. Při akceptování rizikové zakázky, by měl auditor vzít do úvahy, že může dojít k soudním sporům a uvědomit si, že i kdyby tento soudní spor vyhrál, náklady na něj jsou vysoké a tento soudní spor by mohl nevhodně ovlivnit auditorovu publicitu. Proto se rizikovým zakázkám snaží auditoři vyhnout.

Velmi důležitá je dokumentace auditu. Zkušený auditor⁵⁴, který se danou auditorskou zakázkou nezabýval, musí z dokumentace auditu pochopit celkový rozsah, charakter, časové rozvržení a výsledky provedených auditorských postupů.⁵⁵ Auditor musí do dokumentace auditu vložit celkovou strategii auditu, plán auditu a všechny významné změny, které byly provedeny v celkové strategii nebo plánu auditu během vykonání auditu. Dále musí auditor uvést důvody, které vedly k těmto změnám. Dokumentace auditu slouží jako základ pro auditorskou zprávu a zároveň je důkazem, že byl audit vykonaný v souladu s ISA.⁵⁶

⁵¹ IFAC. Příručka k uplatňování mezinárodních auditorských standardů při auditu malých a středních účetních jednotek: Druhý díl – Praktická část. 2. vyd. Praha, 2010, s. 29, ISBN 978-80-86679-12-9.

⁵² SEDLÁČEK, J.. Auditing. Brno: Masarykova univerzita, 2001, s. 57-59, ISBN 80-210-2527-1

⁵³ MÜLLEROVÁ, L. Auditing pro manažery, aneb, Proč a jak se ověřuje účetní závěrka. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, s.73, ISBN 978-80-7357-988-3.

⁵⁴ Osoba, která má praktické zkušenosti s auditem a přiměřené znalosti v oblasti auditorských postupů, mezinárodních auditorských standardů, příslušných pravidel, zákonů, podnikatelského prostředí, ve kterém účetní jednotka provozuje činnost, problematiky auditu a účetního výkaznictví příslušného odvětví.

⁵⁵ KAREŠ, L. Audítorstvo. IURA Edition, 2010, s. 117, ISBN 9788080783341

⁵⁶ IFAC: Příručka mezinárodních usmernení na kontrolu kvality, audit, preverenie, iné uisťovacie a súvisiace služby. Část I. Bratislava. 2012, s. 115, ISBN: 978-1-60815-122-6. A podle ISA 230 – *Auditorská dokumentace*
Podle ISA 230 – *Dokumentace auditu*

Stanovení podmínek zakázky⁵⁷ souvisí i s již zmíněnými doplňkovými službami, které může klient požadovat. Auditor se ujistí, zda jsou splněny předpoklady pro vykonání auditorské zakázky.⁵⁸ Dále vysvětlí klientovi rozdíly mezi auditem a doplňkovými službami, a ujistí se, že klient chápe rozsah a omezení auditu, který vyplývá ze zákona o auditorech. Jak již bylo uvedené, ve smlouvě musí být zřetelně vymezeno, která práva, povinnosti a odpovědnosti se týkají auditora a které se týkají účetní jednotky. V žádném případě by neměl být důvodem změny podmínek smlouvy případný vyvíjený tlak na auditora ze strany klienta. Pokud dojde ke změně, musí to být odůvodněné. Ze získaných poznatků, které se týkají rizika a které vyplývají z podmínek uvedených ve smlouvě, určí auditor přesné cíle zakázky, zakázku rozvrhne a naplňuje.

Strategii auditu je třeba rozlišit od plánu auditu. Plán auditu vychází až z návrhu strategie. V celkové strategii je určen rozsah auditu, jeho načasování a směřování.⁵⁹ Během vytváření celkové strategie sbírá auditor informace o klientovi, seznamuje se tedy s vnitřními a vnějšími faktory, které ovlivňují činnost účetní jednotky, za účelem zjištění potřebných zdrojů k realizaci zakázky. Zdroje potřebné k realizaci zakázky nejsou jen finanční, ale i lidské. Příkladem je potřeba auditorského týmu. Důležitá je také představa o časové náročnosti.

Stanovení plánovací hladiny významnosti souvisí s výběrem informací ovlivňujících ekonomická rozhodnutí uživatelů účetní závěrky. Hladina významnosti je stanovena na základě profesního úsudku auditora. Existuje nepřímý vztah mezi významností a úrovní auditorského rizika. Čím vyšší je úroveň hladiny významnosti, tím nižší je auditorské riziko a naopak.⁶⁰ Na posouzení hladiny významnosti si auditor může zvolit přiměřenou základnu, identifikuje finanční ukazatel, položku z účetní závěrky, u kterých si myslí, že je pro uživatele nejdůležitějším. Po zvolení přiměřené základny se stanoví přiměřená procentní sazba nebo určité procentní rozpětí. Při stanovení přiměřené základny může využít metodu kritického komponentu. Kritický komponent představuje údaj v účetní závěrce, na který se zaměří přiměřeně informovaná osoba, která používá informace z účetní závěrky, při zvažování charakteru účetní jednotky. Mezi kritický

⁵⁷ Stanovením podmínek zakázky se zabývá ISA 210 – *Sjednání podmínek auditní zakázky*.

⁵⁸ KAREŠ, L. Auditorské postupy. Bratislava: Wolters Kluwer, s.r.o, 2014, s. 102, EKONÓMIA, 498. ISBN 9788081680618.

⁵⁹ IFAC. Příručka k uplatňování mezinárodních auditorských standardů při auditu malých a středních účetních jednotek: Druhý díl – Praktická část. 2. vyd. Praha, 2010, s. 44, ISBN 978-80-86679-12-9.

⁶⁰ IFAC. *Příručka mezinárodních usmernení pre audit, uisťovacie služby a etiku*. 1. vyd. 2003 str 278

komponent patří např. zisk po zdanění, tržby, vlastní kapitál a jiné. Pro stanovení hladiny významnosti si určí procentním rozpětí, např. jedno z následujících doporučení⁶¹:

- 0,5-1,5 % celkového majetku
- 5-10 % zisku před zdaněním z běžné činnosti
- 0,5 – 1,5 % z tržeb

Po stanovení celkové strategie auditu a hladiny významnosti následuje porada auditorského týmu, za účelem projednání náchylnosti účetní závěrky k významnému zkreslení a naplňují se auditorské postupy. Za výběr auditorského týmu je zodpovědný auditor. Výběr auditorského týmu ovlivňují požadavky mezinárodních standardů, zákonů a nařízení, příslušných profesních organizací a podmínky dané zakázky. Při výběru členů auditovaného týmu je zvážena odborná kvalifikace, vzhledem na náročnost zakázky, dovednosti a schopnosti členů auditorského týmu. Auditor také zváží, zda je potřebná účast odborníků. Pokud nemá k dispozici kvalifikované členy auditorského týmu, musí být zváženo pokračování v zakázce, nebo by měl přizvat ke spolupráci jiného auditora.

Mezinárodní auditorské standardy přímo nedoporučují model auditorského rizika, který slouží pro výpočet vzorku. Posouzení rizika na úrovni účetních zůstatků představuje zásadní význam z hlediska odhalování nesprávností. Nesprávnosti v účetní závěrce mohou vycházet z použití nesprávných účetních metod, nesprávné klasifikace, nesprávného ocenění, které může informace nadhodnotit, nebo podhodnotit. Auditorské riziko může vzniknout, pokud auditor vydá neodpovídající výrok o účetní závěrce. Větší jistota při vydání výroku je tehdy, pokud auditorské riziko, které chce auditor přijmout je co nejnižší. Auditorské riziko se dělí na přirozené, kontrolní a přijatelné zjišťovací riziko. U přirozeného rizika je vyjádřena náchylnost položek účetní závěrky k významné nesprávnosti, za předpokladu, že neexistují související vnitřní kontrolní postupy.⁶² Přirozené riziko se může u jednotlivých položek účetní závěrky lišit. Kontrolní riziko znamená, že se nezamezí vzniku významných nesprávností, které se mohou vyskytnout u jednotlivých položek účetní závěrky, nebo se včas nezjistí vnitřními kontrolními postupy.⁶³ Zjišťovací riziko je tehdy, pokud existuje u informací v účetní závěrce

⁶¹ *Příručka pro provádění auditu u podnikatelů*. Praha: Komora auditorů České republiky, 2006, s. 125, ISBN 80-866-7907-1

⁶² IFAC. *Příručka k uplatňování mezinárodních auditorských standardů při auditu malých a středních účetních jednotek: První díl – Základní koncepty*. 2. vyd. Praha 2010, s. 24, ISBN 978-80-86679-12-9.

⁶³ KAREŠ, L. *Auditorské postupy*. Bratislava: Wolters Kluwer, s.r.o, 2014, s. 32-33, ISBN 9788081680618.

významná nesprávnost, kterou auditor nezjistí.⁶⁴ Auditorské riziko může být vyjádřeno statisticky nebo nestatisticky. Statistické vyjádření souvisí s pochopením vzájemných vztahů mezi jednotlivými druhy auditorského rizika. Výpočet je:

$$AR = PR \times KR \times ZR$$

AR = auditorské riziko

KR = kontrolní riziko

PR = přirozené riziko

ZR = zjišťovací riziko

U nestatistického vyjádření si auditor vybere položky podle svého úsudku, a může být použita matice vzájemných vztahů jednotlivých rizik. Podle této matice pokud je např. přirozené riziko nízké a kontrolní riziko vysoké, pak zjišťovací riziko je střední.

$$ZR = AR / (PR \times KR)$$

Tabulka č. 1 – Posouzení přirozeného a kontrolního rizika⁶⁵

Posouzení přirozeného rizika	Posouzení kontrolního rizika		
	vysoké	střední	nízké
vysoké	nízké	nízké	střední
střední	nízké	střední	vysoké
nízké	střední	vysoké	vysoké

Pro úspěšné provedení auditu, je velmi důležité porozumět činnosti a oblasti podnikání klienta. Auditor provádí rozhovory s managementem podniku, zaměstnanci odpovědnými za účetnictví a dalšími, aby získal dostatečnou představu o vztahu majitele k auditované jednotce, měl by porozumět finančním a daňovým záležitostem u majitele.⁶⁶

Aby auditor zjistil míru, při které se může spolehnout na správnost vnitřní kontroly podniku, je potřebné porozumět vnitřním kontrolám. Spolehlivost vnitřních kontrol může být ovlivněna nezájmem managementu například o úroveň účetního systému, špatné personální politiky, jejímž následkem může být nedodržování nebo nízké dodržování pravidel, která jsou nejasně stanovena. Auditor nemusí porozumět všem

⁶⁴ MÜLLEROVÁ, L. Auditing pro manažery, aneb, Proč a jak se ověřuje účetní závěrka. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, s. 93, ISBN 978-80-7357-988-3

⁶⁵ SEDLÁČEK, J. *Základy auditu*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2011, s. 67, ISBN 80-210-4168-4.

⁶⁶ SEDLÁČEK, J. Auditing. Brno: Masarykova univerzita, 2001, s. 61, ISBN 80-210-2527-1

kontrolám, měl by se zaměřit na kontroly související se sestavením správné účetní závěrky.⁶⁷

Porozumění účetnímu systému pomáhá k vytvoření názoru auditora o spolehlivosti daného systému a k vytvoření názoru o správnosti informací uvedených v účetní závěrce. Zároveň mu pomůže určit nesprávnosti v účetní závěrce, faktory přispívající ke vzniku nesprávností a při plánování auditu stanovit vhodné postupy ke snížení nesprávností. Auditor musí porozumět transakčním cyklům, které probíhají v účetní jednotce, a jejich vztahu k účetním zůstatkům.⁶⁸ Na správném porozumění těchto vztahů závisí návrh testů kontrol a testů věcné správnosti. Zkoumaná je velikost objemu uskutečněných operací, a jakým způsobem byly operace zpracovány počítačovým systémem. Zjistí-li nespolehlivost určitého transakčního cyklu, pak auditor zváží riziko, které souvisí s nesprávností účetního zůstatku a přizpůsobí danému zjištění plán auditu, a zhodnotí nespolehlivost ve zpracování informací.

Pomocí analytických postupů může auditor zjistit neobvyklé transakce, které by mohly ovlivnit účetní závěrku.⁶⁹ Analytické postupy můžeme rozdělit na předběžné analytické postupy (pomáhají při naplánování charakteru auditu, časového rozsahu a rozsahu auditorských postupů), substantivní analytické postupy – testy věcné správnosti (dosáhnoutí důkazu o určitých tvrzeních ve vztahu k stavu účtů nebo k druhům transakcí), a závěrečné analytické postupy (celkové ověření závěrů z auditu účetní závěrky).

Provádění předběžných analytických postupů je zaměřeno na účetní zůstatky v hlavní knize a jejich vzájemné vazby. Hledány jsou především neobvyklé nebo nepřítomné očekávané změny v účetní závěrce, čímž se identifikuje riziko významné nesprávnosti. Předběžné analytické postupy spočívají v analýze trendu a analýze poměrových ukazatelů.

1.4.2. Auditorské postupy v souvislosti s reakcí na vyhodnocená rizika

Reakcí na vyhodnocená rizika se zabývá druhá fáze auditorského přístupu (viz příloha č. 3), i v tomto textu jsou čerpané některé poznatky z auditorského přístupu, který je rozdělen do pěti fází (viz příloha č. 2).

⁶⁷ IFAC. Příručka k uplatňování mezinárodních auditorských standardů při auditu malých a středních účetních jednotek: První díl – Základní koncepty. 2. vyd. Praha 2010, s. 52, ISBN 978-80-86679-12-9.

⁶⁸ KASZASOVÁ, K. Audítorstvo. 1. vyd. Bratislava: Súvaha, 2005, s. 95, ISBN 8088727936

⁶⁹ KAREŠ, L. *Auditorské postupy*. Bratislava: Wolters Kluwer, s.r.o, 2014, s. 15, ISBN 9788081680618

Plánování auditorského postupu zabezpečuje efektivní provedení auditu. Plán auditu je průběžným, opakujícím se procesem. Audit musí být správně zorganizovaný a řízený, náležitá pozornost je věnována důležitým oblastem auditu, včasné odhalení problémů a jejich vyřešení, než účetní závěrka schválí valná hromada a bude zveřejněna.

Pomocí plánů testů vnitřních kontrol auditor zjišťuje efektivní fungování kontrol v průběhu období, které zavedl management účetní jednotky, aby předešel vzniku významných nesprávností, zabezpečil jejich zjištění a opravu, aby došlo ke snížení vnitřního rizika, které bude auditor identifikovat. Provádění testů spolehlivosti vnitřních kontrol poskytují auditorovi dostačující důkaz, na jehož základě zváží, zda se může spolehnout na vnitřní kontroly po celé období. Často sám management společnosti provádí dohled nad kontrolami, aby se ujistil, že probíhají správně. Testy spolehlivosti zahrnují ověřovací šetření, pozorování a kontrolu dokladů. Lze je provádět přímo, nebo nepřímo, v praxi se obě metody prolínají. Při přímém testování je auditor pozorovatelem, účastní se některých procesů. Účast auditora může zlepšit kvalitu práce zaměstnanců, která je v běžných podmínkách nižší, proto je potřebné použít i nepřímé testování.⁷⁰ Metoda nepřímého testování spočívá v diskuzi mezi auditorem a kontrolními pracovníky, zjišťuje jejich schopnost rozpoznat spolehlivost určité kontroly. Kromě diskuze ještě zkoumá dokumentaci a výstupy vypracované těmito pracovníky.

Plán testů věcné správnosti je určený jednotlivým potenciálním chybám, za účelem určení významné nesprávnosti, které se neopravily vnitřními kontrolami a mohly by být v účetní závěrce. Testy věcné správnosti se plánují na vysoké, střední nebo nízké úrovni. Vysoká úroveň testů souvisí s vysokým rizikem vzniku nesprávností. Pokud auditor může spoléhat na vnitřní kontrolní systém, je úroveň testů nízká. Testy věcné správnosti lze provádět na základě analytických testů, detailních testů nebo jejich kombinací.⁷¹

Prováděním analytických testů věcné správnosti se srovnávají zaúčtované částky s očekávanou hodnotou, aby se ověřila významná nesprávnost zaúčtovaných částek, které auditor identifikoval u předběžných analytických postupů.⁷² Skutečné zůstatky jsou porovnávány s plánovanými zůstatky nebo se zůstatky uvedených v rozpočtu klienta.

⁷⁰ MÜLLEROVÁ, L. Auditing pro manažery, aneb, Proč a jak se ověřuje účetní závěrka. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, s. 89-90, ISBN 978-80-7357-988-3

⁷¹ MÜLLEROVÁ, L. Auditing pro manažery, aneb, Proč a jak se ověřuje účetní závěrka. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, s. 87, ISBN 978-80-7357-988-3.

⁷² IFAC. Příručka k uplatňování mezinárodních auditorských standardů při auditu malých a středních účetních jednotek: První díl – Základní koncepty. 2. vyd. Praha 2010, s. 123 ISBN 978-80-86679-12-9.

Pokud auditor vychází z plánovaných hodnot uvedených v rozpočtu, musí zvážit, zda je rozpočet realistický, nebo byl sestaven buď ambiciózně, nebo s nerealistickým cílem např. za účelem motivace, vytvoření standardu pro udělování odměn. Skutečné zůstatky porovnává se stejnými účetními zůstatky minulých účetních období. Může je také porovnat s údaji u srovnatelných podniků. Auditor může tolerovat některé rozdíly bez vysvětlení. Maximální rozdíl mezi hodnotou, kterou auditor očekává a skutečnou hodnotou se nazývá mezní hodnota, její stanovení závisí na odborném úsudku auditora, stanovené hladině významnosti a míře ujištění, kterou auditor požaduje.

Tabulka č. 2 - Vliv přesnosti auditorovy očekávané hodnoty může být shrnuta následovně⁷³

Relativní přesnost očekávané hodnoty	Relativní mezní hodnota	Relativní míra ujištění
Velmi přesná	Nižší	Vyšší
Středně přesná	Vyšší	Nižší

Mezní hodnota je snížena, když auditor vyžaduje vyšší míru ujištění, segregoval populaci nebo je zaúčtovaná částka nízká, nebo když je přesvědčen, že očekávané hodnoty jsou velmi přesné.⁷⁴

Prováděním detailních testů se prověřují důkazní informace, zda položky v souboru, který tvoří daný zůstatek účtu, neobsahují významné nesprávnosti. Testovat může všechny položky, určité položky, nebo vybere položky pomocí vzorku. Pokud testuje všechny položky, prověří důkazní informace všech položek, které tvoří celý soubor. Jsou vhodné u významných souborů, které se tvoří jednou nebo malým počtem velkých položek, účetních operacích. Auditor provádí test všech položek zejména u malých účetních jednotek. U testu určitých položek jsou vybrány jednotlivé položky souboru s určitými charakteristikami (např. překročení určité částky), a je prověřena správnost těchto položek prověřením důkazních informací. Test vzorku je běžně používaný způsob, je vhodný, pokud vybrané a prověřené položky poskytnou auditorovi dostatečnou jistotu o položkách souboru, které nebyly testovány.

⁷³ Příručka pro provádění auditu u podnikatelů. Praha: Komora auditorů České republiky, 2006, 1 CD ROM. s. 189, ISBN 80-866-7907-1.

⁷⁴ Příručka pro provádění auditu u podnikatelů. Praha: Komora auditorů České republiky, 2006, 1 CD ROM. s. 188-189, ISBN 80-866-7907-1.

Plánování auditu je zakončené shrnutím plánu auditu, který není určen klientovi, jedná se o dokument auditora poskytující mu informace týkající se plánu auditu, rizik spojených s auditem a jiných skutečností, které by ho mohly ovlivnit. Tento dokument vypovídá o tom, že plánovací proces byl proveden odpovídajícím způsobem a auditor vzal v úvahu všechny významné skutečnosti, které by mohly mít vliv na audit. Vypovídá o celkovém rozsahu, časovém průběhu a provedení auditu.

Vyhodnocení výsledků testů věcné správnosti souvisí s vyhodnocením nesprávností, které byly identifikovány během testů věcné správnosti, v závislosti na plánovací hladině významnosti, čímž by měl auditor zjistit, zda rozsah auditu byl dostatečný a účetní závěrka není významně zkreslena. Pokud rozsah auditu, podle názoru auditora, nebyl dostatečný, vykoná dodatečné postupy. Pokud jsou informace v účetní závěrce významně zkresleny, informuje neprodleně management účetní jednotky a bude vyžadovat nápravu.

V předchozích testech se auditor zaměřil na jednotlivé položky nebo části účetní závěrky. Nyní je třeba posoudit účetní závěrku jako celek. Auditor zkontroluje účetní výkazy a poznámky. Porovná stejné položky běžného účetního období s minulým obdobím. Ověří, zda je účetní závěrka v souladu platnými právními předpisy a standardy. Musí být zřejmé, jaký koncepční rámec byl použit při sestavení účetní závěrky. Ověří, jestli byl při sestavení účetní závěrky dodržen předpoklad nepřetržitého trvání účetní jednotky (pokračování v podnikatelské činnosti minimálně následujících 12 měsíců od rozvahového dne). Za použití poměrových nebo rozdílových ukazatelů udělá jednoduchou finanční analýzu, aby zjistil vypovídací schopnost účetní závěrky pro její externí uživatele.

Posouzením výroční zprávy⁷⁵ se auditor ujistí, zda obsahuje zákonem požadované informace⁷⁶, a že se nevyskytují významné nesrovnalosti mezi účetní závěrkou a ostatními uvedenými informacemi. Součástí výroční zprávy jsou účetní závěrka a zpráva auditora. Součástí výroční zprávy mohou být další dokumenty a údaje, jako je zpráva o podnikatelské činnosti společnosti, o stavu jejího majetku, o vztazích mezi propojenými osobami, o předpokládaném vývoji činnosti společnosti.⁷⁷ Po ověření souladu s výroční zprávy, auditor vydá výrok o ověření výroční zprávy.

⁷⁵ Výroční zprávu auditor ověřuje v souladu s ISA 720 – Odpovědnost auditora ve vztahu k ostatním informacím v dokumentech obsahujících auditovanou účetní závěrku.

⁷⁶ podle § 20 zákon č. 431/2002 Z. z. o účetnictví

⁷⁷ tamtéž

Auditor musí posoudit⁷⁸, jaké události nastaly po rozvahovém dni do dne, kdy byla sestavena a ověřena účetní závěrka.⁷⁹ Delší časový interval mezi těmito dny zvyšuje riziko změny událostí ve společnosti, které mohou ovlivnit informace v účetní závěrce.

Auditor získá od statutárního orgánu společnosti prohlášení⁸⁰ o uznání své odpovědnosti za sestavení účetní závěrky a úplnost informací, které byly poskytnuty auditorovi. Toto prohlášení se získává až po dokončení zakázky.

1.4.3. *Auditorské postupy související se závěrečnou fází auditu*

Závěrečná fáze auditu podle přílohy č. 3 je příprava zprávy auditora. Před vydáním auditorské zprávy je důležité vyhodnotit důkazní informace, které byly získané v průběhu auditu, proto by měl auditor připravit shrnutí závěrů auditu., které dokumentuje celkový proces auditu a které by mělo být připraveno pro každý audit.

Pokud se auditu účastní více auditorů nebo asistentů auditora, provede se revize a kontrola spisu auditora, tím se zjistí kvalita provedeného auditu osobou, která není v auditorském týmu. Zkontrolují se práce každého asistenta, aby bylo možné posoudit, zda práci provedl v souladu se stanoveným programem auditu,⁸¹ zda byla spolu se získanými výsledky zdokumentována odpovídajícím způsobem, zda byly vyřešeny důležité problémy, které se týkají auditu, nebo zda byly promítnuty v auditorských závěrech. Posuzuje se, jestli byly dosaženy cíle auditorských postupů, soulad vyjádřených závěrů s výsledky provedené práce a jestli tyto závěry podporují výrok auditora. Kontrolu práce asistenta provádí pracovník s minimálně stejnou úrovní odborné způsobilosti. Pracovník, který kontrolu provádí, zachytí písemně své připomínky, aby bylo zajištěno jejich adekvátní vyřešení, které může zkontrolovat.

Vydáním písemné zprávy auditora⁸² vyjadřuje auditor svůj názor na účetní závěrku. Je výsledkem celého procesu auditu.⁸³ Auditor má povinnost, aby při

⁷⁸ Posoudit následné události v souladu s ISA 560 – *Události po datu účetní závěrky*

⁷⁹ TUŠAN, R. Audit účtovnej závierky a súladu výročnej správy. Wolters Kluwer s. r. o., , roč. 2012, č. 4. Dostupné z: <http://www.daneauctovnictvo.sk/sk/casopis/dane-a-uctovnictvo-v-praxi/audit-uctovnej-zavierky-a-suladu-vyrocnjej-spravy.m-1942.html>

⁸⁰ *Príručka medzinárodných usmernení na kontrolu kvality, audit, preverenie, iné uisťovacie a súvisiace služby*. Část I., ISA 580 – *Písemné vyhlášení*

⁸¹ Program auditu obsahuje předmět auditu; jeho rozsah a cíl; auditovaný subjekt; období, za které se auditu vykoná; časové rozvržení výkonu auditu; auditorské postupy a personální zajištění.

⁸² Zprávu auditora upravuje zákon č. 540/2007 Z. z

⁸³ MÜLLEROVÁ, L. Nový zákon o auditorech přináší novou kvalitu auditu. In: Daňáři online: portál daňových poradců a profesionálů [online]. Wolters Kluwer s. r. o, 2009 [cit. 2014-06-17]. Dostupné z: [http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d12239v15153-novy-zakon-o-auditorech-prinasi-novou-kvalitu-audit/?search_query=\\$index=1050&search_results_page=5](http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d12239v15153-novy-zakon-o-auditorech-prinasi-novou-kvalitu-audit/?search_query=$index=1050&search_results_page=5)

vyhotovení auditorské zprávy vycházel ze všech zjištěných skutečností. Každá zjištěná skutečnost je hodnocena jednotlivě a zároveň auditor hodnotí jejich vzájemnou souvislost. Auditor nesmí zamlčet žádné zjištěné skutečnosti, které by mohly mít podstatný vliv na závěry auditorské zprávy o průběhu a výsledku výkonu auditu.⁸⁴

„Zpráva auditora poskytuje vlastníkům informace o tom, jak se hospodaří s jejich majetkem, jak se využívá a zhodnocuje, jakou má hodnotu a jestli je v souladu se zákonnými předpisy.“⁸⁵

Zpráva auditora musí obsahovat úvod, vymezení rozsahu vykonaného auditu, názor o pravdivém a věrném obraze informací v účetní závěrce. Musí obsahovat popis významných skutečností uvedených v účetní závěrce, které je potřebné zdůraznit, např. zda je dodržena zásada nepřetržitého pokračování v činnosti, nebo významné nejistoty, které mohou mít v budoucnu vliv na účetní závěrku. Zpráva auditora je zpracována písemně, je v ní uvedeno jméno a příjmení auditora, číslo licence, datum ukončení auditu a podpis auditora. Pokud audit vykonala auditorská společnost, pak je ve zprávě auditora uvedeno jméno a příjmení auditora, který za auditorskou společnost audit vykonal. Uvede číslo své licence, obchodní název auditorské společnosti, její sídlo, číslo licence, datum ukončení auditu.⁸⁶ Auditor, který jménem auditorské společnosti audit vykonal, podepíše zprávu auditora.

Zpráva auditora, která obsahuje výrok bez výhrad je nemodifikovaná zpráva. Pokud má auditor k účetní závěrce klienta nějakou výhradu, dospěje k závěru, že informace v účetní závěrce nepodávají věrný a pravdivý obraz o finanční situaci auditované účetní jednotky, nebo tento věrný a pravdivý pohled nelze posoudit, pak tato zpráva obsahuje určitou modifikaci.⁸⁷ Modifikovaná zpráva auditora může mít jednu ze čtyř následujících podob: Výrok bez výhrad se zdůrazněním skutečnosti; výrok s výhradou; záporný výrok; odmítnutí výroku.

⁸⁴ Zákon č. 540/2007 Z. z. §23, odst. 1

⁸⁵ ŠKULTÉTY, Jozef a Ondrej BALÁŽ. *Auditorská profesia a hospodárska kríza v Slovenskej republike* [online]. Košice, 2012, 21.2.2012 [cit. 2014-09-05]. Dostupné

⁸⁶ Zákon č. 540/2007 Z. z. §23

⁸⁷ MADĚRA, F. *Audit a Audítorstvo: Regulácia profesie a výkonu jej činnosti*. Bratislava: Wolters Kluwer, s.r.o., 2014, s. 35-36. ISBN 9788081681479.

1.5. Zveřejnění účetních závěrek

Účetní závěrka plní svou informační funkci, pokud je zveřejněna.⁸⁸ Řádné, mimořádné individuální nebo konsolidované účetní závěrky, souhrnné účetní závěrky veřejné správy, zprávy auditora, individuální a konsolidované výroční zprávy, výkazy vybraných údajů z účetní závěrky se ukládají do registru⁸⁹ účetních závěrek⁹⁰. Registr účetních závěrek je informačním systémem veřejné správy, jehož správcem je ministerstvo financí Slovenské republiky⁹¹. Účetní závěrku je možné ukládat v listinné nebo elektronické formě. Zákon byl novelizován zákonem č. 352/2013. Registr se člení na veřejnou a neveřejnou část.⁹² Ve veřejné části jsou uloženy dokumenty účetní jednotky, které sestavují účetní závěrku podle IFRS, kromě pobočky zahraniční banky, pobočky zahraniční správcovské společnosti, pobočky zahraniční pojišťovny, pobočky zahraniční zajišťovny, pobočky zahraniční finanční instituce. Jsou zde také vloženy dokumenty obchodních společností, družstev, státních podniků, subjektů veřejné správy, účetních jednotek, bank, pojišťoven (kromě zdravotní pojišťovny) atd. Do neveřejné části vkládají dokumenty fyzické osoby, církve, náboženské společnosti, zájmové sdružení právnických osob, občanské sdružení, společenství vlastníků bytů a nebytových prostor, profesní komory, pobočky zahraniční banky, pobočky zahraniční správcovské společnosti, pobočky zahraniční pojišťovny, pobočky zahraniční zajišťovny, pobočky zahraniční finanční instituce.⁹³

Účetní jednotka je povinna uložit řádnou a mimořádnou individuální účetní závěrku do registru nejpozději do šesti měsíců od data, ke kterému se účetní závěrka sestavuje, pokud osobitný předpis neustanovuje jinak. Řádná a mimořádná konsolidovaná účetní závěrka je uložena se zprávou auditora do jednoho roku od skončení účetního období, tato lhůta platí i pro účetní jednotky, které mají povinnost vyhotovit individuální nebo konsolidovanou výroční zprávu, ať už řádnou nebo mimořádnou. Pokud účetní

⁸⁸ WÖHE, G. Úvod do podnikového hospodářství. 2. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 729, ISBN 978-80-7179-897-2.

⁸⁹ Novela zákona č. 547/2011 Z. z., kterým se mění a doplňuje zákon č. 431/2002 Z. z. o účetnictví, v znění pozdějších předpisů a o změnu a doplnění některých zákonů, zavedla registr účetních závěrek, kam se měly ukládat účetní závěrky sestavené k 31. 12. 2012. Tato povinnost byla odložena o jeden rok novelou zákona o účetnictví č. 440/2012 Z. z., týká se tedy účetních závěrek sestavených k 31. 12. 2013 a pozdějšímu datu.

⁹⁰ Zákon č. 547/2011 Z. z., § 2

⁹¹ Register účtovných závierok: Ministerstvo financií Slovenskej republiky [online]. 2011-2014. [cit. 2014-09-02]. Dostupné z: <http://www.registeruz.sk/cruz-public/home>

⁹² Registr účetních závěrek: základní informace o registraci účetních závěrek [online]. [cit. 2014-09-02]. Dostupné z: <http://www.registeructovnychzavierok.sk/>

⁹³ KPMG [online]. 2013 [cit. 2014-04-28]. Dostupné z: <http://www.kpmg.com/SK/sk/IssuesAndInsights/Documents/AASalert-Dec-2013-SK-register-UZ.pdf>

jednotka otevře účetní knihy, ačkoliv už vložila účetní závěrku do registru, musí bez zbytečného odkladu uložit novou schválenou účetní závěrku do registru, nejpozději do pěti pracovních dnů od jejího schválení.

Dokumenty, které jsou vyhotovené v listinné podobě, se musí doručit daňovému úřadu. Doručeným dokumentem je podle tohoto zákona dokument se správně vyplněnými všeobecnými náležitostmi. Daňový úřad převede přijaté dokumenty v listinné podobě do elektronické podoby, ověří správnost vyplněných všeobecných náležitostí. Pokud daňový úřad zjistí chyby, vyzve účetní jednotku, aby nesprávnosti odstranila ve lhůtě, kterou ji daňový úřad určí.

Výhodou pro podnikatele je ušetření nákladů spojených se zveřejněním dokumentů v Obchodním věstníku⁹⁴ a značná úspora času.⁹⁵ Tyto náklady, které souvisely se zveřejněním dokumentů v Obchodním věstníku, představovaly roční příjem veřejné správy přibližně ve výšce 510 000 eur.⁹⁶ Díky elektronizaci administrativních procesů veřejná správa sníží své náklady, které souviseli administrativou, nižším počtem pracovníků, sníží se náklady spojené s archivací.

Vkládáním účetních závěrek a výročních zpráv do registru se zvyšuje kvalita poskytovaných ekonomických a jiných informací o účetních jednotkách, především se zlepšuje dostupnost těchto informací. Dostupné informace mohou být použity při různých analýzách, při posuzování účetní jednotky, odvětví ale i trhu jako celku. Mohou umožnit lepší pochopení různých faktorů, které ovlivňují ekonomiku. Třetí kapitola se zabývá analyzováním využití účetních závěrek, které jsou ověřeny auditorem v praxi.

⁹⁴ Nyní tuto činnost dělá za účetní jednotku správce registru.

⁹⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 547/2011 Z. z.

⁹⁶ Důvodová zpráva k zákonu č. 352/2013 Z. z.

2. Cíl práce, metodika práce a metody zkoumání

Diplomová práce se zabývá problematikou auditu účetní závěrky v širším smyslu praktickým používáním auditovaných účetních závěrek jejich uživateli. V užším slova smyslu porovnáváním rozdílu mezi účetní závěrkou ověřenou auditorem a účetní závěrkou, která ověřená auditorem není.

Pro cíle diplomové práce považujeme za potřebné zabývat se historií vzniku auditu jako všeobecnou vědní disciplínou a účetní závěrkou obchodních společností jako ekonomickou disciplínou a následně jejich kombinací v jednu ekonomickou disciplínu, kterou představuje audit účetní závěrky. Při opisu auditu účetní závěrky nemůžeme opomenout samotnou regulaci, která se týká auditorství, jednak zákonnými normami nadnárodními a vnitrostátními jako i auditorskými postupy. Pro zpracování problematiky byla využita analýza, ve které bylo uskutečněné získávání různých dostupných informačních zdrojů. V prvním řadě se jednalo o dostupnou odbornou literaturu ale i volně přístupné informační zdroje, ze kterých jsme čerpali poznatky zejména k aktuálním kauzám, které se týkají používání a praktického využívání informací z účetních závěrek. Problematika auditu účetní závěrky je dostatečně zpracovaná v domácí literatuře, proto při vypracování diplomové práce byla využita dostupná literatura, kterou tvoří zejména české a slovenské zdroje.

Ačkoliv diplomovou práci tvoří tři kapitoly, mohla by být rozdělena dvou hlavních částí. První hlavní část je zaměřena na metodiku výkonu auditu účetní závěrky. Zde je problematika zaměřená především na teoretická východiska, která souvisí s auditem účetní závěrky. Částkovými cíly bylo seznámit čitatele diplomové práce s auditem účetní závěrky, jeho legislativní úpravou, nastínit význam auditu účetních závěrek, auditorské postupy, metody a techniky, které auditor při provádění auditu účetní závěrky využívá.

Druhá hlavní část prezentuje zjištěné informace, které jsou tvořeny kombinací teoretických a praktických poznatků. Tato část je zaměřena na pochopení významu auditu účetní závěrky. Co se týče praktického použití auditovaných účetních závěrek, zde hledáme odpověď na používání auditu účetní závěrky akciovými společnostmi a společnostmi s ručením omezeným. Tato problematika byla zmapována prostřednictvím průzkumu a diskuze, která spočívala v sestavení vlastního dotazníku, kterým byly

dotazovány obchodní společnosti, které byly náhodně vybrány z registru účetních jednotek a z obchodního registru SR, které jsou přístupné na internetu.

Úlohou průzkumu bylo zjistit, zda je v daných účetních jednotkách vykonáván audit účetní závěrky, zejména, zda se jedná o zákonnou povinnost nebo o dobrovolný audit. Diskuze je možné rozdělit do dvou částí. V jedné části je věnována pozornost všeobecnému názoru na význam auditu účetní závěrky pro hospodářskou praxi z pohledu jednotlivých obchodních společností. Druhá část je zaměřena především na diskuzi, která se týká obchodních společností, u nichž byl proveden audit účetní závěrky ať už ze zákonné povinnosti nebo dobrovolně.

Během zpracování problematiky auditu účetní závěrky a jeho významu pro hospodářskou praxi, byla použita následovná metodika:

- při zpracování definic a pojmů, které vycházejí především z odborné literatury, byla použita metoda vědeckého popisu. Nebyla zde opomenuta objektivita, vzhledem na možnost, že některé pojmy nemusí být zřejmé všem čtenářům,
- při hledání odpovědi na otázku, co znamená význam auditu účetní závěrky z praktického hlediska pro obchodní společnosti, byla využita metoda komparace reálného stavu s teoretickými východisky z použité literatury. Zároveň je ve třetí kapitole metodou komparace posouzeno využití účetních závěrek, které jsou ověřené auditorem a těch, které ověřené nejsou.
- na metodu komparace navazovala metoda analogie, kterou jsou odvozeny závěry, případně hypotézy
- v práci se zabýváme posouzením názoru širokého spektra zástupců obchodních společností metodou analýzy jejich odpovědí na použitý dotazník. Výsledky analýz jsou pro lepší znázornění upravené graficky,
- snahou bylo systematicky shrnout odpovědi respondentů a metodou syntézy zjistit společný jmenovatel odpovědí,
- metodou indukce jsou stanovené některé hypotetické závěry, které jsou ovlivněny subjektivním postojem,
- metodou dedukce je zjištěno, zda hypotetické závěry jsou schopny vysvětlit zkoumaný jev, jsou tedy ověřeny teoretické závěry v praxi.

Práce je zpracovaná tak, aby bylo možné lépe porozumět dané problematice.

3. Výsledky práce

Účetní závěrka poskytuje informace o celkovém hospodaření obchodní společnosti. Mnohé účetní závěrky jsou jejich uživatelům volně dostupné na internetu. Důvěryhodnost účetních závěrek, respektive, že účetní závěrky byly sestaveny správně a obsahují pravdivé informace, zvyšuje statutární audit. Tato kapitole se zabývá především otázkou významu auditu pro hospodářskou praxi. Vychází z teoretických poznatků a z informací, které byly získány prostřednictvím uskutečněného dotazníkového průzkumu.

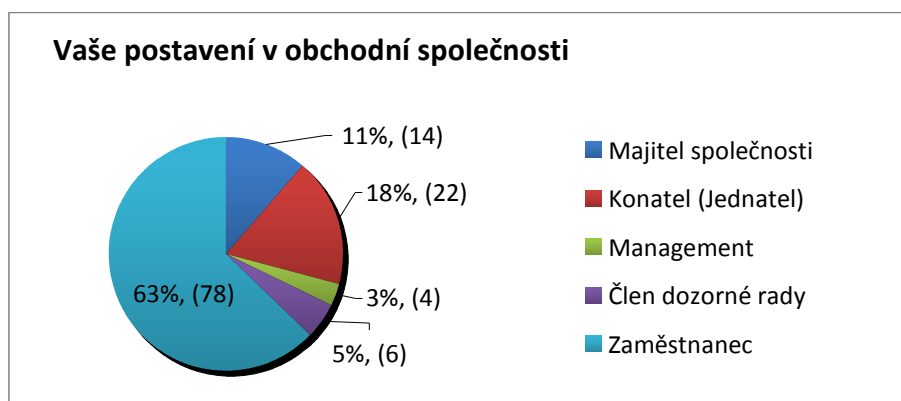
3.1. Zjištění významu auditu účetní závěrky

Dotazník byl zpracovaný a následně elektronicky rozeslaný prostřednictvím Google drive. Tento program umožňuje jednoduchým způsobem oslovit velký počet respondentů, přičemž dotazník je postavený systémem, že odpověď na otázku posouvá respondenta k další otázce, v čem vidíme výhodu, jelikož odpovídající při odpovědi není ovlivněn následujícími otázkami. Snažili jsme se dotazník koncipovat takovým způsobem, aby byl zajímavý, jednoduchý, abychom dostali jednoznačné odpovědi. Průzkum trval od 22.9.2014 a byl ukončen 6.10.2014. Jako respondenty jsme oslovili celkem 1005 zástupců obchodních společností v Slovenské republice. Obchodní společnosti byly vybrány z obchodního registru, přičemž jsme se snažili uskutečnit výběr těchto společností, jednak akciových společností a společností s ručením omezením tak, abychom dostali jejich široký výběr, tedy nezaměřili jsme se jen na jeden typ obchodních společností. V případě společností s ručením omezením se nám podařilo často oslovit jednatele společností, v případě akciových společností ekonomická, respektive finanční oddělení. Z celkového počtu 1005 oslovených respondentů vyplnilo dotazník 126, dalších 12 respondentů omluvilo nevyplnění dotazníku z důvodu pracovního vytížení a dva respondenti zaslali zmatenou odpověď. K dalšímu vyhodnocení bylo tedy využito 124 odpovědí.

Průzkum lze rozdělit na dvě části. Některé otázky jsou položeny všem účetním jednotkám, týkají se především všeobecného názoru na význam auditu účetní závěrky, jiné jsou pokládány pouze účetním jednotkám, u kterých byl audit účetní závěrky proveden, ať už povinností ze zákona nebo dobrovolně.

V úvodu dotazníku byly otázky zaměřeny především na pozici respondenta v obchodní společnosti, aby byla zjištěná relevantnost získaných odpovědí. Velmi kladně lze považovat účast samotných majitelů společností, jednatelů a členů představenstva a dozorné rady v dotazníkovém průzkumu (viz graf č. 1).

Graf č. 1 – Pracovní pozice respondentů

Zdroj: Vlastní zpracování dotazníku

Velké procento respondentů tvořili ekonomové obchodních společností, jelikož cílem dotazníku bylo zjistit odborný názor na specifickou problematiku auditu účetní závěrky. Proto si myslíme, že zahrnutí odpovědi těchto zaměstnanců, kteří pracují na ekonomických a finančních odděleních jednotlivých společností, do analýzy průzkumu mělo své opodstatnění.

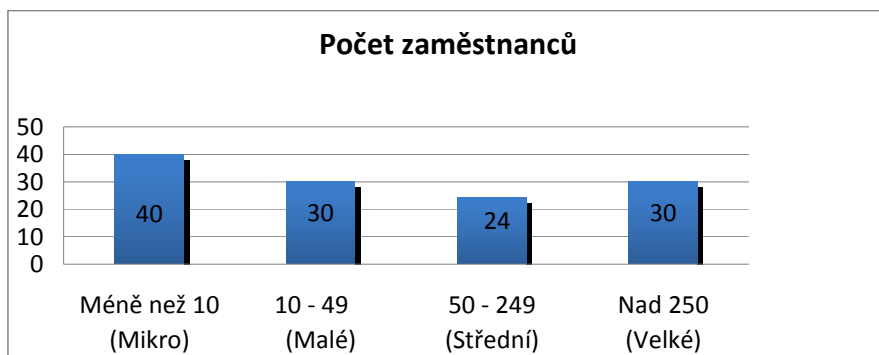
Diplomová práce je zaměřena na význam auditu pro hospodářskou praxi, bylo důležité roztrždit společnosti podle velikostních kritérií. Cílem tohoto rozdělení bylo získat přehled a porovnat názory různých velikých společností na význam auditu účetní závěrky. Případně zjistit, zda velikost společností ovlivňuje jejich postoj vůči auditu účetní závěrky. Při určení velikosti podniku se vycházelo z legislativy Evropské unie, která stanovuje velikostní kritéria pro podniky⁹⁷. Vybraným kritériem, který byl použitý v dotazníkovém průzkumu, byl počet zaměstnanců⁹⁸ (viz graf č. 2).

Nejvíce získaných odpovědí bylo od respondentů z mikro podniků. Jak se ukáže v další části této kapitoly, byly tyto odpovědi důležité pro vytvoření názoru na významnost auditu účetní závěrky.

⁹⁷ Kategorie podniků a skupin podle směrnice EP a R 2013/34/EU [online]. [cit. 2014-10-07]. Dostupné z: <http://old.eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:182:0019:0076:SK:PDF>

⁹⁸ Pro účely této práce budeme používat toto označení: mikro podnik má méně než 10 zaměstnanců; malý podnik má 10-49 zaměstnanců; střední podnik 50-249 zaměstnanců a velký podnik má více než 250 zaměstnanců.

Graf č. 2 - Obchodní společnosti podle počtu zaměstnanců

Zdroj: Vlastní zpracování dotazníku

Třicet respondentů odpovědělo, že jejich společnost lze zařadit do kategorie malých podniků. Dvacet čtyři společností představuje kategorii středních podniků a třicet společností má více než dvě stě padesát zaměstnanců, patří jim proto označení velké podniky. Jak již bylo výše zmíněné, cílem tohoto rozdělení je získat pohled o skutečnosti a porovnat názory různě velkých společností na význam auditu účetní závěrky, především zda velké společnosti zastávají jiný názor na význam auditu než mikro, malé a střední společnosti.

Důležitým kritériem jsou také výše obrátu a majetku společnosti. Další otázka mohla být zaměřena na výši obrátu dané společnosti, ale z obavy, že by na tuto otázku respondenti nereagovali, nebyla do dotazníku zařazena.

3.1.1. *Názor uživatelů na význam auditu účetní závěrky*

Při analýze významu auditu účetní závěrky bychom neměli zapomenout zvážit, kdo je uživatelem informací z účetní závěrky, kdo dané informace přijímá a jak je dále využívá.

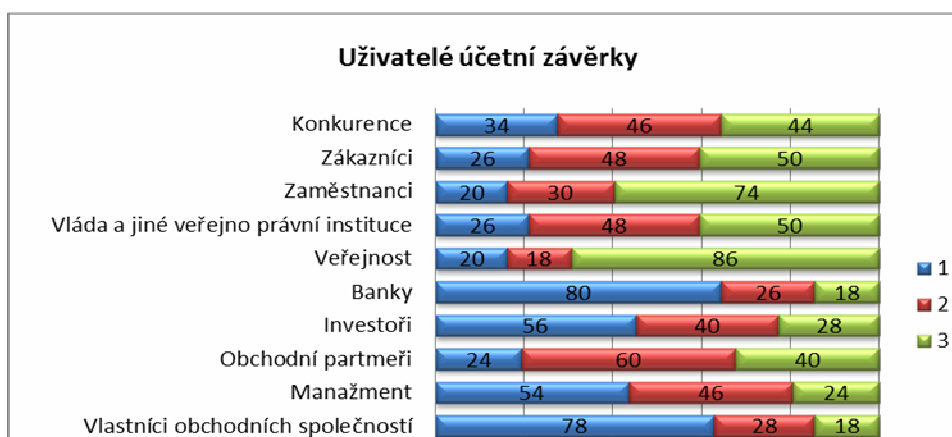
Nezáleží na tom, zda je uživatelem vlastník, veřejnost, banka nebo konkurenční podnik, pro všechny platí, že uživatel informací z účetní závěrky musí mít možnost porovnat informace z účetních závěrek, za účelem hodnocení vývoje, finanční situace nebo výnosnosti určité společnosti. Informace pro uživatele musí být srozumitelné. Účetní jednotka je povinná dodržovat všeobecně uznávané účetní zásady a účetní metody, při vedení účetnictví, ale i při sestavení účetní závěrky. Účetní zásady a účetní metody musí být v souladu s platnými právními předpisy⁹⁹. Pokud je účetní závěrka

⁹⁹ Zákon č. 431/2002 Z. z.

sestavena podle mezinárodních účetních standardů (IFRS, US GAAP, nebo jiné standardy), může se stát, že v porovnání s jinou účetní závěrkou, která není sestavena podle stejného mezinárodního standardu, se bude lišit vypovídací schopnost srovnávaných účetních závěrek, ačkoliv se jedná o velmi podobné účetní jednotky. Aby uživatelé těchto účetních závěrek měli jistotu, že i přes odlišnosti, neobsahují účetní závěrky nesprávné informace, zde je prospěšné, pokud má společnost ověřenou účetní závěrku auditorem.

V souvislosti s různými nároky na využití informací z účetních závěrek jejich uživateli, je zajímavý názor respondentů, kdo podle jejich názoru nejvíce využívá informace z účetní závěrky, která je ověřena auditorem? Respondenti hodnotili jednotlivé odpovědi na stupnici od 1-3, kde 1 = nejvíce a 3 = nejméně (viz graf č. 3).

Graf č. 3 – Uživatelé účetní závěrky

Zdroj: Vlastní zpracování dotazníku

Podle respondentů využívají nejvíce informace v účetní závěrce zejména banky, které informace zkoumají, aby posoudily finanční situaci v účetní jednotce, např. při schvalování úvěru i po celou dobu jeho splácení. Respondenti potvrzují i důležitost informací pro samotné vlastníky obchodních společností. Téměř na stejné úrovni podle respondentů informace využívají jak management společnosti, tak investoři.

Zajímavá je odpověď respondentů v souvislosti s využitím informací z auditované účetní závěrky, kde jen nízký počet respondentů potvrdil využitelnost těchto informací pro obchodní partnery, vládu a jiné veřejné instituce, což nekoresponduje s odpověďmi respondentů na další otázky, které se týkaly účelu a použití auditu účetní závěrky (viz tabulka č. 3). Tyto otázky budou rozebrány dále.

Tabulka č.3 – Účel auditu účetní závěrky

Účel auditu účetní závěrky	Počet
1. Kontrolní funkce při odhalování podvodů	80
2. Zvýšení důvěryhodnosti obchodních společností	78
3. Snížení daňových úniků	58
4. Získáním úvěru	38
5. Význam pro strategické řízení	36
6. Zvýšení důvěryhodnosti trhu	30
7. Čerpání prostředků z fondů EU	26
8. Získáním dotace	22
9. Přispívá k finanční stabilitě	18
10. Zvýšení konkurenceschopnosti obchodních společností	16
11. Jiné	6

Zdroj: Vlastní zpracování dotazníku

Zajímavý je tedy názor respondentů, kteří ve většině v předcházející otázce odpověděli, že stát a veřejnoprávní instituce málo využívají auditovanou účetní závěrku, přičemž v této otázce ve většině potvrdili, že audit účetní závěrky je využíván hlavně ze strany státu, především při odhalování finančních podvodů a daňových úniků. Kontrolní funkci při odhalování podvodů využívají i vlastníci obchodních společností. Samozřejmě s tím souvisí i odpověď, která se statisticky vtěsnala mezi tyto dvě odpovědi a to, že audit účetní závěrky zvyšuje důvěryhodnost obchodní společnosti, což je zřejmé. Společnost, která se nedopouští daňových úniků a jiných finančních podvodů je důvěryhodná. V této souvislosti se zcela logicky respondenti domnívají, že audit účetní závěrky více používá stát, a že auditovaná účetní závěrka zvyšuje důvěryhodnost obchodní společnosti, což neznamená, že zvyšuje i konkurenceschopnost. Všeobecně klienta obchodní společnosti nebude zajímat auditovaná účetní závěrka v případě běžného vztahu mezi obchodníkem a jeho zákazníkem.

3.1.2. Význam zákonné povinnosti pro provedení auditu účetní závěrky

Obchodní společnosti jsou povinné nechat si ověřit účetní závěrku auditorem, pokud splní dvě z následujících kritérií¹⁰⁰:

- Celková suma majetku je vyšší jak 1 000 000 EUR
- Čistý obrat je vyšší než 2 000 000 EUR
- Průměrný přepočítaný počet zaměstnanců je vyšší než 30

Pokud tato kritéria společnost nesplňuje, má obchodní společnost možnost nechat si ověřit účetní závěrku dobrovolně. Proto byla respondentům položena otázka, která souvisela se zákonnou povinností společnosti nechat si ověřit účetní závěrku auditorem. Jelikož je cílem práce zjistit význam auditu účetní závěrky, měli respondenti možnost zvolit odpověď, zda byl audit proveden v obchodní společnosti dobrovolně nebo ze zákonné povinnosti.

Z celkového počtu sto dvacet čtyři účetních jednotek, které odpověděly na dotazník, potvrdilo zákonnou povinnost auditu účetní závěrky šedesát dva. Dalších šestnáct společností potvrdilo využití auditu účetní závěrky dobrovolně a zbylých čtyřicet šest společností potvrdilo, že nepodléhá zákonné povinnosti a nenechali si ověřit účetní závěrku auditorem dobrovolně. Jak již bylo uvedeno v předcházejícím textu, jelikož dotazník navazoval otázkami za sebou, čtyřicet šest respondentů, v jejichž společnosti nebyl proveden audit účetní závěrky, neodpovídali dále na otázky, které se týkaly průběhu auditu, ale spolu s ostatními odpověděli na otázky, které se týkaly všeobecného názoru na audit účetní závěrky (viz tabulka č. 4).

Tabulka č. 4 – Povinnost auditu

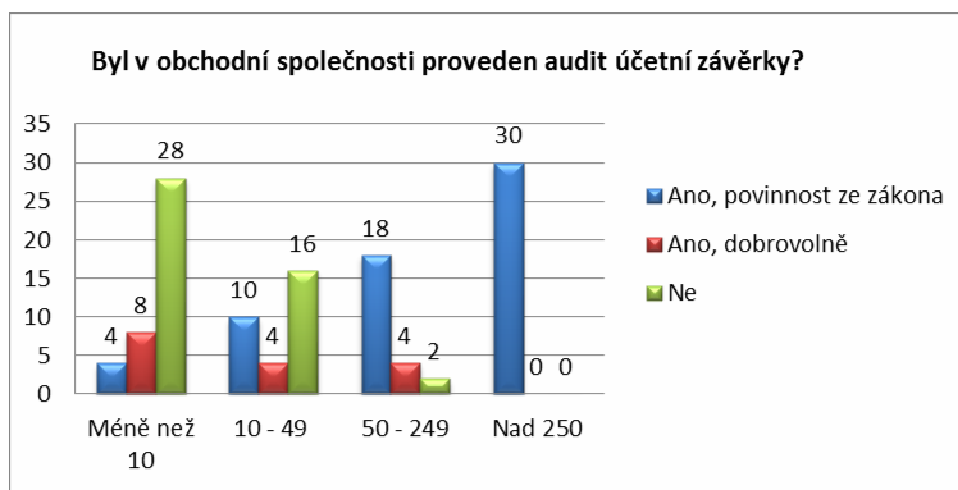
Byl ve Vaší společnosti proveden audit účetní závěrky?	Počet
Ano, povinnost ze zákona	62
Ano, dobrovolně	16
Ne	46

Zdroj: Vlastní zpracování dotazníku

¹⁰⁰ Zákon č. 431/2002 Z. z. § 19, odst. 1.

Pro lepší přehlednost je uveden graf k otázce zaměřené na povinnost auditu účetní závěrky. Tento graf znázorňuje jednotlivé odpovědi rozdělené podle velikosti účetních jednotek (viz graf č. 4).

Graf č. 4– Povinnost auditu

Zdroj: Vlastní zpracování dotazníku

Z odpovědí bylo zjištěno, že všechny velké společnosti, které se účastnili našeho průzkumu, mají zákonnou povinnost nechat si ověřit účetní závěrku auditorem. Toto zjištění nebylo překvapivé, jelikož u společností, které zaměstnávají přes dvě stě padesát zaměstnanců lze očekávat splnění jednoho ze zbylých dvou kritérií, která stanovují zákonnou povinnost auditu. To je nepřímý důkaz o dalších velikostních kritériích, na které jsme se báli v dotazníku zeptat. Ovšem z průzkumu také vyplynulo, že některé společnosti, které jsou zařazeny v kategorii mikro podniků, požádali o audit účetní závěrky dobrovolně. Toto zjištění lze považovat za významné pro splnění cíle diplomové práce, kterým je pro posouzení významu auditu účetní závěrky. Proto se touto problematikou a možnými důvody, které vedly společnosti k dobrovolnému auditu účetní závěrky, budeme zabývat dále.

Jako již bylo uvedeno v předcházejícím textu, v současné době podléhá zákonné povinnosti nechat si ověřit účetní závěrku auditorem 6 500 firem, což představuje asi 3% obchodních společností. Snahou exekutivy je v současné době, pod záminkou snížení administrativní zátěže, zvýšení limitů pro splnění této zákonné povinnosti ověřování účetní závěrky auditorem., tím by se snížil počet společností, které mají zákonnou povinnost nechat si ověřit účetní závěrku auditorem. Ministerstvo financí SR představilo balík deseti zákonů s tím, že tato opatření povedou ke snížení administrativní zátěže a

pomohou v boji proti daňovým podvodům. Toto tvrzení vidělo SKAU jinak. Podle SKAU by zvýšení hranice pro povinný audit naopak vedlo ke zvýšení daňových úniků. Jak řekl prezident komory Ondrej Baláž „Audit firem je klíčem k pořádku při výběru daní. Pokud se zvýší hranice obratu, od které je audit pro firmy povinný, počet takto kontrolovaných firem klesne, což vytvoří prostředí na obcházení daňové povinnosti.“¹⁰¹ Zároveň by zvýšení limitů mohlo ohrozit podstatu a existenci auditorské profese. Následující tabulka č. 5 znázorňuje, jak by se zvýšila kritéria pro určení povinnosti auditu.

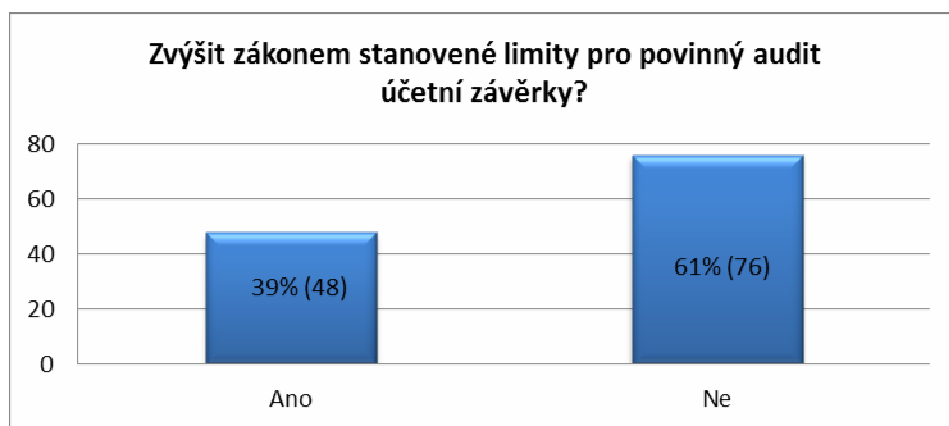
Tabulka č. 5 – Přehled změn¹⁰²

	Nyní	Změna
Majetek	1 mil EUR	1,5 mil EUR
Čistý obrat	2 mil. Eur	3 mil. EUR
Počet zaměstnanců	30	30

Zdroj: Vlastní zpracování dotazníku

Vzhledem na významnost dané problematiky byla položena respondentům otázka, zda souhlasí s názorem zvýšit zákonem stanovené limity pro splnění podmínek povinnosti ověřování účetní závěrky auditorem teda, aby se zmenšil prostor pro povinnost obchodních společností nechat si ověřit účetní závěrku auditorem (graf č. 5)?

Graf č. 5 – Zvýšení zákonem stanovených kritérií

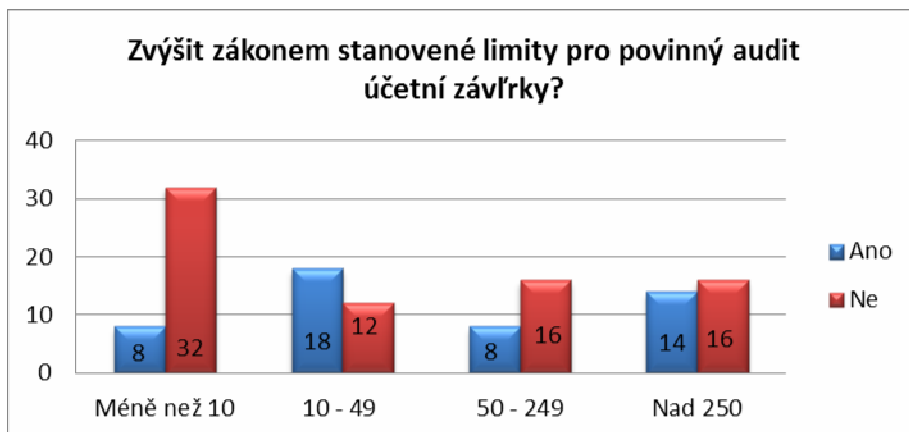
Zdroj: Vlastní zpracování dotazníku

¹⁰¹ Audítori nesúhlasia so zvyšovaním hranice pre povinný audit. In: Dane a účtovníctvo: pre podnikateľov a verejnú správu [online]. Wolters Kluwer s. r. o., 2013 [cit. 2014-05-15]. Dostupné z: <http://www.daneauctovnictvo.sk/sk/spravodajstvo/auditori-nesuhlasia-so-zvyšovaním-hranice-pre-povinný-audit.s-1155.html>

¹⁰² Vlastní zpracování podle Audítori nesúhlasia so zvyšovaním hranic pre povinný audit. In: Dane a účtovníctvo: pre podnikateľov a verejnú správu [online]. Wolters Kluwer s. r. o., 2013 [cit. 2014-05-15]. Dostupné z: <http://www.daneauctovnictvo.sk/sk/spravodajstvo/auditori-nesuhlasia-so-zvýšením-hranic-pre-povinný-audit.s-1222.html>

Na rozdíl od názoru vlády SR, většina respondentů se v souvislosti s touto otázkou vyjádřila, že by zákonem stanovené limity pro splnění podmínek povinnosti nechat si ověřit účetní závěrku auditorem, nezvýšila. Pro lepší přehlednost je zde uveden graf č. 6, který poukazuje na rozdělení těchto odpovědí dle velikostních kritérií.

Graf č. 6 – Zvýšení zákonem stanovených kritérií (podle velikosti obchodní společnosti)

Následovalo několik otázek, ze kterých jsme chtěli zjistit názor jednotlivých respondentů na význam audit účetní závěrky. Respondenti si mohli vybrat vícero odpovědí. Z průzkumu tedy vyplynulo, že šedesát osm respondentů sdílí názor, že audit účetní závěrky by měl být povinný jen pro obchodní společnosti, které splňují zákonem stanovená kritéria. Není podle jejich názoru potřebné zatěžovat ostatní společnosti povinným auditem, vzhledem na administrativní a finanční náročnost. Informace v účetních závěrkách těchto společností jsou dostačující pro jejich uživatele a není tedy potřebné ověřovat jejich pravdivost.

Podle třiceti respondentů by audit účetní závěrky měl být povinný pro všechny obchodní společnosti. Tento názor může vyplývat z nedůvěry k informacím v účetní závěrce. Jak již bylo zmíněné, informace mohou být zkreslené managementem, za účelem zlepšení hodnot finančních ukazatelů. Již zmíněný Enron, který patřil mezi největší společnosti ve Spojených státech, nadhodnotil své účetní výkazy o 600 milionů dolarů, aby tím zakryl své dluhy. Zároveň je potřebné vzpomenout existenci různých účetních metod, které si mohou účetní jednotky zvolit při účtování a sestavování účetních závěrek. Lišit se mohou jejich odhady a prognózy. To vše může vést ke kreativnímu¹⁰³

¹⁰³ Jedním typem kreativního účetnictví je window dressing – takové vedení transakcí, při nichž finanční výkazy podávají zavádějící nebo nerepresentativní obraz o finanční situaci podniku. Patří sem např.

účetnictví, jehož cílem nemusí být pouze optimisticky vyhlížející informace v účetní závěrce, ale i naopak, tyto informace mohou být záměrně pesimisticky¹⁰⁴ zkresleny.

Dvacet šest respondentů zastává názor, že audit účetní závěrky je důležitý u mezinárodních společností. Dvacet respondentů si myslí, že audit účetní závěrky je opodstatněný zejména ve státní správě a u obchodních společností, jejichž zájmem je obchodování se státem. Tento názor respondenti zastávají zejména kvůli hospodaření s veřejnými prostředky. Ačkoliv existuje rozsáhlý systém finanční kontroly státní správy, který by měl zajistit ochranu veřejných prostředků proti možným rizikům, např. různým nedostatkům a jiným nesrovnalostem, které byly způsobeny porušením legislativy, trestnou činností, špatným hospodařením, nebo neúčelným a neefektivním nakládáním s těmi to prostředky, tito respondenti nemají pocit, že je systém finanční kontroly dostačující. Ve státní správě dochází nejen k objednávání, ale také k produkci zboží a služeb. Ve většině případů nejsou zřejmé jednotkové náklady na poskytování jednotlivého zboží a služeb, které by obsahovaly přímé i nepřímé běžné náklady, ale i kapitálové náklady, které souvisí s využíváním a opotřebením majetku. Není tedy možné stanovit cenu, která by tyto náklady pokryla. Nedostatkem může být úhrada neobvykle vysokých sum plateb za blíže nespecifikované služby, které státní správě poskytl konzultant nebo poradce.¹⁰⁵ Mohl by se uživatel spolehnout na informace v účetní závěrce, pokud by nebyly ověřené auditorem? Auditor může být nápomocný při odhalování korupční aféry. Korupce v Slovenské republice patří mezi nejzávažnější problémy spolu s nezaměstnaností, hospodářskou situací státu, životní úrovní a zdravotnictvím.

Deset respondentů se vyjádřilo, že audit účetní závěrky pokládají za nepotřebný, jedná se podle jejich názoru pouze o formalitu.

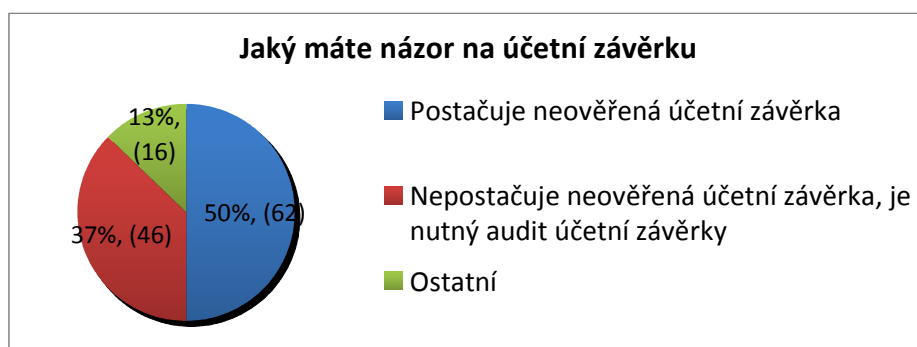
Pro vytvoření lepšího názoru a významu účetní závěrky pro hospodářskou praxi, bylo zjišťováno, zda obchodním společnostem postačují informace z účetní závěrky, která není ověřena auditorem (viz graf č. 7).

zkreslené vykazování výnosů, prodej a zpětný nákup aktiv, nedodržení zásady opatrnosti v účetnictví, záměrné vykazování krátkodobého majetku a dluhů mezi dlouhodobými a naopak.

¹⁰⁴ Hospodáří-li firma se ztrátou, může se stát, že management bude chtít tuto ztrátu prohloubit tak, že do ztráty běžného roku zahrne ztrátu budoucích let, jelikož předpokládá, že v dalším období se zvýší zisk a tím pádem i očekávané odměny managementu, v závislosti o výše zisku. Toto kreativní účetnictví se nazývá big bath.

¹⁰⁵ KLÍMA, A., SIČÁKOVÁ, E. a KARCHŇÁK, M.. *Kontrola a jej úloha v boji s korupciou*. Róbert Vico, 2001. s. 22-24, ISBN 8089041213. Dostupné z: http://www.transparency.sk/wp-content/uploads/2010/01/030807_kontr.pdf

Graf č. 7 – *Preference neověřené nebo ověřené účetní závěrky auditorem*

Zdroj: Vlastní zpracování dotazníku

Polovina respondentů si myslí, že pro potřeby uživatelů informací z účetní závěrky postačuje neověřená účetní závěrka.

Rozdíl mezi názorem o opodstatněnosti auditu účetní závěrky a jejím neověřením auditorem je téměř vyrovnaný. Grafické znázornění sice ukazuje na jiný poměr, je však potřeba vzít v úvahu názor ostatních třinácti procent respondentů, kteří se vyjádřili, že potřeba auditu účetní závěrky je závislá od konkrétního účelu použití jednotlivých účetních závěrek. Záleží tedy na potřebě uživatele, jak chce informace využít. Pokud potenciální investor příliš nerozumí odvětví, ve kterém společnost, jehož účetní závěrka je zkoumána, podniká, případně jsou pro něho informace v účetní závěrce matoucí, především pokud jsou vykázané podle IFRS nebo US GAAP a on tomuto vykazování neporozuměl, pak bude investor zřejmě vyžadovat účetní závěrku ověřenou auditorem. Jestliže uživatel potřebuje informace pouze pro vytvoření svého přehledu, názoru na účetní jednotku, pro sestavení finančních ukazatelů, které budou orientačním materiálem, nebo pokud uživatel zná situaci na trhu, pozná odvětví podnikání i účetní jednotku, pak mohou být nápomocny informace z neověřené účetní závěrky.

Obchodní společnosti se dělí na ty, které uznávají opodstatněnost auditu účetní závěrky a ty, které zastávají názor, že audit účetní závěrky je nepotřebný. Z názorů respondentů je možné konstatovat, že polovina se setkala se situací, která odůvodnila neopodstatněnost účetní závěrky. Pokud vycházíme ze závěru, že většina respondentů obchoduje se zahraničím, (viz graf č. 8), je ukazatel z tohoto grafu zajímavý v tom, že většině těchto společností postačuje neověřená účetní závěrka.

3.1.3. Audit účetní závěrky, jedna z možných garancí při vzniku nového obchodního vztahu

Pro Slovenskou republiku, která je součástí globální celosvětové ekonomiky, je zahraniční obchod významný zejména pro ekonomický rozvoj země. Obchodování s sebou přináší určitá rizika, např. spolupráce se zahraničním obchodním partnerem. Díky globalizaci se obchodní společnosti mohou zapojit do mezinárodních podnikatelských aktivit. Globální světová ekonomika přináší i určité nežádoucí účinky. Konkurence na mezinárodních trzích se vyostřuje. V některých zemích může být špatná politická a ekonomická situace, která má negativní dopad na globálně propojenou ekonomiku. Důsledkem může být finanční krize.¹⁰⁶

Rizikem pro obchodní společnost, která chce začít obchodovat s novým obchodním partnerem, může být nesplnění závazku, neuskutečnění předpokládané obchodní transakce, nebo výsledek transakce bude horší, než obchodní společnost očekávala. Aby obchodní společnost předešla tomuto riziku, musí si zjistit určité informace o obchodním partnerovi. K informacím, které se týkají zahraničního obchodního partnera, má obchodní společnost horší přístup. Zároveň jsou zde rizika mnohem větší vzhledem na odlišnost právních a ekonomických podmínek daného trhu. Proto je důležité důkladně poznat daný trh.

Při výběru obchodního partnera by měla být posouzena právnícká a vlastnická struktura daného podniku, obchodní zdatnost, případně i technické předpoklady, které jsou potřebné, aby byl závazek splněn, apod. Hlavně by měla být zjištěna finanční situace podniku, např. zda je obchodní partner solventní, likvidní.

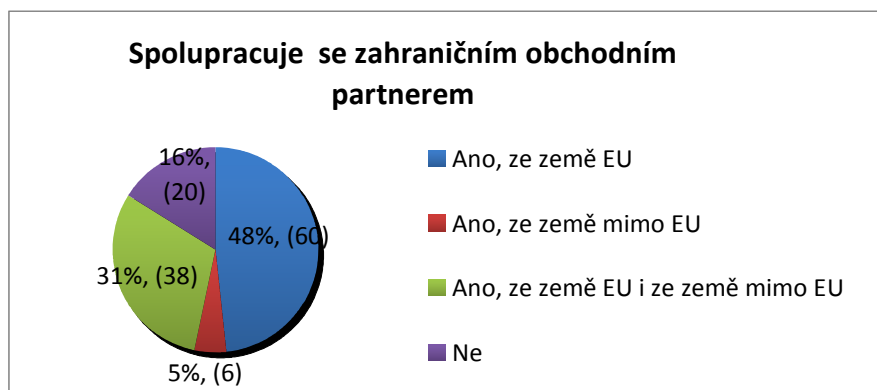
Zájmem obchodních společností je představovat stabilní firmu. Stabilní obchodní společnosti se mohou rozpoznat podle jednotlivých znaků, kterými jsou kvalita poskytnutých služeb, propracovanost marketingu, a zejména postavením společnosti na trhu. Svou roli také mají věrní zákazníci. Důležitá je také důvěryhodnost společnosti. Stabilita společnosti se hodnotí také podle ratingu. Rating poskytuje nezávislý názor na finanční a nefinanční bonitu obchodní společnosti. Rating může být vhodnou volbou pro obchodní společnosti, jejichž obchodní partneři jsou nejen na Slovensku.

Informace o finanční situaci obchodního partnera společnost získá z účetní závěrky. Důvěryhodnější jsou pro společnost informace z auditované účetní závěrky,

¹⁰⁶ MACHKOVÁ, Hana et al. Mezinárodní obchodní operace. 6. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2014, s. 11, ISBN 9788024740.

kteřá přináší přiměřené ujištění o pravdivosti informací. Z uvedeného důvodu byla položena otázka, zda obchodní společnosti spolupracují se zahraničním obchodním partnerem (viz graf č. 8).

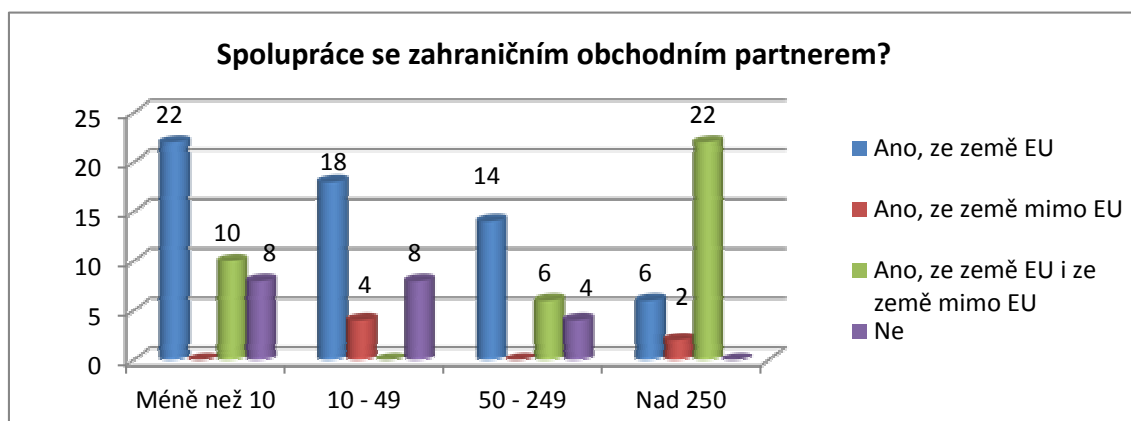
Graf č. 8 – Spolupráce se zahraničním obchodním partnerem

Zdroj: Vlastní zpracování dotazníku

Většina respondentů spolupracuje s obchodním partnerem ze země Evropské unie, třicet šest procent respondentů má obchodního partnera mimo Evropskou unii. Pokud se vrátíme zpět, tak graf č. 4 – *Povinnost auditu* ukazoval, kolik společností má zákonnou povinnost nechat si ověřit účetní závěrku auditorem a kolik společností využívá audit účetní závěrky dobrovolně. O audit účetní závěrky dobrovolně zažádaly i mikro společnosti. Nyní se opět dostáváme k různorodosti odpovědí, jež je důležité posoudit z pohledu velikostních kritérií u jednotlivých respondentů (viz graf č. 9).

Graf č. 9 – Zahraniční obchodní partner (srovnání podle velikosti obchodní společnosti)

Zdroj: Vlastní zpracování dotazníku

Není překvapivé, že všechny společnosti, které patří do kategorie velký podniků, a které se účastnily průzkumu, obchodují se zahraničním partnerem, ať už z Evropské unie,

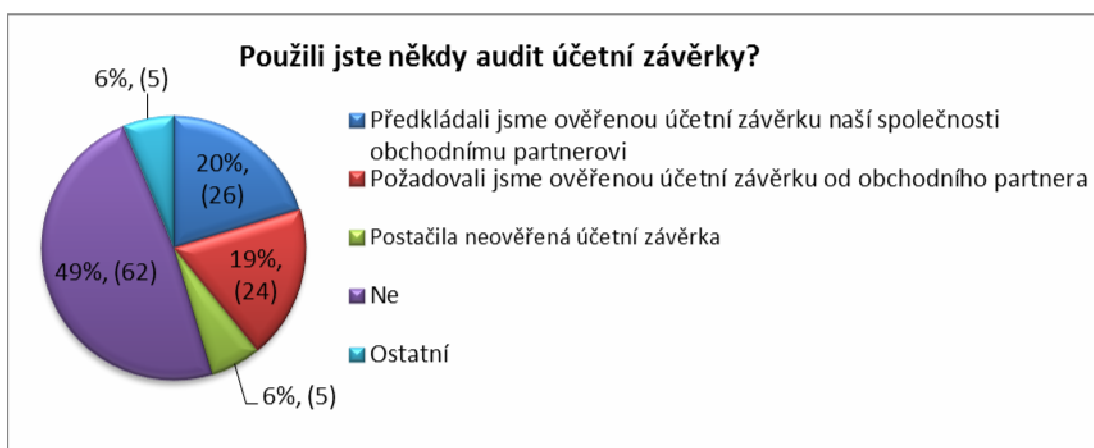
nebo mimo ni. Jak jsou na tom zmíněné mikro podniky? Z uvedeného grafu vyplývá, že i společnosti, zařazené mezi mikro podniky, mají obchodního partnera v některém členském státě Evropské unie i mimo ni. Toto zjištění lze považovat za jeden z důvodů, proč některé společnosti s malým počtem zaměstnanců požádaly o audit účetní závěrky dobrovolně.

Proto následující otázka navazovala na předchozí a zjišťovala, zda společnosti někdy využily při rozhodování o obchodě s obchodním partnerem jako podklad auditovanou účetní závěrku, nebo zda ověřenou účetní závěrku auditorem po nich požadovali jejich obchodní partneři (viz graf č. 10).

Otázka má svou podstatu i vzhledem na to, že finanční situaci obchodního partnera lze posoudit na základě informací z účetní závěrky.

Ověřená účetní závěrka auditorem pak poskytuje přiměřené ujištění o správnosti informací v účetní závěrce a to může ovlivnit další rozhodnutí, které souvisí s obchodním partnerem ať už ze Slovenské republiky nebo mimo ni.

Graf č. 10 – Použití auditované účetní závěrky

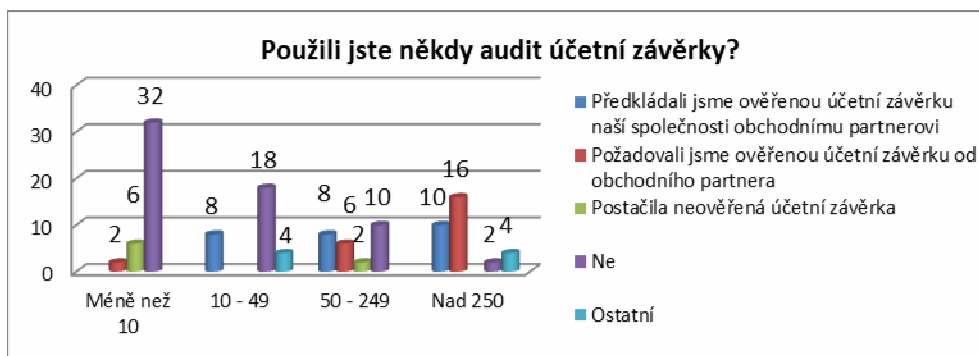

Zdroj: Vlastní zpracování dotazníku

Ačkoliv většina z celkových sto dvacet čtyři respondentů uvedla, že auditovanou účetní závěrku nevyužili, přesto si myslím, že je důležité upozornit na dvacet procent respondentů, kteří museli předložit ověřenou účetní závěrku svému obchodnímu partnerovi. Devatenact procent respondentů naopak uvedlo, že jejich společnost požadovala, aby obchodní partner předložil ověřenou účetní závěrku auditorem. Ostatní respondenti uvedli, že sice audit účetní závěrky využili, ale netýkalo se to obchodování, většinou šlo o požadavek banky. Některé společnosti zvolili dvě možné odpovědi, kterými byly, že ověřenou účetní závěrku předkládali i požadovali.

Stejnou otázku, zda obchodní společnosti někdy využily audit účetní závěrky, je potřebné posoudit ještě jednou, tentokrát s ohledem na velikostní kategorie, do kterých jsou společností rozděleny (viz graf. č. 11).

Graf č. 11 – Použití auditované účetní závěrky (podle velikosti obchodních společností)

Zdroj: Vlastní zpracování dotazníku

Téměř stejný počet společností, s výjimkou mikro společností, předkládal auditovanou účetní závěrku svému obchodnímu partneru. Ani jedna ze společností, která je zařazena mezi mikro podniky, nemusela předložit svou ověřenou účetní závěrku obchodnímu partnerovi. Z těchto informací je patrné, že důvodem dobrovolného auditu účetní závěrky u některých mikro společností, nebyl požadavek ze strany zahraničního obchodního partnera. Důležité je poznamenat, že účetní závěrka je veřejně dostupný dokument, a ačkoli většina respondentů uvedla, že jejich účetní závěrka nebyla nikým využita, mohl se o ni někdo zajímat, aniž by se o tom účetní jednotka dozvěděla.

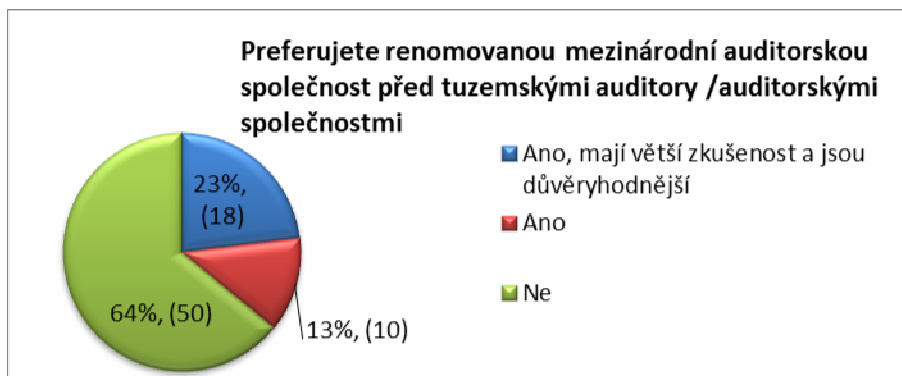
3.1.4. Významná kritéria při výběru auditora, auditorské společnosti

Není nezvyklé najít v tuzemském prostředí zahraniční auditorské společnosti. Dalo by se říci, že statut mezinárodní auditorské společnosti vyvolává u tuzemských účetních jednotek pocit vyšší garance.¹⁰⁷ Mezinárodní společnosti se lépe prezentují a nabízejí další poradenské služby. Je možné, aby se prosadila tuzemská auditorská společnost, která nemá zvučné jméno jako mezinárodní auditorské společnosti? Preferují respondenti zahraniční společnosti, pro výkon auditu nebo tuzemské?

¹⁰⁷GAŠPAROVIČ, Matej. Slovensko potrebuje správne „gule“. In: *Trend.sk* [online]. 2012 [cit. 2014-10-14]. Dostupné z: <http://profit.etrend.sk/dennik/slovensko-potrebuje-spravne-gule.html>

Většina respondentů nepreferuje renomované mezinárodní auditorské společnosti, před tuzemskými. I tak existují respondenti, kteří naopak preferují renomované mezinárodní auditorské společnosti před tuzemskými. Z těchto respondentů se dokonce někteří vyjádřili tak, že podle jejich názoru renomované mezinárodní auditorské společnosti mají větší zkušenosti a jsou důvěryhodnější než tuzemské (viz graf č. 12).

Graf č. 12 – Renomované mezinárodní auditorské společnosti

Zdroj: Vlastní zpracování dotazníku

Z dotazníku je tedy patrné, že společnosti nepreferují renomované auditorské společnosti před tuzemskými, ačkoliv podle dostupných informací to může reálně vypadat jinak. V roce 2013 sestavil týdeník Trend žebříček auditorských společností podle dosažených tržeb za rok 2012 v Slovenské republice (viz tabulka č. 6).¹⁰⁸

Tabulka č. 6 – Auditorské společnosti¹⁰⁹

	Auditorská společnost	Tržby		Auditorská společnost	Tržby
1.	PricewaterhouseCoopers Slovensko, s.r.o.	27 274	5.	BMB Leitner Bratislava, s.r.o.	4 174
2.	Deloitte Audit, s.r.o.	24 468	6.	Mazars Slovensko, s.r.o.	3 203
3.	KPMG Slovensko, s.r.o.	23 445	7.	VGD - AVOS Audit, s.r.o.	2 944
4.	Ernst & Young Slovakia, s.r.o.	16 322	8.	TPA Horwath A&A, s.r.o.	2 404

Na prvních místech podle výše tržeb je Velká čtyřka¹¹⁰. Dalo by se říci, že výsledky ze sestaveného žebříčku podle velikosti tržeb, kterých auditorské společnosti

¹⁰⁸ Auditorské spoločnosti v SR. In: *Trend.sk* [online]. 2013 [cit. 2014-10-14]. Dostupné z: <http://firmy.etrend.sk/rebricky-firiem0/auditorske-spolocnosti-v-sr-12.html>

¹⁰⁹ Vlastní zpracování podle Auditorské spoločnosti v SR. In: *Trend.sk* [online]. 2013 [cit. 2014-10-14]. Dostupné z: <http://firmy.etrend.sk/rebricky-firiem0/auditorske-spolocnosti-v-sr-12.html>

dosáhly, jsou v rozporu s názorem respondentů. Výběr těchto společností možná ovlivnily jiné faktory, které budou zjišťovány v další otázce.

K auditu účetní závěrky neodmyslitelně patří auditor respektive auditorská společnost. Auditor je zapsán v seznamu auditorů, vedeným Úřadem pro dohled nad výkonem auditu a má oprávnění na vykonávání auditu¹¹¹. Auditor musí být plně způsobilý k právním úkonům, měl by mít dobrou pověst, ukončené vysokoškolské vzdělání druhého stupně a odbornou praxi v účetnictví minimálně pět let. Auditor by se měl i nadále soustavně vzdělávat. Nejdůležitější podmínkou je úspěšné absolvování auditorské zkoušky.

Dále musí auditor dodržet základní principy, jako jsou bezúhonnost, objektivnost, odborná způsobilost a přiměřená starostlivost, důvěrnost informací a profesionální chování. Auditor a auditorská společnost musí být při výkonu auditu nestranní a nezávislí vůči účetní jednotce, u které je audit vykonáván.

V obchodní společnosti, ve které má být proveden audit účetní závěrky, je auditor schvalován případně odvolán valným shromážděním nebo členskou schůzí.¹¹² Třeba ještě zmínit, že auditor nemůže být odvolán, pokud je důvodem rozdílnost názorů, které se týkají použití postupů při sestavení účetní závěrky nebo rozdílnost názorů na auditorské postupy.¹¹³

V dnešní době se všechny společnosti snaží snížit své náklady. Ačkoliv výběru auditora by měla být věnována velká pozornost, výše nákladů auditorské služby může ovlivnit celý výběrový proces. Jak tedy vybrat auditora?

Auditora by měl vybírat někdo, kdo už má nějaké zkušenosti s auditem, měl by mu trochu rozumět. Důležité je umět si představit, co vše audit účetní závěrky obnáší a hlavně, co má auditované účetní jednotce přinést. Tímto přínosem by měla být nějaká přidaná hodnota, např. zvýšení důvěryhodnosti, komplexní analýza výkazů společnosti atd.

Jak bylo zmíněné, cena je jedním faktorem, který ovlivňuje společnosti při výběru auditora. Společnosti by se neměly rozhodovat pouze na základě ceny. A pokud už se

¹¹⁰ Označení Velká čtyřka se používá po celém světě pro čtyři největší poradenské firmy, kterými jsou PricewaterhouseCoopers, KPMG, Deloitte a Ernst & Young.

¹¹¹ V zákoně č. 540/2007 Z. z. jsou uvedeny podmínky a předpoklady na výkon auditu.

¹¹² Zákon č. 431/2002 Z. z. o účetnictví, §19 ods. 2

¹¹³ tamtéž

rozhoduje podle ceny, měla by se informovat, co vše tato cena zahrnuje. „Dobrý auditor může společnosti přinést vyšší užitek, než jsou náklady vynaložené na samotný audit.“¹¹⁴

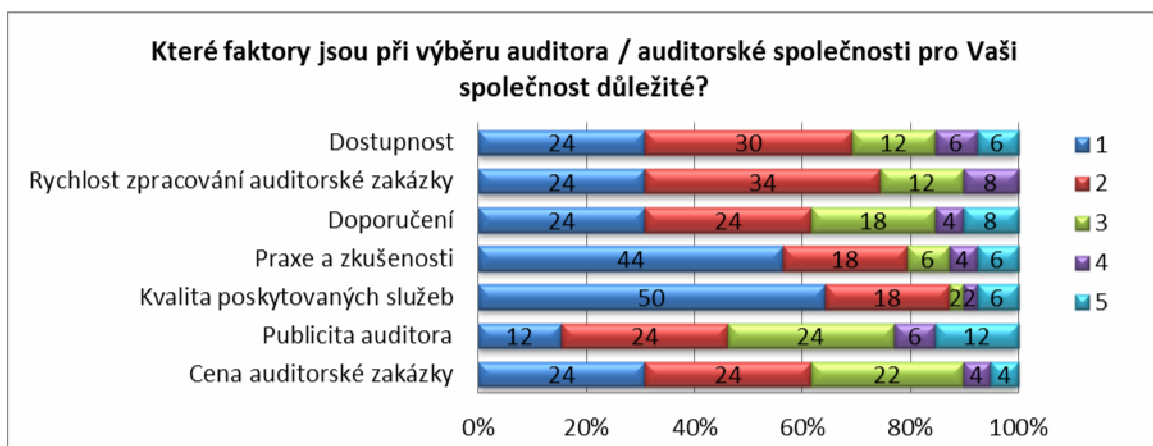
Pro společnost by měla být také důležitý průběh auditu. O průběhu auditu se mohou informovat u jiných společností, ve kterých byl audit proveden konkrétním auditorem. Určitou úlohu při výběru auditora tedy mají reference. Nepodstatnější jsou ovšem důvěryhodnost auditora a jeho znalosti a zkušenost. Auditor musí být samozřejmě nezávislý.¹¹⁵

Pro zajištění vyšší kvality procesu výběru auditora, vydala FEE publikaci Výběr auditora. Je důležité položit si dvě důležité otázky:

- Co si představit pod kvalitou auditu?
- Jakou hodnotu vykonaný audit přináší?¹¹⁶

Na základě jakých kritérií, si auditované účetní jednotky vybírají auditora respektive auditorskou společnost. Respondenti hodnotili jednotlivé odpovědi na stupnici od 1-5, kde 1 = nejdůležitější a 5 = nejméně důležité (viz graf č. 13).

Graf č. 13 – Výběr auditora

Zdroj: Vlastní zpracování dotazníku

Z předchozí analýzy bylo zjištěno, že respondenti nepreferují renomované mezinárodní auditorské společnosti před tuzemskými, ačkoliv největších tržeb mezi

¹¹⁴ VÁCHA, Jan. Neztrácejte zbytečně další náklady. Jak si dobře vybrat auditora či auditorskou společnost?. In: *ProByznys.info* [online]. 2012 [cit. 2014-10-26]. Dostupné z: <http://probyznysinfo.ihned.cz/finance-rizeni-nakladu/c1-58869980-neztracete-zbytecne-dalsi-naklady-jak-si-dobre-vybrat-auditora-ci-auditorskou-spolecnost>

¹¹⁵ VÁCHA, Jan. Jak si vybrat auditora?. In: *Fučík&Partneři: Auditori - Daňoví poradci* [online]. 2014 [cit. 2014-10-01]. Dostupné z: <http://www.fucik.cz/cs/odborne-clanky/jak-si-vybrat-auditora>

¹¹⁶ FEE. Výběr auditora: Uplatnění osvědčených postupů. 2013. Dostupné z: http://www.kacr.cz/data/pdf/Vyber_auditora.pdf?v=02

auditorskými společnostmi na Slovensku dosahuje Velká čtyřka. Které faktory ovlivňují výběr auditora?

Z odpovědí na dotazníkový průzkum vyplývá, že respondenti považují dostupnost auditora, doporučení, rychlost zpracování a cenu auditorské zakázky v globále za stejně významné. Avšak v porovnání s praxí auditora a kvalitou, se kterou poskytuje služby, jsou tyto hodnoty považovány za méně významné. Nejmenší význam pro klienta má publicita auditora. Myslím si, že při prosazení auditora na trhu, nehraje příliš velkou úlohu reklama na jeho služby. Pokud si respondent myslí, že praxe, zkušenosti a kvalita poskytovaných služeb jsou nejdůležitějším faktorem při výběru auditora, pak je jasné z jejich odpovědí, že v konkurenci auditorů budou upřednostňované ti, kteří působí déle na trhu a o jejichž kvalitě práce nejsou pochybnosti. Z tohoto je možné vyvodit tvrzení, že auditor, ať už sám nebo jako součást auditorské společnosti, dbá na to, aby si nepokazil renomé, což znamená, že v případě jednoho zlého vyhodnocení a zlé odezvy na jeho práci, může auditor přijít o budoucí zakázky.

3.1.5. Posouzení významu auditu účetní závěrky z pohledu konkrétních auditovaných účetních jednotek

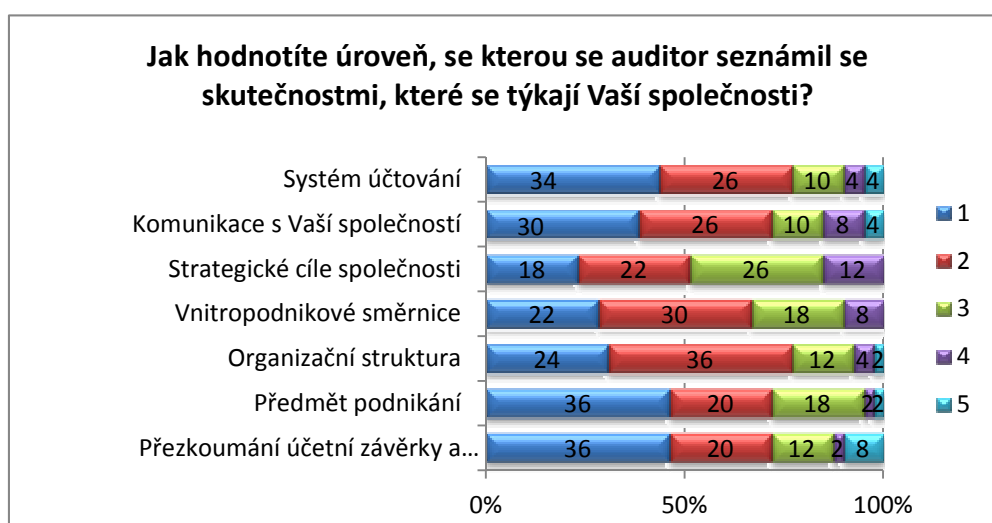
Při auditu účetní závěrky je velmi důležitá činnost samotného auditora. Auditor získává podklady, na základě kterých vydává svůj výrok. Výrok auditora vyjadřuje, že účetní závěrka byla sestavena v souladu s příslušným rámcem účetního výkaznictví. V souladu s ISA musí auditor získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou nesprávnost, která by mohla ovlivnit rozhodnutí uživatelů účetní závěrky.¹¹⁷ Auditor nemůže kvalifikovaně posoudit věrné a poctivé zobrazení účetní závěrky pouze na základě samotné účetní závěrky, nebo pouhé kontroly vykázaných položek, které porovná se zůstatky účtů v hlavní knize.¹¹⁸ Potřebuje mnohem více informací. Musí ověřit, že zaúčtované transakce souvisí s podnikatelskou činností, zda tyto transakce byly zaúčtovány ve správné výši na správných účtech a zda byly při účtování dodrženy všechny účetní zásady. Auditor nejprve podrobí klienta důkladné

¹¹⁷ IFAC. *Průručka k uplatňování mezinárodních auditorských standardů při auditu malých a středních účetních jednotek: První díl – Základní koncepty*. str. 20

¹¹⁸ MÜLLEROVÁ, Libuše. Jak připravit firmu na audit účetní závěrky. In: Daňafi online: portál daňových poradců a profesionálů [online]. Wolters Kluwer s. r. o, 2011 [cit. 2014-06-17]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d33591v43040-jak-pripravit-firmu-na-audit-ucetni-zaverky/>

analýze a identifikuje případné rizika. Seznamuje se tedy s vnitřními a vnějšími faktory, které ovlivňují činnost účetní jednotky. Při tomto seznámení auditor postupuje s profesionálním skepticismem, posuzuje existenci a riziko výskytu podvodu. Auditované účetní jednotky poskytly názor na otázku, podle které hodnotily úroveň, se kterou se auditor seznámil se skutečnostmi, které se týkaly dané účetní jednotky. Respondenti hodnotili jednotlivé odpovědi na stupnici od 1-5, kde 1 = výborně a 5 = nedostatečně (viz graf č. 14).

Graf č. 14 – Seznámení se auditora se skutečnostmi účetní jednotky

Zdroj: Vlastní zpracování dotazníku

Z odpovědí respondentů, na základě kterých je vypracované grafické znázornění, je patrné, že auditor se v auditované účetní jednotce nejvíce zaměřuje na přezkoumání účetní závěrky a výroční zprávy za minulé období, na předmět podnikání a snaží se porozumět systému účtování. Nejméně se zabýval vnitropodnikovými směrnicemi a strategickými cíli auditované účetní jednotky. Tento názor respondentů je trochu paradoxem, protože právě jednou z nejčastějších chyb, které jsou zjištěny auditem účetní závěrky, je, že v účetní jednotce neexistují vnitropodnikové směrnice, které jsou nejen kontrolním nástrojem, ale mohou být nápomocny při správné volbě účetních metod a postupů.¹¹⁹ Problematice nejčastějších chyb zjištěných auditem účetních závěrek, se budeme ještě věnovat později.

¹¹⁹ HULA, J. Metodická Směrnice: Nejčastější chyby zjištěné při auditech účetních závěrek – popis, dopady a prevence jejich vzniku. In: *Audit účetnictví* [online]. 2009 [cit. 2015-01-22]. Dostupné z: <http://www.auditucetnictvi.cz/web/smernice/Nejcastejsi%20chyby%20zjistene%20pri%20auditu%20ucetnich%20zaverek.pdf>

V dotazníkovém průzkumu byla položena i nepovinná otázka, zda by auditované účetní jednotky podle vlastní zkušenosti doporučili auditora respektive auditorskou společnost. Na otázku odpovědělo deset respondentů. Mezi doporučenými auditorskými společnostmi byly především mezinárodní společnosti Deloitte a KPMG. Doporučené byly ještě MG ATAC, s.r.o, Auditorská znalecká společnost, s.r.o a Stoppercentná daňová, kom. spol.

Za důležitý aspekt považuji zjištění, jak výsledek auditu ovlivnil auditovanou účetní jednotku (viz tabulka č. 7).

Tabulka č. 7 – Jak audit účetní závěrky ovlivnil společnost

Jak audit účetní závěrky ovlivnil společnost	Počet
1. Zvýšila se důvěryhodnost obchodních obchodní společnosti	32
2. Neovlivnil	24
3. Obchodní společnost získala úvěr, dotaci	8
4. Byly zjištěné chyby v účetní závěrce	6
5. Kladně ovlivnil obchodního partnera, případně budoucího investora	6
6. Ostatní	4
7. Vznikl nesoulad mezi očekávanou hodnotou toho, co audit poskytne a reálnou vypovídací hodnotou auditu	2

Zdroj: Vlastní zpracování dotazníku

Auditovaná účetní závěrka jednoznačně zvyšuje důvěryhodnost informací, které jsou uvedené v účetní závěrce. Tím se může zvýšit i důvěryhodnost samotné společnosti. Respondenti uvedli zvýšení důvěryhodnosti společnosti jako jeden z nejvíce ovlivnitelných ukazatelů auditem účetní závěrky.

I když dalším významným kritériem je, že audit účetní závěrky danou společnost nijak neovlivnil, myslím si, že někteří respondenti zapomněli na požadavky jejich obchodních partnerů. Méně respondentů se vyjádřilo k tomu, zda audit účetní závěrky ovlivnil obchodního partnera nebo investora. Obchodní partneři požadovali auditované účetní závěrky s určitým záměrem, který se týkal konkrétní společnosti. Tedy audit účetní závěrky danou společnost jistě ovlivnil.

Respondenti opět potvrdili významnost auditu účetní závěrky při snaze získat úvěr nebo dotaci. Pro banky jsou pak informace důvěryhodnější při posouzení finanční situace podniku a zjištění, zda bude žadatel o úvěr opravdu schopný splatit úvěr. To stejné platí pro instituce, které posuzují žádosti o přidělení dotace.

Žádný z respondentů se nezmínil, že by se auditem účetní závěrky zjistilo podvodné jednání v dané společnosti. Ale někteří respondenti uvedli, že audit přeci jen odhalil chyby v účetní závěrce.

3.1.6. Včasnost informací

V dnešním globálně propojené ekonomice je požadavek na včasnost informací velmi aktuální. Co platilo včera, nemusí platit zítra. Lhůta na vykonání auditu¹²⁰ je do konce účetního období, které následuje po účetním období, za které byla daná účetní závěrka sestavena.

Při stanovení ceny za auditorskou zakázku, auditor vychází z doby trvání auditu, kterou určí podle usměrnění SKAU¹²¹. Usměrnění SKAU je v souladu s ISA. Snaží se zabránit situaci, kdy cena byla tak nízká, že by bylo nereálné audit vykonat. Tato situace by pak mohla být v rozporu se základními etickými principy. Doba trvání se určí na základě údajů z účetní závěrky za ověřované účetní období, pokud je audit vykonán po jejím sestavení, nebo vychází z údajů z účetní závěrky, která byla sestavena za předešlé účetní období nebo z přepočítaných údajů za zaúčtované ověřené účetní období, pokud ovšem audit bude vykonán před sestavením účetní závěrky.

Minimální doba potřebná pro výkon auditu je v usměrnění SKAU stanovena na 20 hodin, tato minimální doba trvání auditu by měla být závazná. Maximální čas potřebný pro výkon auditu je v usměrnění stanoven na 700 hodin.

Pro stanovení doby potřebné k provedení auditu klienta se lze inspirovat rámcem Slovenské národní akreditační služby, který nestanovuje minimální nebo maximální dobu, ale uvádí metodiku k sestavení doby trvání auditu.¹²² Doba trvání auditu je efektivní doba, která je potřebná pro provedení auditu. Zahrnuje čas, který auditor strávil u klienta a čas, který strávil mimo klienta, aby prozkoumal dokumenty, komunikoval s pracovníky, plánoval a sepsal zprávy. Měří se v auditodnech a jeden auditoden trvá 8 hodin. Pro stanovení času účetní jednotka předloží auditorovi informace, které se týkají počtu zaměstnanců, obratu společností, aktiva netto, zásob celkem, finančních investic a finančního majetku celkem, počtu dokladů, daň z příjmu PO, zda je platitelem DPH, nebo

¹²⁰ Zákon č. 431/2002 Z. z. § 19, odst. 3

¹²¹ Usměrnění č. 15/ETIKA/2010 Doba trvání auditu

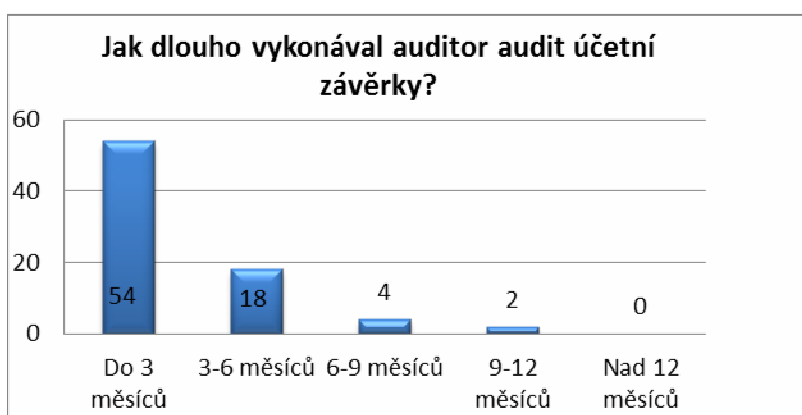
¹²² Metodická smernica na akreditáciu: Stanovenie doby trvania auditov QMS a EMS. In: SNAS: Slovenská národná akreditačná služba [online]. [cit. 2014-10-02]. Dostupné z: http://www.snas.sk/index.php?l=sk&tag=news&n_id=189

má-li účetní jednotka povinnost sestavovat konsolidovanou účetní jednotku, název softwaru, ve kterém je účetnictví vedené, a jiné informace.

$$\text{Cena za audit} = \text{předpokládaný počet hodin výkonu auditu} \times \text{hodinová sazba}^{123}$$

Pokud se vrátím k původní myšlence, lhůta k provedení auditu je do konce účetního období, které následuje po účetním období, za které byla daná účetní závěrka sestavena, tedy jeden rok. Vzhledem na včasnost a aktuálnost těchto informací, byli respondenti dotazováni, jak dlouho v dané společnosti vykonával auditor audit účetní závěrky (viz graf č. 15).

Graf č. 15 – Trvání auditu účetní závěrky

Zdroj: Vlastní zpracování dotazníku

U většiny společností proběhl audit účetní závěrky do 3 měsíců, což považuji za velmi dobré, vzhledem na požadavku včasnosti a aktuálnosti informací.

Zároveň byl zjištěn názor auditovaných účetních jednotek, zda rychlost zpracování auditu účetní závěrky může ovlivnit jeho kvalitu (viz graf č. 16).

Graf č. 16. – Vliv rychlosti zpracování auditu na jeho kvalitu

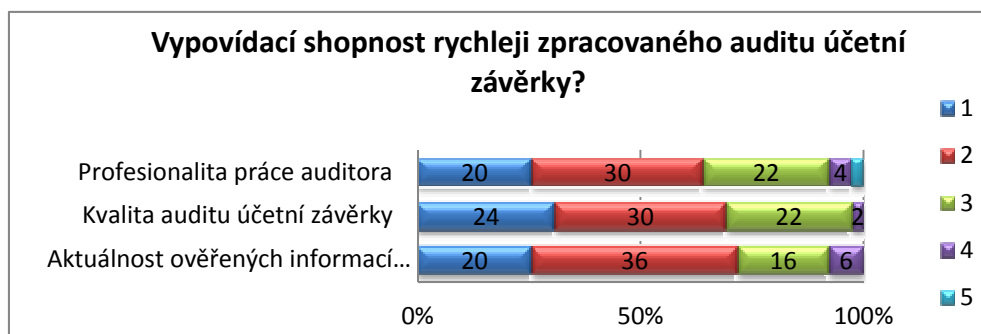
Zdroj: Vlastní zpracování dotazníku

¹²³ Cena za audit účtovnej závierky. In: *FTM Audit* [online]. [cit. 2014-10-01]. Dostupné z: <http://www.ftmaudit.sk/Cena-Za-Audit.html>

Z celkového počtu sedmdesát osm auditovaných jednotek se téměř polovina vyjádřila, že rychlost zpracování auditorské zakázky má vliv na kvalitu auditu. Podle názoru těchto respondentů je tedy rychleji provedený audit méně kvalitní z důvodu, že se auditor např. neměl dostatečný čas, aby se seznámil se všemi potřebnými skutečnostmi. Větší počet respondentů si naopak myslí, že čas, za který byl audit proveden, nemá vliv na kvalitu provedeného auditu.

Respondenti byli dotázáni na to, co si myslí o vypovídací schopnosti rychleji provedeného auditu účetní závěrky. Jednotlivé odpovědi hodnotili na stupnici od 1-5, kde 1 = výborná vypovídací schopnost a 5 = nedostačující vypovídací schopnost rychleji zpracovaného auditu (viz graf č. 17).

Graf č. 17 – Vypovídací schopnost rychleji zpracovaného auditu účetní závěrky

Zdroj: Vlastní zpracování dotazníku

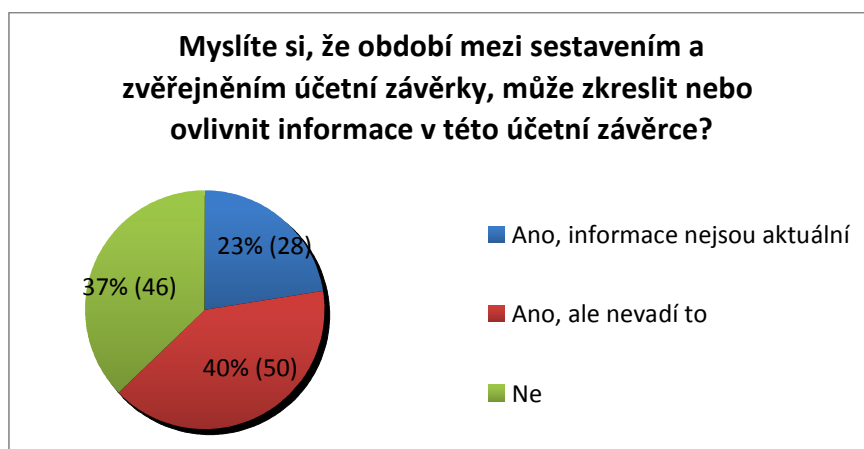
Rychlost provedení auditu účetní závěrky nemá až takový vliv na profesionální přístup a práci auditora, kvalitu auditu a aktuálnost ověřených informací.

Účetní závěrka plní svou informační funkci, pokud je zveřejněna.¹²⁴ Je třeba si uvést, že účetní jednotka musí účetní závěrku uložit do registru nejpozději do šesti měsíců¹²⁵ od dne, ke kterému se účetní závěrka sestavuje. Podle zákona o dani z příjmů do tří měsíců od skončení účetního období. Pro různé uživatele účetní závěrky je důležité mít přístup k aktuálním informacím, které souvisí s účetnictvím konkrétní společnosti. Otázkou je, zda lze v této době, kdy vše může být změněno během okamžiku, považovat zveřejnění informací v účetní závěrce v daných zákonných lhůtách za včasné (viz graf č. 18). Tato otázka se už nesoustředí jen na účetní jednotky, u kterých byl vykonaný audit účetní závěrky, proto byla položena všem respondentům, kteří se účastnili průzkumu.

¹²⁴ WÖHE, G. Úvod do podnikového hospodářství. 2. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 729, ISBN 978-80-7179-897-2.

¹²⁵ Zákon č. 431/2002 Z. z., § 23a, odst. 3.

Graf č. 18 – Včasnosť zverejnenia účtnej závěrky

Zdroj: Vlastný spracovanie dotazníku

Z celkového počtu sto dvacet štyri respondentů si väčšina uvědomuje časovou prodlevu medzi dobou, kdy se účtnej závěrka sestaví a než se zveřejní. Pro dvacet tři procent respondentů nemají tyto informace takovou vypovídací schopnost, jelikož nejsou aktuální a tudíž mohou negativně ovlivnit jejich rozhodování, které vzniká na základě těchto informací. K informacím přistupují tedy s určitým skepticizmem a mají potřebu dopátrat se aktuálním informacím, které se týkají dané obchodní společnosti. Čtyřicet procent respondentů sdílí názor, že informace v účtnej závěrce sice nejsou aktuální, ale tento fakt jim nepřekáží. Záleží tedy na situaci, zda je ekonomická stabilita, zda se podnik neocitl v nějaké nepředvídatelné situaci, která by ovlivnila jeho podnikatelskou činnost. Pak informace postačují, i když nejsou celkem aktuální. Téměř stejný počet respondentů nesdílí názor, že tato lhůta zkresluje nebo ovlivňuje informace v účtnej závěrce. Uživatelé tyto informace považují za včasné.

3.1.7. Nejčastější chyby zjištěné při auditu účtnej závěrek

Chyby v účetnictví mohou nastat při nesprávné interpretaci podkladů k účetním operacím, nesprávném pochopení platné legislativy. Vzhledem na náročnost a rozsah účtnej a daňové problematiky, není možné vyvarovat se všem chybám.¹²⁶

Jednou z nejčastějších chyb je, že v účetnej jednotce neexistují vnitropodnikové směrnice, které jsou nejen kontrolním nástrojem, ale mohou být nápomocny při správné

¹²⁶ KYSELOVÁ, Eva. Chyby v účetnictví a ich oprava. In: *Ako-účtovať.sk: Účtovanie jasne a zrozumiteľne*[online]. [cit. 2014-10-01]. Dostupné z: <http://www.ako-uctovat.sk/clanok.php?t=Chyby-v-uctovnictve-a-ich-oprava&idc=119>

volbě účetních metod a postupů. Vnitropodnikové směrnice mohou být užitečné při stanovení účetního rozvrhu; pokud se účetní jednotka rozhoduje, zda bude zásoby evidovat způsobem A nebo B (účetní jednotky, které mají povinnost nechat si ověřit účetní závěrku auditorem používají způsob A); při určení doby odpisování u účetních odpisů; při stanovení kurzových rozdílů; opravných položek; zásad pro určení časového rozlišení nákladů a výnosů; u pracovních cest a poskytování cestovních náhrad; v oblasti rezerv; odložené daně; atd. Nedostatečné jsou tehdy, jsou-li nekompletní nebo neaktuální. Aby účetnictví splnilo požadavek průkaznosti, úplnosti a správnosti, je dobré, aby existovalo písemné shrnutí účetní jednotky o tom, jaká pravidla si stanovila pro potřeby účetnictví. Přínosem správně vypracovaných vnitropodnikových směrnic je rychlá a praktická orientace v účetnictví. Naopak, pokud nejsou dobře vypracované, nebo vnitropodnikové směrnice vůbec neexistují, mohou nastat problémy při sestavení účetní závěrky, nebo v komunikaci s externími subjekty¹²⁷

Nesprávně provedená inventarizace nebo úplné opomenutí majetek inventarizovat, je další nejčastější chyba zjištěná auditory. Podle charakteru jednotlivých položek majetku a závazku se inventarizace dělí na fyzickou, dokladovou nebo ji lze provádět jejich kombinací. Fyzickou inventuru opomene provést většina nových auditovaných účetních jednotek. Neprovedením inventarizace jsou pak zkresleny hodnoty v účetní závěrce, vzhledem na nevyčíslení inventarizačních rozdílů. Bezvýznamné je také bezmyšlenkovité odškrtnutí podložek v předem připraveném seznamu inventarizovaného majetku.¹²⁸

Správnou fyzickou inventurou se může zamezit klasické chybě, která souvisí s nesprávným uvedením majetku do užívání. To může ovlivnit odpisy, výsledek hospodaření a samozřejmě výši daně. Chybou je také nevyřazení již nepoužívaného majetku, což zkresluje hodnotu aktiv a výsledku hospodaření.¹²⁹

¹²⁷ HULA, J. Metodická Směrnice: Nejčastější chyby zjištěné při auditech účetních závěrek – popis, dopady a prevence jejich vzniku. In: *Audit účetnictví* [online]. 2009 [cit. 2015-01-22]. Dostupné z: <http://www.auditucetnictvi.cz/web/smernice/Nejcastejsi%20chyby%20zjistene%20pri%20auditu%20u%20cetnich%20zaverek.pdf>

¹²⁸ MÜLLEROVÁ, L. Auditing pro manažery, aneb, Proč a jak se ověřuje účetní závěrka. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2013, s. 108, ISBN 978-80-7357-988-3.

¹²⁹ AMBROŽ, Jan. Nejčastější chyby v účetnictví zjištěné při auditu. In: *Daňáři online: portál daňových poradců a profesionálů* [online]. Wolters Kluwer s. r. o, 2005 [cit. 2014-10-01]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d1634v1610-nejcastejsi-chyby-v-ucetnictvi-zjistene-pri-audit/>

Při auditu účetní závěrky auditor často zjišťuje, že účetní jednotka nevytvořila opravné položky k majetku. A pokud opravné položky vytvořila, tak pouze pro daňové účely, nebo nebyly vytvořené opravné položky zrušené např. po vypořádání pohledávky.

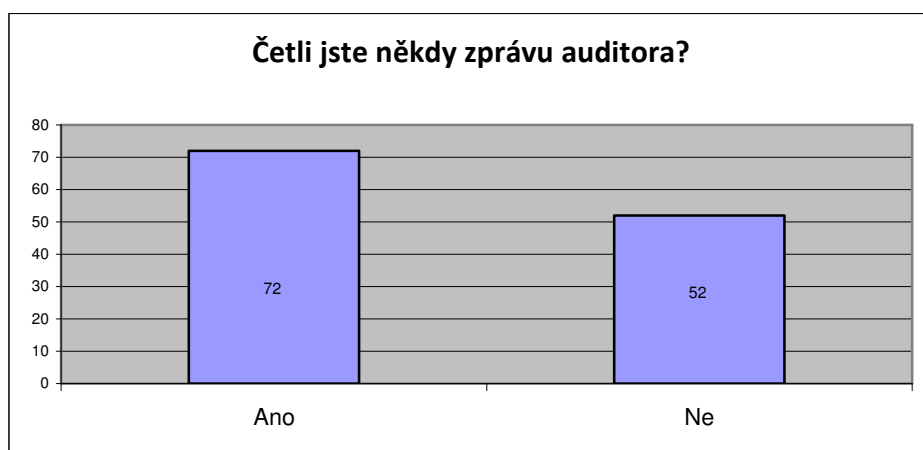
Chyb zjištěných během auditu účetní závěrky je více, toto je jen stručný přehled nejčastějších chyb, se kterými se auditoři setkávají v praxi a kterým by si účetní jednotky měly snažit předejít.

3.1.8. *Uživatelé účetní závěrky a zpráva auditora*

Mezinárodní auditorské standardy určují formu, obsah a rozsah zprávy auditora. Jedná se o specifický dokument, který na první pohled obsahuje složitě konstruované věty a auditorskou terminologii. Existuje mnoho typů a druhů auditorských zpráv. Auditorská zpráva poskytuje ujištění, že informace v ověřené účetní závěrce jsou správné, pravdivé a věrohodné. Ke zprávě auditora je připojena účetní závěrka, bez které by zpráva nebyla relevantní.

Celý průzkum byl zaměřen na audit účetní závěrky, a proto nemohla v dotazníku chybět otázka, která se ptala respondentů, jestli vlastně někdy četli zprávu auditora (viz graf č. 19).

Graf č. 19 – Uživatelé účetní závěrky a zpráva auditora

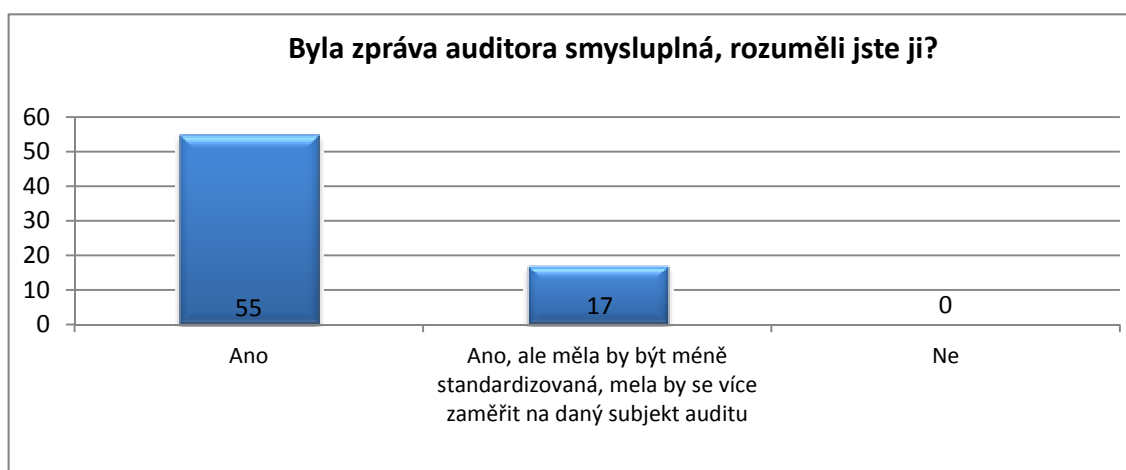
Zdroj: Vlastní zpracování dotazníku

Vzhledem na to, že čtyřicet šest respondentů dříve uvedlo, že v jejich společnosti nebyl proveden audit účetní závěrky, lze považovat skutečnost, že padesát dva respondentů nikdy zprávu auditora nečetlo a sedmdesát dva respondentů auditorskou zprávu četlo, v prospěch významu auditu účetní závěrky

Auditorská zpráva má předepsanou určitou strukturu, která má zabezpečit lepší porozumění obsahu zprávy. V diskuzi o budoucnosti auditorských a ujišťovacích služeb bylo zmíněné, že uživatelé auditorské zprávy očekávají smysluplnější a méně standardizovanou zprávu. Měla by se tedy zlepšit informativní hodnota zprávy auditora. Respondenti, kteří auditorskou zprávu četli, byli dotázáni, zda byla zpráva auditora smysluplná a jestli ji rozuměli, viz graf č. 19.

Podle sedmdesáti pěti procent respondentů, kteří auditorskou zprávu četli, je zpráva auditora smysluplná. Všichni tito respondenti zprávě rozuměli a nemyslí si, že by bylo potřebné zlepšit informativní hodnotu zprávy auditora. Dvacet dva procent respondentů zprávě auditora také rozuměli, ale myslí si, že by její vypovídací schopnost mohla být lepší. Respondenti zastávají názor, že by zpráva auditora měla být mnohem konkrétnější, podrobnější a méně standardizovaná.

Graf č. 20 – Porozumění zprávě auditora

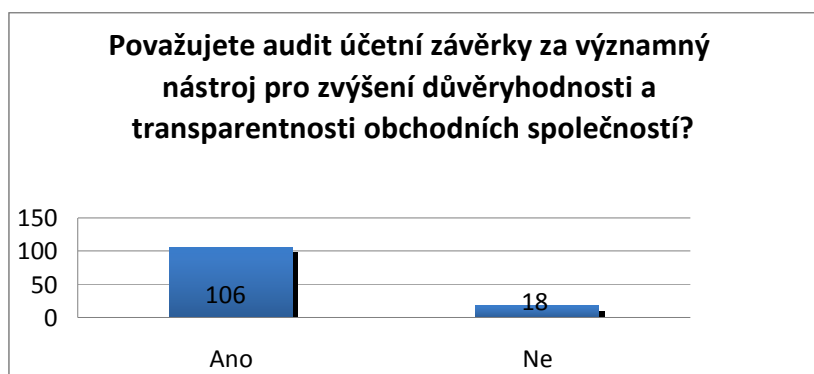
Zdroj: Vlastní zpracování dotazníku

Podrobnější informace jsou sice popsány v listu vedení společnosti, ve kterém auditor upozorňuje vedení společnosti na zjištěné skutečnosti a které je určeno pouze vedení společnosti nikoliv jiným uživatelům. Vedení se z tohoto listu dozví, jaké nedostatky byly zjištěny a obeznámí se s doporučením auditora, za účelem zlepšení vedení účetnictví a interních kontrol. O některé informace z tohoto listu mají jistě zájem i ostatní uživatelé informací z účetní závěrky. Proto požadují podrobnější informace o konkrétním auditovaném podniku.

3.2. Výsledky diskuze

Fungování tržní ekonomiky záleží na důvěře v účetní údaje. Bez důvěry v účetní informace se finanční analýzy stávají bezcennými. Účetní závěrky jsou produktem účetnictví, obsahují informace z účetnictví a informují její uživatele o finanční situaci účetní jednotky, výnosnosti a cash flow. Obchodní společnosti si uvědomují významnost auditu účetní závěrky, který mnohdy využívají i dobrovolně. Velký význam má tento audit pro stát, jelikož je účetní závěrka východiskem pro určení základu daně z příjmu. Audit účetní závěrky je užitečný i pro účetní jednotku samotnou. Pomáhá zvýšit důvěryhodnost obchodních společností (viz graf č. 21).

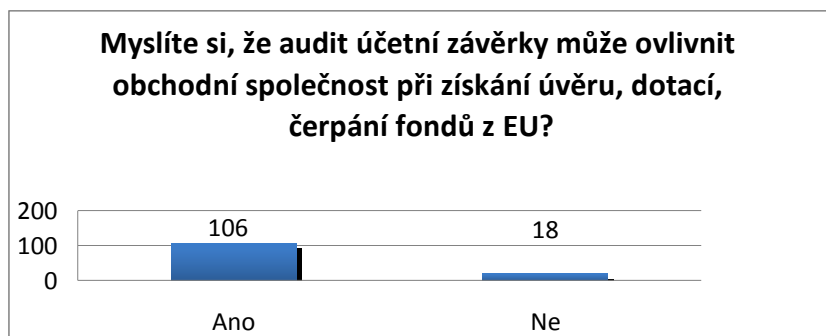
Graf č. 21 – Význam auditu pro zvýšení důvěryhodnosti a transparentnosti

Zdroj: Vlastní zpracování dotazníku

I naproti tomu, že se reálně sedmdesát osm respondentů setkala s auditem účetní závěrky, tak skutečnost, že audit účetní závěrky zvyšuje důvěryhodnost obchodních společností, potvrdilo celkem více než sto respondentů z celkového počtu sto dvacet čtyři. Což do značné míry znamená, že audit účetní závěrky je považován mezi obchodními společnostmi za důvěryhodný zdroj informací o obchodní společnosti (viz graf č. 21).

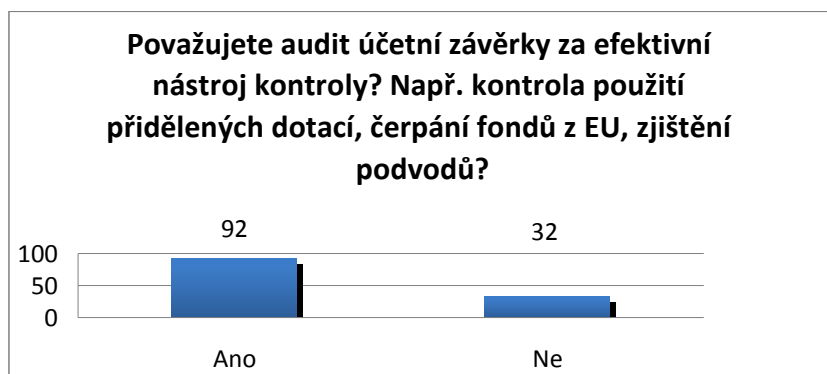
Graf č. 22 – Audit účetní závěrky jako výhoda při získání úvěru

Zdroj: Vlastní zpracování dotazníku

Stejný počet respondentů potvrdil skutečnost, že audit účetní závěrky je důležitým faktorem při rozhodování o otázkách týkajících se úvěru, dotací a čerpání fondů z EU (viz graf č. 22).

Graf č. 23 – Audit účetní závěrky jako efektivní nástroj kontroly

Zdroj: Vlastní zpracování dotazníku

O něco menší počet respondentů než v předchozích otázkách, považuje audit účetní závěrky za efektivní nástroj kontroly, ať už při odhalení podvodů, kontroly použití dotací nebo při čerpání fondů z Evropské unie (viz graf č. 23).

Informace z účetní závěrky se využívají na různé účely a rozhodnutí. Majitelé tyto informace využívají k posouzení managementu společnosti, investoři při rozhodování zda koupit nebo prodat cenné papíry, bankéři při rozhodování o tom, zda půjčí společnosti peníze. Efektivní využití informací uvedených v účetní závěrce vyžaduje, aby čtenář pochopil roly osoby, která je odpovědná za přípravu případně za audit účetní závěrky. V případě skutečného dodržení pravidel nezávislosti auditora získají uživatelé informací z auditované účetní závěrky reálný obraz o hospodaření společnosti, majetku, závazků a celkové finanční situaci. Práci nezávislého auditora účetní závěrky, který má profesionální přístup a vyzná se v problematice, nejvíce oceňují účetní, ekonomové, vedení společnosti a především samotní vlastníci obchodní společnosti.

Pokud má společnost majitele, kteří se nepodílejí na činnosti společnosti, mají možnost pomocí auditu účetní závěrky ověřit, jestli management společnosti nezkresluje informace uvedené v účetní závěrce a jestli není např. upravena výška zisku.

Auditor zkoumá účetní záznamy, aby se ujistil, že neexistují žádné chyby v účetní závěrce, které by byly významné pro investory, v rozporu s regulačními požadavky. Je tedy nápomocný při určení správnosti vedení účetnictví, případně auditor může upozornit na změny v legislativě, které účetní jednotka nezaznamenala. Pomáhá při odhalování

chyb nebo chybných účetních transakcí v auditované účetní jednotce, a je velkou pomůckou při strategickém rozhodování. Zvyšuje důvěryhodnost a transparentnost účetní závěrky.

Auditovaná účetní závěrka představuje pro uživatele jejích informací důvěryhodný zdroj potřebný např. pro posouzení další spolupráce s obchodním partnerem, nebo při poskytnutí investice, úvěru, dotace.

Nevýhodou auditu účetní závěrky je časová, administrativní a velká finanční náročnost. Cena auditu může být pro některé auditované účetní jednotky, které mají povinnost nechat si ověřit účetní závěrku auditorem ze zákona, vysoká. (např. akciové společnosti z první vlny kupónové privatizace). Nevýhodou pak může být nárazovost provedení auditu, kdy je potřebné vynaložení nákladů na zpracování účetní závěrky a někdy je i potřebné zvýšit pracovní dobu zaměstnanců, kteří se na zpracování účetní závěrky podílejí.

V průběhu auditu mohou vzniknout různé názorové neshody a spory při řešení skutečností. V tomto případě je předností auditora jeho zkušenost a profesionalita v přístupu k zákazníkovi.

3.3. Shrnutí

Při výběru respondentů, kteří se účastnili dotazníkového průzkumu, se vycházelo ze seznamu společností povinných ukládat účetní závěrku do registru účetních závěrek, který je přístupný na internetu. Tento seznam byl doplněn náhodným výběrem obchodních společností podle obchodního registru SR, který je také dostupný na internetu. Tyto dva zdroje byly zvoleny proto, aby získaný názor i od obchodních společností, které doposud nemají zveřejněnou účetní závěrku v registru účetních závěrek. Celkem bylo osloveno 1005 společností. Dotazník byl anonymní, snahou bylo docílit dosažení odpovědí od co největšího množství respondentů. Respektive, aby se respondent cítil bezpečně před odevzdáním případných konkrétních údajů o dané společnosti. Ačkoliv byl dotazník anonymní, zpětně bylo obdrženo pouhých 124 odpovědí, což je více než 12 %. Je potřebné uvést, že respondenti nebyli následně kontaktováni, tedy nemohlo se stát, že by od jednoho respondenta byla přijatá opakovaná odpověď, která by byla více než jednou zařazena do vyhodnocení tohoto průzkumu. Z důvodu zachování anonymity respondentů i z důvodu nastavení Google Drive, nebylo možné přiřadit konkrétní odpověď ke konkrétnímu respondentovi. Odpovědi respondentů

jsou považovány za relevantní, což vyplývá ze skladby společností, které byly osloveny. Z uvedeného důvodu jsou výsledky průzkumu považovány za směrodatné. Výsledky byly vyhodnocovány průběžně, ale v závěru jsme se vrátili k některým vyhodnoceným kritériím, které odpovídají na otázky, které byly zadány za cíl této práce.

V první řadě je potřebné uvést, že z celkového množství 124 respondentů, kteří odpověděli, se střetlo s auditem účetní závěrky 78 respondentů, ze kterých 16 podstoupilo audit účetní závěrky dobrovolně. Zajímavým zjištěním byla skutečnost, že dobrovolný audit účetní závěrky podstoupily hlavně společnosti s malým počtem zaměstnanců, mikro podniky.

Z průzkumu vyplynula i skutečnost, že obchodní společnosti považují audit účetní závěrky za potřebný nástroj, který vypovídá o činnosti jejich společnosti. Pokud obchodní společnosti vykonávají obchodní činnost mezi sebou, nebo žádají o dotace, úvěry, většinou se přiklání k potřebě provést audit účetní závěrky. Toto tvrzení zároveň potvrzují odpovědi respondentů, ze kterých vyplývá, že většina respondentů nesouhlasí se zvýšením zákonných limitů pro splnění podmínky povinnosti nechat si ověřit účetní závěrku auditorem, ačkoliv je tato činnost mnohdy administrativně, časově a hlavně finančně náročná.

V názoru jestli je potřebná ověřená nebo neověřená účetní závěrka auditorem nebyl vyslovený jednoznačný závěr, jelikož jen 13 % bylo v neprospěch auditu účetní závěrky. Lze vyvodit názor, že obchodní společnosti, respektive respondenti z těchto obchodních společností chápou audit účetní závěrky jako nástroj, který jim všeobecně pomáhá při obchodování se zahraničním obchodním partnerem, při výběru budoucího obchodního partnera, při získání úvěru nebo dotace a při zvýšení důvěryhodnosti obchodní společnosti.

Dalším zajímavým zjištěním bylo, že respondenti při výběru auditora nepreferují renomované mezinárodní auditorské společnosti. I naproti tomu, že velké auditorské společnosti dosahují každoročně vysokých tržeb, je možné z odpovědí respondentů vyvodit závěr, že i začínající auditor má možnost prosadit se na trhu. Důležitou věcí pro takového auditora je poskytovat vysokou kvalitu služeb, prokázat profesionální přístup, zkušenost a vykonat audit účetní závěrky v co možná nejkratší době.

Všeobecně je možné také vyslovit názor, že standardy zpracování auditu účetní závěrky jsou v současné době srozumitelné i pro obchodní společnosti. Zadavatelé reálně vědí, za co platí.

Respondenti všeobecně vyslovili názor, že i když společnost zadává audit účetní závěrky jako svou povinnost ze zákona, tuto auditovanou účetní závěrku většinou dále nepoužije. Toto tvrzení se však během průzkumu setkalo s konfrontací, která spočívala naopak v tvrzení, že nejvíce jsou auditované účetní závěrky využívány bankou, při schvalování úvěru, a majiteli společností, pro které audit účetní závěrky představuje kontrolní funkci, nebo způsob jak zvýšit důvěryhodnost své společnosti. Zároveň se respondenti vyslovili ve smyslu, že existují skutečnosti, kdy postačuje neověřená účetní závěrka. Záleží především na uživateli informací z této závěrky, na jeho potřebě a účelu, ke kterému chce tyto informace použít. Podle respondentů by měl být audit účetní závěrky zpracovaný i ve vztahu ke státu jen v případech, pokud tato obchodní společnost obchoduje se státem (má státní zakázku), žádá o dotaci, daňovou úlevu a podobně. Zkrátka obchodní společnost a stát jsou obchodními partnery. Tedy i audit účetní závěrky měl být využíván účelově. Tak jako tomu je v případě obchodování mezi obchodními partnery, pokud jeden z obchodních partnerů žádá o předložení auditované účetní závěrky partnera a ten tedy audit účetní závěrky vykoná z důvodu uskutečnění obchodu. Ve vztahu ke státu může mít audit účetní závěrky důležitou úlohu při kontrole hospodaření s veřejnými prostředky, při odhalování korupčních afér.

Na závěr lze uvést, že z odpovědí respondentů vyplynul závěr, že audit účetní závěrky se stává běžným nástrojem obchodních společností a to i společností, které nemají povinnost nechat si ověřit účetní závěrku ze zákona, jak vyplynulo z dotazníkového průzkumu, mikro podniky nejsou žádnou výjimkou, a to z různých, výše uvedených důvodů. Častokrát se však jedná o zjištění reálného stavu obchodní společnosti určené jejím vlastníků, případně jako požadavek ať už banky, obchodního partnera, nebo investora.

Závěr

Vzhledem na nespočet finančních kauz, které se v posledních letech objevily, není neodmyslitelné uvažovat o významu auditu účetních závěrek. Auditor vyjadřuje svůj názor, kterým poskytuje přiměřené ujištění o správnosti uvedených informací v účetní závěrce, zda věrně a pravdivě zobrazují skutečnosti o finanční situaci společnosti. Jak již bylo v této práci uvedené, v Slovenské republice v současné době ve smyslu zákona č. 431/2002 Z. z. o účetnictví má 6 500 obchodních společností povinnost nechat si ověřit účetní závěrku auditorem, což představuje cca 3 % z celkového množství obchodních společností. Ostatní obchodní společnosti vyhotovují účetní závěrku bez povinnosti jejího ověření auditorem. To však neznamená, že si ji nenechávají ověřit auditorem z určité příčiny dobrovolně. Diplomová práce byla zaměřena na zjištění praktického významu auditu účetních závěrek.

V první kapitole se čtenář seznámil především s teoretickými východisky, které byly čerpány z odborné literatury. Pozornost byla věnována vysvětlení a definování základních pojmů, které souvisí s problematikou auditu účetní závěrky, s národní a nadnárodní regulací auditorské činnosti v Slovenské republice, a v neposlední řadě s auditorskými postupy, které se uplatňují při výkonu auditu účetních závěrek.

Stejně jsme se snažili přiblížit problematiku auditu účetní závěrky a posoudit rozdíl mezi účetní závěrkou, která je ověřena auditorem a účetní závěrkou, která není ověřena auditorem z pohledu jejich využití pro hospodářskou praxi. Pro lepší porozumění a vytvoření názoru na praktické využití těchto účetních závěrek, byla problematika zmapována prostřednictvím průzkumu a diskuze, která spočívala v sestavení vlastního dotazníku, kterým byly dotazovány náhodně vybrané obchodní společnosti. Praktické poznatky, které byly vyvozeny i na základě informací z dotazníkového průzkumu, jsou zhodnoceny v závěru třetí kapitoly.

Dále byly popsány případy finančních kauz, které poukazují i na nekalé praktiky obchodních společností, které mohou vyvolat negativní názor na význam auditu účetní závěrky. V důsledku těchto finančních kauz je potřebné oživit důvěru v auditorskou činnost.

Vyhodnocením výsledků diskuze jsme zjistili, že zástupcové obchodních společností přikládají auditu účetní závěrky význam, z čehož lze vyvodit závěr o jeho opodstatněnosti. Pokud se zamyslíme nad potřebností auditu účetní závěrky v praktickém životě obchodních společností, zjišťujeme, že audit účetní závěrky má význam, pokud pravdivě zohledňuje reálné ekonomické ukazatele obchodní společnosti. Teda je kladen vysoký nárok na pravdivost a poctivost auditu, co může být ovlivněné nejen vysokou profesionalitou auditora, ale i poctivými umysli, jednak zadavatele auditorské zakázky, ale i poctivým přístupem auditora k jeho vypracování.

Literatura

1. AUDREY A. GRAMLING, Audrey A. Larry E. *Auditing: a business risk approach*. 7th ed. Mason, Ohio: South-Western, 2009. ISBN 978-032-4784-282.
2. BLAHA, Zdenek Sid. *Jak posoudit finanční zdraví firmy: finanční analýza pro investory : bankéře, brokery, manažery, podnikatele i drobné akcionáře*. 2. dopl. vyd. 1995. ISBN 80-856-0380-2
3. BOBEK, Vladimír a Petr ŠOUPAL. *Auditing*. Vyd. 1. Brno: Mendlova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 1998, 111 s. ISBN 80-715-7328-0.
4. *Etický kodex pro auditory a účetní znalce: vydání 2010*. [Praha: Komora auditorů České republiky], 2011, 139 s. ISBN 978-80-86679-06-8.
5. FARKAŠ, Richard. KPMG. *Účtovná závierka obchodných spoločností v Slovenskej republike*. 4. vyd. 2006, 691 s. ISBN 8080781192.
6. IFAC. *Průručka k uplatňování mezinárodních auditorských standardů při auditu malých a středních účetních jednotek: První díl – Základní koncepty*. 2. vyd. Praha 2010, 236 s. ISBN 978-80-86679-12-9.
7. IFAC. *Průručka k uplatňování mezinárodních auditorských standardů při auditu malých a středních účetních jednotek: Druhý díl – Praktická část*. 2. vyd. Praha, 2010, 320 s. ISBN 978-80-86679-12-9.
8. IFAC: *Průručka medzinárodných usmernení na kontrolu kvality, audit, preverenie, iné uisťovacie a súvisiace služby*. Část I. Bratislava. 2012 ISBN: 978-1-60815-122-6
9. IFAC. *Průručka na používanie medzinárodných auditorských štandardov pri výkone auditu v malých a stredných podnikoch: Zväzok 1 – Základné koncepcie*. 3. vyd. Bratislava, 2012, 242 s. ISBN 978-80-970174-3-9.
10. JÍLEK, Josef a Jitka SVOBODOVÁ. *Účetnictví podle mezinárodních standardů účetního výkaznictví*. Praha: Grada, 2013, 448 s. Účetnictví a daně. ISBN 978-80-247-4710-1
11. KAREŠ, Ladislav a Petra KRIŠKOVÁ. *Správa audítora*. 1. vyd. Bratislava: Súvaha, 2013, 161 s. ISBN 9788089265237.
12. KAREŠ, Ladislav. *Audítorstvo*. 1. vyd. IURA Edition, 2010, 436 s. ISBN 9788080783341
13. KAREŠ, Ladislav. *Audítorské postupy*. Bratislava: Wolters Kluwer, s.r.o, 2014, 142 s. EKONÓMIA, 498. ISBN 9788081680618.
14. KASZASOVÁ, Katarína et al. *Audítorstvo*. 1. vyd. Bratislava: Súvaha, 2005, 314 s. ISBN 8088727936
15. KASZASOVÁ, Katarína et al. *Audítorstvo*. Zvolen: Bratia Sabovci s.r.o., 2004, 322 s. ISBN 8089029906.
16. LEČKOVÁ, Anna. *Malá encyklopédia auditu*. Bratislava: Súvaha, 1998, 84 s. ISBN 8088727197
17. MADĚRA, František. *Audit a Audítorstvo: Regulácia profesie a výkonu jej činnosti*. Bratislava: Wolters Kluwer, s.r.o., 2014, 124 s. ISBN 9788081681479.

18. MACHKOVÁ, Hana et al. *Mezinárodní obchodní operace*. 6. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2014, 256 s. ISBN 9788024740.
19. MÜLLEROVÁ, Libuše. *Auditing pro manažery, aneb, Proč a jak se ověřuje účetní závěrka*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 175 s. ISBN 978-80-7357-988-3.
20. NAGY, Július et al. *Auditorské postupy*. 1. vyd. Bratislava: Súvaha, 1999, 276 s. ISBN 8088727278
21. *Příručka pro provádění auditu u podnikatelů*. Praha: Komora auditorů České republiky, 2006, 1 CD ROM. ISBN 80-866-7907-1.
22. RUBÁKOVÁ, Věra a Pavel HROUDA. *Účetnictví pro úplné začátečníky*. 7. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2013, 192 s. Účetnictví a daně. ISBN 9788024746340.
23. RICCHIUTE, David N. *Audit*. [překl.] Lidmila Janečková a Milan Třaskalík. Praha: Victoria Publishing, a.s., 1994. str. 792. ISBN 80-85605-86-4.
24. SEDLÁČEK, Jaroslav. *Auditing*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2001, 176 s. ISBN 80-210-2527-1
25. SEDLÁČEK, Jaroslav. *Základy auditu*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2011, 183 s. ISBN 80-210-4168-4.
26. ŠLOSÁROVÁ, Anna et al. *Analýza účtovnej závierky*. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2006, 478 s. ISBN 80-807-8070-6.
27. ŠTEKER, Karel a Milana OTRUSINOVÁ. *Jak číst účetní výkazy: základy českého účetnictví a výkaznictví*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, 264 s. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-4702-6.
28. *Účtovníctvo a audítorstvo v procese svetovej harmonizácie : zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie : Čertov, 5.-7. septembra 2011. - Bratislava : EKONÓM, 2011, 198 s. ISBN 978-80-225-3288-4.*
29. VÉPYOVÁ, Mária. *Kontrola a audit*. Bratislava: Sprint, 2005, 144 s. ISBN 8089085407.
30. WÖHE, Günter. *Úvod do podnikového hospodářství*. 2. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, 928 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7179-897-2.

Právní předpisy

1. Dôvodová správa k zákonu č. 352/2013 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony
2. Dôvodová správa k zákonu č. 547/2011 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
3. NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) č. 537/2014 zo 16. apríla 2014 o osobitných požiadavkách týkajúcich sa štatutárneho auditu subjektov verejného záujmu a zrušení rozhodnutia Komisie 2005/909/ES
4. SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2006/43/ES o štatutárnom audite ročných účtovných závierok a konsolidovaných účtovných závierok, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS a ktorou sa zrušuje Pernica Rady 84/253/EHS

5. SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2013/34/EÚ z 26. júna 2013 o ročných účtovných závierkach, konsolidovaných účtovných závierkach a súvisiacich správach určitých druhov podnikov, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/43/ES a zrušujú smernice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS
6. SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2014/56/EU ze dne 16. dubna 2014, ktorou se mění směrnice 2006/43/ES o povinném auditu ročních a konsolidovaných účetních závěrek
7. Zákon č. 352/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony
8. Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve
9. Zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov
10. Zákon č. 504/2009 Z.z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 595/2003 Z.Z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
11. Zákon č. 540/2007 Z. z. o audítoroch, audite a dohľade nad výkonom auditu a o zmene a doplnení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov
12. Zákon č. 547/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Elektronické zdroje

1. AMBROŽ, Jan. Nejčastější chyby v účetnictví zjištěné při auditu. In: *Daňáři online: portál daňových poradců a profesionálů* [online]. Wolters Kluwer s. r. o, 2005 [cit. 2014-10-01]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d1634v1610-nejcastejsi-chyby-v-ucetnictvi-zjistene-pri-auditu/>
2. Audítori nesúhlasia so zvyšovaním hraníc pre povinný audit. In: *Dane a účtovníctvo: pre podnikateľov a verejnú správu* [online]. Wolters Kluwer s. r. o., 2013 [cit. 2014-05-15]. Dostupné z: <http://www.daneauctovnictvo.sk/sk/spravodajstvo/auditori-nesuhlasia-so-zvysenim-hranic-pre-povinnny-audit.s-1222.html>
3. Audítori nesúhlasia so zvyšovaním hranice pre povinný audit. In: *Dane a účtovníctvo: pre podnikateľov a verejnú správu* [online]. Wolters Kluwer s. r. o., 2013 [cit. 2014-05-15]. Dostupné z: <http://www.daneauctovnictvo.sk/sk/spravodajstvo/auditori-nesuhlasia-so-zvysovanim-hranice-pre-povinnny-audit.s-1155.html>
4. Audítorské spoločnosti v SR. In: *Trend.sk* [online]. 2013 [cit. 2014-10-14]. Dostupné z: <http://firmy.etrend.sk/rebricky-firiem0/auditorske-spolocnosti-v-sr-12.html>
5. Cena za audit účtovnej závierky. In: *FTM Audit* [online]. [cit. 2014-10-01]. Dostupné z: <http://www.ftmaudit.sk/Cena-Za-Audit.html>

6. CVEČKOVÁ, M. a I. DEMČÁKOVÁ. Ako lepšie porozumieť správe audítora?. In: *Danovecentrum.sk: daňové a účtovné informácie* [online]. [cit. 2014-10-01]. Dostupné z: <http://www.danovecentrum.sk/clanok-z-titulky/ako-lepsie-porozumiet-sprave-auditora.htm>
7. DANIŠ, Dag. Ficov tieň. In: *HNonline.sk: komentáre* [online]. 2014 [cit. 2015-01-22]. Dostupné z: <http://komentare.hnonline.sk/komentare-hn-152/ficov-tien-639625>
8. DUBSKÝ, Jaroslav. Malé a střední podniky a auditorské praxe. *Auditor*. roč. 2014, č. 4, s. 6-8. Dostupné z: http://www.roedl.com/fileadmin/user_upload/Roedl_Czech_Republic/clanky/2014/Auditor_04_2014_JDU_I.pdf
9. GAŠPAROVIČ, Matej. Slovensko potrebuje správne „gule“. In: *Trend.sk* [online]. 2012 [cit. 2014-10-14]. Dostupné z: <http://profit.etrend.sk/dennik/slovensko-potrebuje-spravne-gule.html>
10. HULA, Jiří. Metodická Směrnice: Nejčastější chyby zjištěné při auditech účetních závěrek – popis, dopady a prevence jejich vzniku. In: *Audit účetnictví* [online]. 2009 [cit. 2015-01-22]. Dostupné z: <http://www.auditucetnictvi.cz/web/smernice/Nejcastejsi%20chyby%20zjistene%20pri%20auditu%20ucetnich%20zaverek.pdf>
11. *International Federation of Accountants* [online]. 2014 [cit. 2014-04-28]. Dostupné z: <http://www.ifac.org/about-ifac>
12. JANCURA, Vladimír. Analýza: Devín banka a politika. In: *Pravda.sk: Správy* [online]. 2005 [cit. 2015-01-26]. Dostupné z: <http://spravy.pravda.sk/ekonomika/clanok/180108-analyza-devin-banka-a-politika/>
13. KOLLÁROVÁ, Z. Audit sa meníť od nového roku nebude. In: *Trend.sk* [online]. 2013 [cit. 2014-4-21]. Dostupné z: <http://podnikanie.etrend.sk/podnikanie-firemne-financie/audit-sa-menit-od-noveho-roku-nebude.html>
14. KPMG [online]. 2013 [cit. 2014-04-28]. Dostupné z: <http://www.kpmg.com/SK/sk/IssuesAndInsights/Documents/AASAlert-Dec-2013-SK-register-UZ.pdf>
15. KYSELOVÁ, Eva. Chyby v účtovníctve a ich oprava. In: *Ako-účtovať.sk: Účtovanie jasne a zrozumiteľne* [online]. [cit. 2014-10-01]. Dostupné z: <http://www.ako-uctovat.sk/clanok.php?t=Chyby-v-uctovnictve-a-ich-oprava&idc=119>
16. Metodická smernica na akreditáciu: Stanovenie doby trvania auditov QMS a EMS. In: *SNAS: Slovenská národná akreditačná služba* [online]. [cit. 2014-10-02]. Dostupné z: http://www.snas.sk/index.php?l=sk&tag=news&n_id=189
17. MÜLLEROVÁ, Libuše. Jak připravit firmu na audit účetní závěrky. In: *Daňáři online: portál daňových poradců a profesionálů* [online]. Wolters Kluwer s. r. o, 2011 [cit. 2014-06-17]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d33591v43040-jak-pripravit-firmu-na-audit-ucetni-zaverky/>

18. MÜLLEROVÁ, Libuše. Nový zákon o auditorech přináší novou kvalitu auditu. In: *Daňari online: portál daňových poradců a profesionálů* [online]. Wolters Kluwer s. r. o, 2009 [cit. 2014-06-17]. Dostupné z: [http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d12239v15153-novy-zakon-o-auditorech-prinasi-novou-kvalitu-auditu/?search_query=\\$index=1050&search_results_page=5](http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d12239v15153-novy-zakon-o-auditorech-prinasi-novou-kvalitu-auditu/?search_query=$index=1050&search_results_page=5)
19. Národná rada Slovenskej republiky [online]. [cit. 2014-04-28]. Dostupné z: <http://www.nrsr.sk/>
20. NAVRÁTIL, J. Účetnictví od A do Z, 2 díl - Význam a funkce účetnictví, uživatelé účetnictví. In: *Účtování.net: Jasně a srozumitelně* [online]. 2012 [cit. 2014-09-26]. Dostupné z: <http://www.uctovani.net/clanek.php?t=Ucetnictvi-od-A-do-Z-2-dil-Vyznam-a-funkce-ucetnictvi-uzivatele-ucetnictvi&idc=70>
21. Register účtovných závierok: Ministerstvo financií Slovenskej republiky [online]. 2011-2014. [cit. 2014-09-02]. Dostupné z: <http://www.registeruz.sk/cruz-public/home>
22. Register účtovných závierok: základné informácie o registrácii účtovných závierok [online]. [cit. 2014-09-02]. Dostupné z: <http://www.registeructovnychzavierok.sk/>
23. SCHNEIDER, Friedrich. Size and Development of the Shadow Economy of 31 European and 5 other OECD Countries from 2003 to 2013: A Further Decline. 2013. Dostupné z: http://www.econ.jku.at/members/schneider/files/publications/2013/shadeceurope31_jan2013.pdf
24. Slovenská komora audítorov [online]. [cit. 2014-04-28]. Dostupné z: <http://www.skau.sk/page.php?id=5>
25. ŠKULTÉTY, Jozef a Ondrej BALÁŽ. Auditorská profesia a hospodárska kríza v Slovenskej republike [online]. Košice, 2012, 21.2.2012 [cit. 2014-09-05]. Dostupné z: <http://www.skau.sk/data/Auditorska%20profesia%20a%20hospodarska%20kriza%20v%20SR%20%20-%20clanok%20%2021%2002%202012.pdf>
26. TUŠAN, Radoslav. Audit účtovnej závierky a súladu výročnej správy. Wolters Kluwer s. r. o., 2012, roč. 2012, č. 4. Dostupné z: <http://www.daneauctovnictvo.sk/sk/casopis/dane-a-uctovnictvo-v-praxi/audit-uctovnej-zavierky-a-suladu-vyrocnjej-spravy.m-1942.html>
27. VÁCHA, Jan. Jak si vybrat auditora?. In: *Fučík&Partneři: Auditoři - Daňoví poradci* [online]. 2014 [cit. 2014-10-01]. Dostupné z: <http://www.fucik.cz/cs/odborne-clanky/jak-si-vybrat-auditora>
28. VÁCHA, Jan. Neztrácejte zbytečně další náklady. Jak si dobře vybrat auditora či auditorskou společnost?. In: *ProByznys.info* [online]. 2012 [cit. 2014-10-26]. Dostupné z: <http://probyznysinfo.ihned.cz/finance-rizeni-nakladu/c1-58869980-neztracete-zbytecne-dalsi-naklady-jak-si-dobre-vybrat-auditora-ci-auditorskou-spolecnost>

Přílohy

Příloha č. 1 – Seznam mezinárodních auditorských standardů ISA

AUDIT HISTORICKÝCH FINANČNÍCH INFORMACÍ

200-299 ZÁKLADNÍ PRINCIPY A ODPOVEDNOST

ISA 200 Obecné cíle nezávislého auditora a provádění auditu v souladu s mezinárodními auditorskými standardy

ISA 210 Sjednání podmínek auditních zakázek

ISA 220 Řízení kvality auditu účetní závěrky

ISA 230 Dokumentace auditu

ISA 240 Postupy auditorů související s podvody při auditu účetní závěrky

ISA 250 Přihlížení k právním předpisům při auditu účetní závěrky

ISA 260 Předávání informací osobám pověřeným správou a řízením účetní jednotky

ISA 265 Předávání informací o nedostatecích ve vnitřním kontrolním systému osobám pověřeným správou a řízením účetní jednotky a vedení

300-499 POSOUZENÍ RIZIK A REAKCE NA POSOUZENÁ RIZIKA

ISA 300 Plánování auditu účetní závěrky

ISA 315 Identifikace a vyhodnocení rizik významné (materiální) nesprávnosti na základě znalosti účetní jednotky a jejího prostředí

ISA 320 Významnost při plánování a provádění auditu

ISA 330 Reakce auditora na vyhodnocená rizika

ISA 402 Zvažované skutečnosti týkající se účetní jednotky využívající služeb servisní organizace

ISA 450 Vyhodnocení nesprávností zjištěných během auditu

500-599 AUDÍTORSKÉ DŮKAZY

ISA 500 Důkazní informace

ISA 501 Důkazní informace – specifické aspekty vybraných položek

ISA 505 Externí confirmace

ISA 510 První auditní zakázka – počáteční zůstatky

ISA 520 Analytické postupy

ISA 530 Výběr vzorků

ISA 540 Audit účetních odhadů včetně odhadů reálné hodnoty a souvisejících zveřejněných údajů

ISA 550 Spřízněné strany

ISA 560 Události po datu účetní závěrky

ISA 570 Předpoklad nepřetržitého trvání účetní jednotky

ISA 580 Písemné prohlášení

600-699 POUŽITÍ PRÁCE OSTATNÍCH

ISA 600 Zvláštní aspekty – audity účetních závěrek skupiny (včetně prací provedených auditory složek)

ISA 610 Využití práce interních auditorů

ISA 620 Využití práce auditorova experta

700-799 ZÁVĚRY AUDITU A ZPRÁVY

ISA 700 Formulace výroku a zprávy auditora k účetní závěrce

ISA 705 Modifikace výroku ve zprávě nezávislého auditora

ISA 706 Odstavce obsahující zdůraznění skutečnosti a odstavce obsahující jiné skutečnosti ve zprávě nezávislého auditora

ISA 710 Srovnávací informace – srovnávací údaje a srovnávací účetní závěrka

ISA 720 Odpovědnost auditora ve vztahu k ostatním informacím v dokumentech obsahující auditovanou účetní závěrku

800-899 ZVLÁŠTNÍ OBLASTI

ISA 800 Zvláštní aspekty – audity účetních závěrek sestavených v souladu s rámcem pro zvláštní účely

ISA 805 Zvláštní aspekty – audity jednotlivých účetních výkazů a specifických prvků, účtů nebo položek účetního výkazu

ISA 810 Zakázky na vypracování zprávy o agregované účetní závěrce

Příloha 2 - Schéma auditorského přístupu podle příručky KAČR a Delloite 2006¹³⁰

FÁZE	POSTUP
Činnost před uzavřením smlouvy	1. Posouzení rizika zakázky a reakce na něj (ISA 200, ISA 240, ISA 250, ISA 300, ISA 510) 2. Stanovení podmínek zakázky (ISA 210, ISA 300)
Předběžné plánovací procedury	3. Strategie auditu (ISA 300) 4. Výběr auditorského týmu (ISA 240, ISA 250, ISA 300, ISA 310, ISA 315, ISA 550) 5. Porozumění činnosti a oblasti podnikání klienta (ISA 240, ISA 250, ISA 300, ISA 310, ISA 315, ISA 550) 6. Porozumění vnitřním kontrolám (ISA 240, ISA 300, ISA 315, ISA 330, ISA 402) 7. Porozumění účetnímu systému (ISA 315) 8. Provádění předběžných analytických postupů (ISA 240, ISA 300) 9. Stanovení plánovací hladiny významnosti (ISA 315, ISA 320)
Vytvoření plánu auditu	10. Posouzení rizika na úrovni účetních zůstatků a potenciálních nesprávností (ISA 240, ISA 315, ISA 330) 11. Plánování auditorského postupu (ISA 240, ISA 300, ISA 500) 12. Plán testů vnitřních kontrol (ISA 300, ISA 330) 13. Plán testů věcné správnosti (ISA 300, ISA 540) 14. Shrnutí a projednání plánu auditu (ISA 240, ISA 330)
Provedení plánu auditu	15. Provádění testů spolehlivosti vnitřních kontrol (ISA 330) 16. Provádění analytických testů věcné správnosti (ISA 330, ISA 500, ISA 520) 17. Provádění detailních testů (ISA 330, ISA 501, ISA 505, ISA 510, ISA 530, ISA 540, ISA 545) 18. Vyhodnocení výsledků testů věcné správnosti (ISA 320, ISA 500, ISA 501, ISA 530) 19. Posouzení účetních závěrky (ISA 240, ISA 501, ISA 550, ISA 710, ISA 720, ISA 520, ISA 570) 20. Posouzení výroční zprávy (ISA 720) 21. Posouzení zprávy o vztazích (ISA 550)
Závěr a vydání zpráv	22. Posouzení následných událostí (ISA 560) 23. Získání prohlášení vedení společnosti (ISA 240, ISA 501, ISA 580) 24. Příprava shrnutí závěrů auditu 25. Revize a kontrola spisu auditora (ISA 220, ISA 230, ISA 300) 26. Vydání zprávy auditora (ISA 260, ISA 320, ISA 330, ISA 700)

¹³⁰ Vlastní zpracování podle: *Příručka pro provádění auditu u podnikatelů*. Praha: Komora auditorů České republiky, 2006, 1 CD ROM. ISBN 80-866-7907-1.

Příloha č. 3– Schéma auditorského přístupu podle příručky IFAC¹³¹

FÁZE	POSTUP
Vyhodnoce ní rizik	Přípravné práce ▪ Přijetí zakázky a pokračování smluvního vztahu (ISQC 1, ISA 210, ISA 220, ISA 300) Plánování auditu ▪ Celková strategie auditu (ISA 300) ▪ Stanovení významnosti a její používání (ISA 320, ISA 450) ▪ Porady auditorského týmu (ISA 240, ISA 300, ISA 315) Provedení postupů vyhodnocení rizik ▪ Přirozená rizika (ISA 240, ISA 315) ▪ Významná rizika (ISA 240, ISA 300, ISA 315) ▪ Seznámení s vnitřním kontrolním systémem (ISA 240, ISA 315) ▪ Posouzení vnitřního kontrolního systému (ISA 315) ▪ Informování o nedostacích ve vnitřním kontrolním systému (ISA 265) ▪ Dokončení fáze vyhodnocení rizik (ISA 315)
Reakce na vyhodnoce ná rizika	▪ Plán auditu reagující na vyhodnocená rizika (ISA 260, 300, 330, 500) ▪ Stanovení rozsahu testů (ISA 330, ISA 500, ISA 530) ▪ Dokumentování provedených prací (ISA 230, ISA 500) ▪ Písemná prohlášení (ISA 580)
Příprava zprávy auditora	▪ Zhodnocení důkazních informací (ISA 220, ISA 330, ISA 450, ISA 520, ISA 540) ▪ Předávání informací osobám pověřeným správou a řízením účetní jednotky (ISA 260, ISA 450) ▪ Modifikace zprávy auditora (ISA 705) ▪ Odstavce obsahující zdůraznění skutečnosti a odstavce obsahující jiné skutečnosti (ISA 706) ▪ Srovnávací informace (ISA 710)

¹³¹ Vlastní zpracování podle: IFAC. *Příručka na používanie medzinárodných auditorských štandardov pri výkone auditu v malých a stredných podnikoch: Zväzok 1 – Základné koncepcie*. 3. vyd. Bratislava, 2012, s. 4 a 19. ISBN 978-80-970174-3-9.